

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 1.36
in 2 D, večji oglašni
nad 45 mm višine
po Din 2.50, večji
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
raven pondeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisni se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon šte. 50, upravništa šte. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inserate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Veličastna manifestacija Slovenske krajine.

PREKMURJE HOČE OSTATI SLOVENSKO. — SIJAJNO USPELI ZBOROVANJI V BREZUSPEŠEN POSKUS PLAČANIH AGITATORJEV MOTITI ZBOROVANJE V MUR. V CRENSOVCE. — INTRIGE SDS. —

MURSKI SOBOTI IN ČRENSOVCIH. — OGROMNE MNOŽICE EDELEZENCEV. — SOBOTI. — TRIUMFALNA POT DR. KOROŠCA IN POSLANCEV SLS IZ MUR. SOBOTE RADICEVCI V PREKMURJU DOIGRALI.

Murska Sobota, 29. avg. 1926.

Preteklo nedeljo je odgovorila Slovenska Krajina na dveh velikanskih shodih vsem onim, ki poskušajo v zadnjem času kratiti njene neoddatne pravice. Odgovorila je tako slovesno in samozavestno, da bo moral slišati njen glas tudi Zagreb in njegovi maloštevilni priganjači doma v Sloveniji. Slovensko Prekmurje je na velikih shodih v Murski Soboti in v Črensovcih slovesno izjavilo, da je bilo v preteklosti slovensko, je zdaj slovensko in hoče tudi v bodoče s Slovenijo živeti svoje nacionalno življenje v nerazdružljivi zvezi z vsem slovenskim občestvom. Ogorčenje ljudstva se je pretvorilo v buren vihar protestov proti vsem onim, ki hočejo podtikati, da Slovenska Krajina ni slovenska, da jo je treba zato spraviti pod hrvatsko upravo. V slovesno prisego je izvenevalo njegovo navdušenje, ko so legitimi njegovi predstavniki in pa moške iz ljudstva govorili in narod pozivali, da se vsi združijo v obrambo svojih nacionalnih svetinj.

Na shodu v Murski Soboti se je zbralo na kratek poziv v »Novinah«, glasilo Slovenske krajine, gotovo nad 6000 ljudi, ki so v imenu Slovenske krajine manifestirali za slovensko nacionalno solidarnost. Najeti plačanci so hoteli to veličastno slovensko manifestacijo motiti ali jo morda celo onemogočiti. Prekmursko ljudstvo je sicer miroljubno in potrpežljivo, pa kljub temu ni moglo trpeti izzivanja pešice napol pijanih mladičev, ki so klicali Radiču, in jim je pokazalo pot iz vrst prekmurskega slovenskega ljudstva. Radi popolnosti poročila treba tudi omeniti, da smo videli med gruho demonstrantov stati g. notarja Kodra, ki je glavni predstavnik SDS v Murski Soboti. Tako se je zbudil videz, da je SDS zraven, koder se demonstrira proti slovenstvu. G. Koder si je tudi prizadeval, da bi se shod razpustil, tako da bi se veličastna manifestacija za slovenstvo ne mogla vršiti. Omenjamo končno, da niso imeli orožniki nobenega posla in da je ljudstvo samo napravilo mir in red. Shod se je vršil nato v popolnem miru in dostojanstveno. Viharno je ljudstvo odobravalo govore dr. Korošca in g. Klekla, ki sta govorila ljudstvu iz srca in ga iznova utrdila v njegovem trdem boju. Na shodu so zborovalci v jasnih resolucijah povedali svojo sodbo tako o sebi samih, o potrebah Prekmurja in o vladi. V slavnostnem razpoloženju je poslušalo ljudstvo zvoke državne himne in nato se je razvil veličasten sprevod po ulicah Murske Sobote, ki je bila nekoč središče madžarizacije, ta dan je pa odmevala vsa Murska Sobota v veličastni manifestaciji za slovenstvo Slovenske krajine.

Drugi shod, katerega se je udeležilo tudi gotovo 5000 ljudi, se je vršil popoldne v Črensovcih. Ko so se vozili poslanci Slovenske ljudske stranke na čelu z dr. Korošcem in poslanec Kleklom na ta drugi shod, so jim celo pot od Murske Sobote do Črensovcov prirejali prekmurski Slovenci najzibavnejše ovacije in so jih povsod najslovesneje pozdravljali. Hiše so bile okrašene z zastavami. Povsod so stale velike skupine ljudi, ki so pozdravljali mimoideče poslance s cvetjem in šopki, od Beltincev naprej se je pa pot razvila v naravnost slavnosten sprevod. Pred Črensovcami so bil zbrane organizacije z velikansko množico ljudstva in so posamezni zastopniki organizacij v navdušenih govorih pozdravljali dr. Korošca, slovenskega voditelja in mu navdušeno zatrjevali, da hočejo v tem boju stati vsi za njim. Dr. Korošec jim je odzdravil in izrazil svoje veselje, da posebno mladina tako globoko umeva trenutek in da je tako z veseljem pripravljena na žrtve in boj. Nato se je sprevod razvil dalje proti Črensovcem. Pred sprevodom je jahala impozantna četa prekmurskih mladeničev na lepih prekmurskih konjih, za njimi dolga vrsta ljudstva, ki je nosila s seboj slovenske zastave.

Ob treh se je začel pred črensovsko cerkvijo veličasten zbor, ki je potekal v največjem navdušenju in prekrasni harmoniji. Ne moremo popisati navdušenja in pritrjevanja, s katerim je ljudstvo spremljalo besede svojih poslancev, kakor tudi govore preprostih mož, ki so ognjevitno in odločno govorili v imenu vsega Prekmurja, da jih veže s celim slovenskim vez krvi in jezika, ki jih nihče uničiti

ne more. Nepopisno lepo je bilo, ko so med tem slavnostnim razpoloženjem pevski zbori prepevali slovenske pesmi, ki so objele vsa srca. Vsi navzoči so občutili duha in milino pesmi »Slovenec sem«, »Bodi zdrava domovina« in drugih sličnih pesmi. Melodije so spremljali tamburaši in ljudstvo je pevsk-zbore samo spremljalo. Svojo voljo je ljudstvo tudi na tem shodu povedalo v istih resolucijah, kakor v Murski Soboti.

Ljudstvo Slovenske krajine je govorilo in preko volje prekmurskih Slovencev ne bo mogel nihče iti. Ljudstvo je odločno, da za vsako ceno varuje svoje pravice. Z napadi od popolnoma nepoklicane strani na pravice prekmurskega ljudstva se je njegova narodna zavest le še bolj poglobila in zrastle v mogočen plamen.

* * *

Zborovanje v Murski Soboti.

V nedeljskem »Slovenec« smo poročali o krasnem sprejemu, katerega je priredila Murska Sobota dr. Korošču, dr. Kulovcu in Sušniku. — Navdušenje, ki je prevevalo prebivalstvo, je kazalo, da bo naslednji dan še lepši. Toda nihče ni pričakoval tako ogromnih množic, tako številne udeležbe in takega ognja, kot so ga pokazale množice po govorih dr. Korošca, poslanca Klekla in drugih.

Ze v zgodnjih jutranjih urah so pričele od vseh vetrov vreti ljudske množice v Mursko Soboti. Mesto je dobilo pestro, živahno sliko, vse ulice so bile polne ljudi. Največ se jih je zbiralo pred hotelom Dobroj ob vходу v krasni park grofa Szaparyja. Tu je stal v zelenju in slovenskih zastavah pod senco mogočnih kostanjev govorniški oder, okrog katerega se je gnetla vedno večja množica. Po večini so bili to protestanti iz Goriškega, dočim so katoličani imeli še službo božjo v svoji cerkvi.

Z dopokdanskim vlakom so prispeli tudi vsi poslanci SLS, ki tega dne niso bili zadržani na drugih shodih in sicer gg. Bedjanič, Falež, Štrcin in Škoberne. — Prispel je tudi branilec Prekmurja v Parizu, prelat dr. Matija Slavič.

Ob 11. uri je prikorakal od katol. cerkve na zborovališče mogočen sprevod z godbo in poslanci na čelu. Trg in del parka je pokrila pisana množica navdušenih mož, fantov, žen in deklet.

Z viharnimi »živijo« klici je pozdravila množica prihod dr. Korošca in poslanca Klekla. Tisoč glasov so zadušili vpitje kakih 20—30 vinjenih najetih hujskačev. Pijane so spravili na zborovanje, da shod onemogočijo. Klicali so parkrat »živijo Radič« toda ogorčeni zborovalci so jih kmalu pognali v beg, tako da se je shod nemoteno vršil.

Zborovanje je otvoril tajnik SLS v Murski Soboti g. Ferdinand Čelec. Kot prvi govornik je nastopil dr. Korošec.

GOVOR DR. KOROŠCA.

Pred dvema mesecema je poslala vlada poslance domov, ker nima dela zanje. Sedaj čakamo že dva meseca na sklicanje skupščine. Med tem, ko počiva skupščina, zborujejo zadnje dni po celi državi razne trgovske, industrijske in obrtne zbornice ter zahtevajo, da je treba mnogo resnejše misliti na gospodarsko stanje naroda nego se misli danes.

Davčni vijak.

Imajo prav, tudi mi smo mišljenja, da bi po 8 letih moralo biti naše gospodarstvo drugače urejeno. Poglejmo vse panoge gospodarstva — povsod grozi propast. Najhujši valovi pa drve nad kmeti ter mu pretjajo s popolnim propadom. Kmet danes obupava nad svojo bodočnostjo, tekem 8 let država ni storila zanj ničesar, vse njene dobrote so vedno novi in višji davki. Ti mu danes stiskajo grlo, da se ne more ganiti. Čutite to zlasti v Prekmurju, kjer bi morala davčna oblast še posebno obzirno postopati, ker ima tu ob meji ljudstvo priliko opazovati razmere preko meje ter jih primerjati s svojimi.

»Kmetška« vlada.

Veliko je Radič obljubljal hrvatskemu narodu. Iz obljub pa so nastala samo breme-

na. Sedanja vlada imenuje vso kmetško. Toda vidimo, kako je kmetška: vzdržuje se s kmetškimi žulji, s krvavo prisluženim denarjem našega kmeta. Ne daje mu ničesar, niti sedaj, ko so mu povodnji in druge nesreče uničile vse. V celi državi je spravila kmeta, obrtnika in delavca na rob propada. Narod nima kruha, čez zimo in na pomlad mu grozi pomanjkanje. Vlada se za ta obupen položaj ne zmeni. Ničesar ne dela in tako je uprava od dne do dne slabša. Vidimo to povsod, zlasti na naših železnicah. Grade se nove proge, na vzdrževanje pa se ne misli in odtod vedne nesreče in propadanje, kar je požrlo že milijarde. Vlada ni niti sposobna organizirati pomožne akcije za poplavlence. Morala je pomoči iskati pri privatnem društvu. Ne da mu pa niti potrebnih informacij, kje je pomoč najpotrebnejša in kako se naj nudi. Ministri so vedno na potovanju. Pravijo, da proučavajo državo, da se morajo sami prepričati o položaju. Za ta potovanja pa dobivajo visoke dijete. To je njihov dar poplavlencem. Mislim, da so ministri v prvi vrsti za to tukaj, da delajo, o položaju v državi jih lahko bolje in točnejše informirajo njihovi podrejeni uradniki.

Ta vlada mora iti!

To se mora spremeniti. Naše mišljenje je, da mora priti nova vlada, v kateri bodo zastopane vse stranke, ki pošteno mislijo z narodom. Ljudi, ki samo delajo prazne obljube, treba izriniti iz vlade ter jo dati v roke strankam, ki imajo program za resno delo, ki hočejo voditi pametno politiko. Nova vlada mora urediti najvažnejša gospodarska in upravna vprašanja, na prvem mestu njenega programa pa mora biti rešitev našega kmeta iz obupnega položaja. Sedanja vlada tega ne zmore, zato mora iti.

Za samoupravo zedinjene Slovenije!

Pa še eno vprašanje se mora urediti, vprašanje slovenske samostojnosti. Mi hočemo enotno močno državo, hočemo pa tudi svoje pravice, hočemo svojo samoupravo, hočemo svojo avtonomijo! Belgrajski močtci nimajo smisla za naše razmere, nimajo smisla za naše gospodarstvo in za naše potrebe.

Današnje zborovanje dokazuje, da se čutite tudi vi iz Slovenske krajine Slovence, da hočete pripadati materi Sloveniji. Ze sinoči sem omenil, da ima mati Slovenija pet hčera. Primorska in Koroška je čita v sužnosti. Slovenska krajina, Stajerska in Kranjska se hočejo razvijati. Ni med nami nobenih mej, ne deli nas Mura, obstojajo pa tisočletne vezi, ki nas družijo kot brate, sinove ene matere. Skupno smo trpeli, skupno hočemo tudi delati za boljše, lepšo bodočnost! Eden narod smo, nihče nas ne bo mogel razdvojiti! Srbi in Hrvati naj si uredijo svoje razmere, nas naj puste v miru, mi si hočemo urediti sami svojo hišo in svojo upravo. Skupno bomo delali in gradili.

In dovolj dela nas čaka doma. Znižati treba davčna bremena, da bo kmet zopet lahko dihal, popraviti moramo svoje reke in potoke, da nam ne bodo preplavljale polj, popraviti moramo ceste in urediti moramo šolstvo, pred vsem tu v Slovenski krajini, da bodo iz vaših šol izšli vaši ljudje, ki bodo vodili upravo Slovenske krajine. Kar Slovenska krajina hoče, mora biti želja cele Slovenije.

Ne dajte se zbegati od ljudi, ki vas vabijo pod Zagreb, ki vam pravijo — niste Slovenci, Hrvati ste. Stoletja vas niso poznali, se niso zmenili za vas. Tudi sedaj se ne bi brigali, če ne bi pričakovali od tega koristi za sebe. Toda sami ste jim danes pokazali, da ste in hočete ostati Slovenci. Ko dobi Slovenija svojo samoupravo, bo Slovenska krajina zopet zacvetela, nova lepša bodočnost jo čaka. To ji želimo vsi Slovenci ter kličemo: Zivela Slovenska krajina!

Govor so neprestano prekinjali navdušeni medklici, ko pa je govornik končal, se navdušenje ni hotelo poleči. Nato je govoril poslanec g. Klekl, ki je prečital najprej izjave skoro vseh prekmurskih far, kjer se prebivalstvo s podpisami priključuje splošnemu protestu proti poskusu odcepiti Prekmurje od

Slovenije. Nadaljeval je nato v prekmurskem narečju:

GOVOR POSLANCA KLEKLA.

Dragi bratje Slovenci! Pred štirinajstimi dnevi se je vršilo v Doljni Lendavi zborovanje, na katerem sta en Slovenec in en Madžar izjavila, da želite vi vsi, da pridemo pod Hrvatsko. (Nikdar, nečemo pod Hrvatsko!) To pišejo v svojem časopisu ter se hvaležijo, da se nikoli ne lažejo. V istem listu pišejo, da se mora uvesti v Slovensko krajino poleg nemškega in madžarskega jezika tudi srbohrvaščina. Edino slovenščine nikjer ne omejnajo. Na zborovanju v Doljni Lendavi so sestavili resolucijo, v kateri zahtevajo za Prekmurje, Medjimurje in del Zagorja posebno oblast s sedežem v Varaždinu. Uradni jezik naj bi bil hrvatski, ker vi slovenski ne razumete.

Tu se je vnovič pojavil madžarski duh, ki nas je tlačil pred osvoboženjem. Pojavil se je to pot v drugi obliki pri bratskem hrvatskem narodu, toda v bistvu je isti, kot je bil pod Madžari. Madžarom ni šlo toliko za naš jezik, za našo narodnost, kakor za njihove lastne koristi. Dokler so nas stiskali v narodnostnem oziru, so nas tudi lažje gospodarsko oškodovali.

Isti namen zasleduje gibanje, ki se je pojavilo v Zagrebu. Saj hrvatskemu narodu ni za naše Prekmurje, narod se zaveda, da smo mi Slovenci, ne pa Hrvati. Da pride Slovenska krajina pod hrvatsko upravo je želja nekaterih ljudi, ki se hočejo s tem okoristiti. Ljudje, ki so pričeli z gibanjem za priključitev Hrvatski, so v službi bank in veleposestnikov, ki hočejo imeti koristi od hrvatske uprave. Velika zagrebška banka je pokupila od grofov veleposestva ter jih hoče razparcelirati seveda z ogromnim dobičkom. Ker smo pa mi to preprečili, ker hočemo, da se zemlja Nemcem in Madžarom priznavao pravice do be po primerni ceni res potrebni ljudje, ki jo bodo sami obdelovali, zato nas hočejo spraviti pod Zagreb.

Zastoj na vabijo pod svoje okrilje! Hrvatski kruh ni slajši od slovenskega. Slovenci smo pošten, delaven in pameten narod in ne damo si vzeti svojih pravic. Isto pravico imamo do življenja kot veliki narodi, iste pravice zahtevamo za svoj jezik, kot Hrvati in Srbi. Enakopravni jim hočemo biti. Vidite, imamo svojo gimnazijo v Murski Soboti, z veliko muko smo si jo pridobili. Vzeli nam jo hočejo, pravijo, da mora postati hrvatska. Nemcem in Madžarom priznavao pravice do lastnega jezika, samo nam jih odzemaajo, pravijo, da nismo Slovenci. Ali ni to laž, ali se res ne čutite več Slovence? (Ogromno navdušenje, tisočeri klici: »Slovenci smo, Slovenci hočemo ostati«, »Živela slovenska gimnazija!«)

V stari zgodovini čitamo o preiskušnji izraelskega naroda, ko ga je hotel perzijski kralj Ahasver uničiti. Takrat je rešila cel narod ena mati, Estera. V isti nevarnosti se nahaja danes naš narod. Uničiti nas hočejo, odzeli nam naš jezik, napraviti hočejo iz nas Hrvate. Toda tudi mi imamo našo Estero, našo dobro pobožno slovensko mater. Ona nam je vcepila ljubezen do slovenskega jezika, prve besede, katere ste slišali iz njenih ust, so bile slovenske. Kdo bi mogel to pozabiti, kdo pljuniti na to, kar je bilo njegovi materi sveto? Grška mati je izročila svojemu sinu ščit, ko je odhajal v boj z naročilom: ali z njim, ali na njem. Naš ščit je naš slovenski jezik. Z njim naprej, do zmage, njemu vse pravice v vsem življenju in povsod! Zivel slovenski jezik, živel slovenski narod! (Viharno navdušenje.)

Nastopil je nato

POSLANEC SUŠNIK:

Predragi slovenski Prekmurci! Prinašamo vam pozdrave kranjskih bratov. — Ko sem včeraj stopil na prekmurska tla, ko sem videl vašo zemljo, vaše domove, ko sem slišal vašo govorico, sem se zavedal, da sem stopil na slovenska tla, da se nahajam med pravimi slovenskimi brati. Ne loči nas Mura, vsi smo Slovenci, en narod, sinovi ene matere.

re, ena zemlja nas redi. To lepo Prekmurje hoče Radić priključiti Hrvatski, to lepo Prekmurje hoče spraviti pod hrvatsko upravo. Kdo ga je za to naprosil? Prekmurci gotovo ne. To žele oni, ki bi radi pod slabo hrvatsko upravo Prekmurje izjemali. Kaj so do danes storili radičevci za Prekmurje, da vas tako vabijo pod svoje okrilje? Ko je bil obstoj prekmurske gimnazije na kocki, takrat so našli poslanci zagovarjali ta zavod, pa se je oglašil državni podtajnik in radičevski poslanec Neudorfer: »Prekmurcem ni treba slovenske gimnazije, saj ne razumejo slovenski!« Ali res ne razumete mene, ko vam govorim slovenski? (Razumemo, dobro razumemo!) Ali hočete, da se zopet povrnejo četudi v drugi obliki nekdanji časi, ko je Madžar rekel: »Tot nem ember« (Slovenec ni človek)? (Nočemo!) Vedno ste izpovedali, da ste Slovenci, isto se zavedamo mi. Mi se čutimo in smo eno. Mi poslanci govorimo isto, kot Klekl, skupno delamo za Prekmurje, kot za druge dele naše Slovenije. Interesi Prekmurja so naši interesi, vaše trpljenje je naše trpljenje, vaše veselje je naše veselje. Niti Mura nas ne loči, saj pravi pesem:

Ne me Večni zato stvaro,
da bi val moj brate loči.
Jaz vezolje sem za nje,
ki kre stran mi žive.

V imenu dijaštva Slovenske Krajine je govoril visokošolec g. Bajlec. Dijaki Slovenske Krajine čutimo dolžnost, da se tudi mi izjavimo, da smo Slovenci. Dijaštvo hoče ostati z narodom v boju za pravice slovenskega jezika. Zmagali bomo, če bomo enotni, če bomo trdo držali skupaj z brati onkraj Mure!

Končno je pozdravil zborovalce v imenu štajerskih kmetov poslanec g. Bedjanič. Ljudski tabor je zaključilo prečitanje

resolucij,

ki se glase:

1. Prebivalci Slovenske Krajine slovesno izjavljamo, da smo vedno bili Slovenci in da hočemo biti in ostati Slovenci. Mi ljubimo svoj materni slovenski jezik in ljubimo častljivo zgodovinsko ime »Slovenska Krajina«. Mi hočemo ostati združeni s svojimi najbližjimi brati Slovenci onkraj Mure v združeni Sloveniji. Mi ne sovražimo bratov Hrvatov, protestiramo pa odločno proti podtikanju, da bi bili Hrvati in ne maramo priti pod kakršnokoli hrvatsko oblast ali hrvatsko upravo.

2. Zahtevamo v Murski Soboti popolno slovensko gimnazijo, ki nam gre po številu prebivalstva in vsled naših kulturnih potreb. Protestiramo proti vsakršnemu zapostavljanju našega najvišjega kulturnega zavoda.

3. Hočemo dobro upravo in upoštevanje domačinov pri podeljevanju služb, hočemo samoupravo občin. Protestiramo proti upravi po generacijah ter zahtevamo takojšen razpis občinskih volitev.

4. Protestiramo proti gospodarskemu zapostavljanju Slovenije, proti preveliki davčni obremenitvi Slov. Krajine z ozirom na železnice, ceste in izvedbo agrarne reforme. Agrarna reforma naj se izvrši v prid ubogega, zemlje potrebnega ljudstva. ne pa po želji dobičkazeljnih spekulantov.

Ljudski tabor v Črensovcih.

Po zborovanju v M. Soboti so se odpeljali poslanci z dr. Korošcem na čelu v Kleklovo trdnjavo Črensovc. Vožnja skozi prekmurske vasi je bil pravi triumf, kot ga morda tu še nihče ni doživel. Vse vasi so bile v zastavah, na cesti je tvorilo prebivalstvo špalir ter ob sipalo avtomobile s svetjem.

Nad vse lep je bil sprejem v Črensovcih. Zbrala se je ogromna množica, na čelu ognjegasci, konjeniki in mladina. Dr. Korošca so pozdravili župani in zastopnice ženske mladine, ki so mu izročile krasne šopke.

Ob 3. uri se je vršil pred cerkvijo na trati tabor, katerega se je udeležila množica 5000—6000 oseb. Sem še niso upali poslati nasprotniki nikogar, da bi motil zborovanje.

Dr. Korošec, ki je nastopil kot prvi govornik, je ljudstvu predočil intrige Radičevcev, ki mu hočejo odvzeti njegov jezik in narodnost. Navduševal je narod za njegovo materno slovensko govorico in podal resnično sliko Radića.

Za dr. Korošcem je nastopil domačin g. poslanec Klekl. Govoril je najprej v Prekmurščini, nato pa v madžarskem jeziku. Na zborovanju je bilo namreč tudi mnogo Madžarov in v njihovem imenu sta dva zastopnika podala izjavo, da se pridružujejo protestu Slovencev proti priključenju k Hrvatski.

Tudi na tem shodu so bile resolucije z navdušenjem sprejete. Na to je bil shod zaključen in ljudstvo se je v najboljšem razpoloženju razšlo.

Zborovanje je bilo mirno zaključeno. Del udeležencev je odšel nato k sestanku trgovcev in obrtnikov, drugi pa so se udeležili ustanovitve zadruge za izvedbo agrarne reforme.

Shodi SLS

Shodi poslanca Faleža. Poslanec Falež bo zboroval dne 5. septembra v Tinju na Pohorju, 8. septembra na Črešnjevcu pri Pragerskem in 12. septembra na Ladorju pri Poljčanah.

Ponovna Radičeva kapitulacija.

RADIĆ GROZIL ZOPET Z REPUBLIKO. — NE POJDE V ZENEVO, ČE SE NE IZLOČI IZ VLADE NIKIĆ. — UZUNOVIĆ IZJAVLJA, DA BO RADIĆ ITAK VSE DEMANTIRAL. — RADIĆ JE RES ZOPET KAPITULIRAL.

Belgrad, 30. avg. (Izv.) Kakor navadno ob ponedeljkih, tako je tudi danes stala javnost pod vtisom senzacije, ki so jo izzvali Radičevi nedeljski govori. O Radičevih govorih velja tukaj samo to, da se jih sploh ne jemlje več resno. Včerajšnji govori, v katerih je bil Radić zelo bojevit, so povzročili precejšnje zanimanje. Saj si je Radić na prvem svojem nedeljskem shodu v Klanjcu v sladkih spominih priklical nazaj dobo svojega republikanizma. Posebno pa je dirnila v tukajšnjih krogih Radičeva izjava, da ima hrvatski narod republiko še v srcu. In krepko je pristavil Radić na istem zborovanju, da bi pomenilo propast ne samo monarhije, ampak mogoče cele države, ako bi se državnozbornske volitve vršile na tak način, kakor so se vršile zadnje. Na shodu v Pregradi, ki se je vršil po onem v Klanjcu, pa je nameril vse svoje puščice proti dr. Nikiću in izjavil, da mora vlada izbirati ali med njim, ali dr. Nikićem. Naravnost ultimativno pa je zazvenela Radičeva pretnja na tem zboru, da Radić in Krnjević ne pojdeti v Zenevo, ako bi dotlej ne bil dr. Nikić izločen iz vlade. Te bojevite Radičeve izjave so kajpak morale v Belgradu izzvati pravcato senzacijo. Čim so tukajšnji krogi izvedeli za Radičovo bojevito razpoloženje, že so se čule v teh krogih izjave, da se Radičevim izjavam ne sme pripisovati prevelik značaj, češ da je pri Radiću navadno tako, da takoj drugi dan po dani izjavi ali kočljivo izjavo demantira, ali pa v še hujšem umiku kapitulira.

Tudi vlada ter predsednik vlade Uzunović je takoj bagateliziral vse Radičeve zahteve, ki jih je stavil na imenovanih nedeljskih shodih. Obnašanje ministrov je bilo tako, kakor da bi Radić sploh ne bil nikjer govoril. Kako sodijo najvišji krogi o najnovejših Radičevih izjavah, označuje dovolj Uzunovičeva izjava, ki jo je bil dal danes ob 13. uri, ko je zapuščal predsedništvo vlade: »Jaz sem vam že rekel, da govori ne delajo situacije, a je tudi ne kvarijo. Sicer je pa mnogo delegatov, ki hočejo in ki bi radi šli v Zenevo. Če pa Radić noče tja, potem je stvar baš taka, da ni, da bi moral iti.« Iz te izjave se jasno vidi, kako dobro pozna Uzunović Radića. On je že vnaprej dobro vedel, da se bo z Radićem čisto lahko poravnal in da bo pač Radić spet enkrat kapituliral.

In res, kakor pravijo poročila, ki so danes

zvečer prišla iz Zagreba, je že prišlo do Radičeve kapitulacije. Radić je danes zjutraj namreč ob dr. Ninčičem potovanju skozi Zagreb imel z dr. Ninčičem razgovor, ker je pač ravno dr. Ninčič kot predsednik naše delegacije v Zenevi neposredno najbolj tangiran pri tem, ali pojde Radić v Zenevo ali ne. Po poročilih od privatne strani, se je takoj raznesla vest, da je Radić v tem svojem razgovoru vse svoje zahteve umaknil in da se je z Ninčičem popolnoma poravnal. Kakor navadno, je tudi poslednja senzacija, izzvana po Radičevi klepetavosti, trajala komaj 24 ur. Ali tudi ta kratkotrajna senzacija je trajala še vedno dovolj, da se je lahko belgrajsko občinstvo ob njej zabavalo, ker je že vnaprej vzelo vsa zadevo za šalo in smeh. Končni rezultat nedeljske senzacije je spoznanje, da postaja Radičeva taktika na shodih čisto šablonska: Pred narodom se širokousti; čim pa vidi, da je lažje kaj zahtevati, kakor te zahteve izvršiti, se umakne. Jasno se vidi, da je Radiću samo do tega, da se vzdrži na vladi. Radić bi sicer rad to ali ono od svojih zahtev realiziral. Najljubše bi mu sicer bilo, da bi izločil dr. Nikića; ali ker je videl, da radikali ne pustijo pasti dr. Nikića, ker imajo pri tem svoje račune vmes, je takoj popustil.

Belgrad, 30. avg. (Izv.) Predsednik vlade Uzunović se je mudil danes do pol 9 zvečer v predsedništvu vlade, kjer je sprejemal razne ministre. Med drugimi je sprejel tudi ministra za agrarno reformo dr. Šibenika. Tukajšnji politični krogi so takoj spravili ta Šibenikov obisk v zvezo z nedeljskimi Radičevimi napadi proti vladi. Minister dr. Šibenik pa je vse te in slične vesti demantiral ter izjavil, da ni bil njegov poset pri g. Uzunoviću v zvezi z Radičevimi nedeljskimi izjavami, ampak da se je mudil pri predsedniku vlade v resornih zadevah. Ko je odhajal Uzunović iz predsedništva vlade, je dejal, da mu je vseeno, če gre Radić v Zenevo ali pa ne. Ker se je pa že moral dotakniti nedeljskih Radičevih napadov na vlado, je nekako sam pomagal Radiću iz zadrege z izjavo, da stenografi na zborovanjih večkrat ne slišijo dobro in da bo sicer že Radić demantiral. G. Uzunoviću namreč ni bilo znano, da se je Radić medtem v Zagrebu že popolnoma pobotal z Ninčičem, ker so to poročala privatna poročila.

Kralj in kraljica odpotovala v Dalmacijo.

Bled, 30. avg. (Izv.) 29. t. m. ob 1 uri popoldne sta odpotovala kralj in kraljica preko Zagreba v Split. Namenjena sta v Kaštel Kamelovac, kjer obiščeta prestolonaslednika Petra, ki je obolel na vročnici, povzročeni po prevelikem sončenju. Odpotoval je tudi princ Pavle s celokupnim spremstvom. Na dvoru v Svoboru je ostal samo dvorni minister Jan-

ković in kraljevi pobočnik polk. Dragutinović. Kralj in kraljica se vrneta na Bled 6. sept. Istega dne pričakujejo na Svoboru obisk romunskega kralja. Udeležil se bo kot kraljev gost njemu na čast prirejenih lovov na divje koze v Krmi. Letos ostane dvor izredno dolgo na Bledu. Kralj in kraljica želita ostati na Bledu celo do 15. septembra.

Pred jesenskim zborovanjem Društva narodov.

Pariz, 30. avg. (Izv.) Pariško časopisje piše o prihodnji seji Društva narodov pesimistično. Verjetno je samo, da bo sprejeta Nemčija. Vse drugo je v zraku. »Matine« pravi: Društvo narodov je v nevarnosti. Vedno bolj se množe mnenja, da so ženevske razprave za gotove države odveč in nekateri smatrajo to napravo celo za škodljivo. To so ljudje, ki bi s svojimi zahtevami radi čim prej povzročili nov mednarodni spor. Ni nobenega dvoma, da je na delu podzemna sila proti Društvu narodov in ga bo skušala pri prihodnji seji spraviti v kritičen položaj. Vendar smo prepričani, da je to delo obsojeno na neuspeh. Zarotniki proti Društvu narodov ne bodo mogli dolgo ostati v temi. Ko jih bomo pa razkrinkali, pa ne bodo igrali več častne vloge.

Pariz, 30. avg. (Izv.) Po mnenju tukajšnjih vladnih krogov je sprejem Nemčije v Društvo narodov in priznanje stalnega sedeža v Svetu Društva narodov popolnoma zagotovljen. Med merodajnimi činitelji v Londonu in Parizu je prišlo v tej zadevi že do popolnega soglasja. Vendar izgleda, da se s tem korakom pripravljajo velike težave za v bodoče. Zato je Briand poizkusil odpraviti

Pred likvidacijo parlamentarizma v Italiji?

Rim, 30. avg. (Izv.) Jutri se sestane ministrski svet, ki se bo bavil z vprašanjem likvidacije vseh občinskih samouprav, ki se naj nadomeste z nominiranimi župani (komisarji). V zvezi s tem postajajo na drugi strani vedno bolj pogoste zahteve, ki gredo za tem, da se odpravi tudi italijanski parlament. »Roma fascista« piše naravnost, da je že skrajni čas, da se tudi parlament enkrat likvidira. V istem smislu piše »Impero«, ki razvija stališče, da zahteva po fašizmu započeta reorganizacija notranjega državnega ustroja nujno razpust zbornice. Istotako se ima po teh časopisnih predpripravih za likvidacijo parlamentarnega sistema v Italiji vršiti v oktobru seja

fašistovskega sveta, ki naj izvrši spremembo statuta v tem smislu, da se ima odslej smatrati fašistovska stranka kot vojska, kjer se voditelji ne volijo in ne izbirajo od strani vojakov.

Nemiri v Španiji.

London, 30. avg. (Izv.) Današnji jutranji časopisi prinašajo vesti o nemirih v Španiji. Poročila iz Gibraltara povedo, da so pretrgane vse telefonske in telegrafске napeljave z zaledjem. V deželi so se pričeli resni nemiri kot posledica akcije topniških častnikov proti generalu Primo de Rivera. Vse vesti, ki jih prinašajo časopisi, so prišle le po posrednih poročilih. Direktnih vestí iz Španije ni nikakih.

Razpravljanje korupcijskih afer.

Belgrad, 30. avgusta. (Izv.) Povodom zaslišanja odvetnika Radakovića, ki je potrdil za Dragišo Stojadinovića obtežilne trditve radikalnega tajnika Brkića, je D. Stojadinović objavil v belgrajskem časopisu pismo, v katerem obtožuje anketni odbor, da isti razširja o njem obrekovanja. Pritožuje se, da sploh ni bil zaslišan ter namiguje istočasno na razne afere gotovih članov anketnega odbora brez navedbe imena ali kakršnihkoli drugih konkretnih dejstev. V pismu se posebno ostro obrača proti Brkiću ter izjavlja, da odstopa od vseh tožb proti Rade Pašiču in da mu odpusti vse dosedaj pred sodiščem naložene kazni, ako ne bo Brkić pred sodiščem obsojen radi krivega pričevanja na »robijo«. Anketni odbor je kot odgovor na navedeno Stojadinovičeva pismo izdal komunique, v katerem poudarja, da ni izdal nikakega službenega poročila o svojem dosedanjem delovanju in v katerem ugotavlja, da predstavlja Stojadinovičeva pismo žalitev anketnega odbora in njegovih članov. Stojadinović da bo imel že dovolj prilike, da na pristojnem mestu pove, kaj mu je o aferah, ki je v pismu nanje namignil, znanega. Na pristojnem mestu bo lahko v tem pogledu prinesel svoje dokaze, ako jih ima. Na jutrišnji seji anketnega odbora se bo obravnavala zadeva papirnice »Vapa«. Nato se pa prične debata o aferi Rade Pašiča.

Davčni zakon.

Belgrad, 30. avgusta. (Izv.) Na današnji seji davčnega odbora so se obravnavali člani 70. do 78. davčnega zakona, ki govore o rentnem davku in o davku na podjetja, ki morajo javno polagati račune. Tako je bilo sklepanje o čl. 72., ki govori o davku na dividende, odloženo. K čl. 74. je stavil poslanec Vesenja k omejevalni predlog, da se zbrise zadnji stavek, da bi ne bila z imenovanjem članom preudicirana finančna zakonodaja samoupravnih teles. Vesenjakov predlog se je sprejel. Sklepanje o čl. 77. se je na predlog finančnega ministra tudi odložilo na pozneje. K čl. 77. se je sprejel dodatek k točki 3. v tem smislu, da morajo tudi podjetniki iz tujine plačevati davek na dohodke od nepremičnin.

LJ. DAVIDOVIĆ ODPOTUJE V BOSNO.

Sarajevo, 30. avg. (Izv.) Tukaj se pričakuje prihod predsednika demokratske stranke Ljube Davidovića. G. Ljuba Davidović namerava pri tej priliki stopiti v stik s svojimi pristaši in simpatizerji v Bosni in Hercegovini.

Beleške

△ Nedostojna polemika. »Jutro« pravi h koncu svojega poročila o shodu ljubljanskih trgovcev in obrtnikov v Ljubljani, da so jo »klerikalni konzumarji po shodu ubrisali v »katoliško klet« na Kongresnem trgu, kjer se je šele razvila manifestacija, ki sta jo napovedovala v unionski dvorani g. Jelačin in g. Ogrin.« — Tak način polemike se obsoja sam po sebi in ni čuda, če dostojni ljudje nočejo imeti opraviti s stranko, ki se poslužuje takih sredstev v politični borbi.

△ V dobi štedenja. Neka ljubljanska tvrdka je za rudnik Velenje izvršila elektrotehnične naprave in poslala račun za 64.000 dinarjev. Birokratizem državnega računovodstva pa ni mogel najti načina, kako bi račun likvidiral. Zato je tvrdka rudnik tožila, sledila je rubežen in na javni dražbi je bilo prodanih 160 vagonov premoga. Kupila ga je večja tvrdka iz Soštanja po 50 Din za toni. Ista tvrdka tudi sicer kupuje premog v Velenju in ga plača po 140 Din za toni. Pri te kupčiji je torej profitirala brez truda 144.000 dinarjev. In baje se take »rentabilne« kupčije omenjenemu rudniku še obetajo. Lepe šopke vpleta naš birokratizem v venec centralizma —

△ Razočaranje med radikali mariborske oblasti. Vodstvo radikalne stranke v mariborski oblasti se je začelo v zadnjem času zanimati za zasedbo mest državnih uradnikov po svojih pristaših. Da bi postala radikalna gospoda bolj popularna glede uspešnih intervencij, je hotela za enkrat pokazati svoj vpliv in moč glede imenovanj na nadučiteljska mesta. Ko se je mudil pred meseci v Mariboru minister Miletič, so mu predložili mariborski radikali med drugim tudi učiteljske radikale, ki bi naj zasedli izpraznjena nadučiteljska mesta v mariborski oblasti. Gosp. minister je obljubil izpolnitev vseh prošelj ter želj in radikali so že razbobnali v javnosti, kdo od njihovih najboljših da bo zasedel to in ono nadučiteljsko mesto. To je bilo in je še danes med generali radikalne stranke razočaranje, ko so bila objavljena imenovanja v »Uradnem listu« in so bili med štirimi predlaganimi radikali imenovani sami samostojni demokrati! Omenjena imenovanja je izvršil na radikalno intervencijo radikalni prosvetni minister. Mariborski radikali si kar ne morejo razlagati, kako da je moglo prosvetno ministrstvo zamenjati radikalne s samostojnodemokratskimi nadučiteljskimi kandidati. Kdo je zakrivil omenjeno usodepolno zamenjavo, o tem se različno govori, a to zamenjavo najbolj občuti vodstvo radikalne stranke v Mariboru, kateremu se očita, da nima voliva niti pri ministru lastne stranke.

Volitve v Trgovsko in obrtno zbornico.

Somišljeniki

Misel Slovenske gospodarske fronte sijajno napreduje po vsej Sloveniji. Edina nada SDS so še teroristični nasilja, s katerimi si bo skušala SDS priboriti večino v zbornici.

Ne pustite se strahovati od njihovega terorja! Volitve so tajne in nihče ne more ugotoviti, katero listo ste volili. Ne izročajte glasovnic nikomur, ampak jih sami izpolnite in oddajte na pošto. Vsak trgovec, obrtnik in industrijec, ki mu je na srcu obstoj Slovenije, bo volil le Slovensko gospodarsko listo.

Glede informacij, tihočih se volitev, se obračajte na našo volilno pisarno, Kolodvorska ulica 8.

Agitirajte za idejo Slovenske gospodarske fronte!

Slovenska krajina za Slovensko gospodarsko listo.

Gospodarska fronta Slovenije gre svojo zmagovito pot do zmage preko vseh obupnih poizkusov SDS, ki hoče preprečiti z različnimi nekorektnimi triki uveljavljanje volje slovenskih trgovcev in obrtnikov.

Na sestankih v treh osrednjih obmurskih Slovencev se je pokazalo, da ogromna večina ondotnih pridobitnih slojev odklanja namišljeno esdeesarsko stanovsko listo ter da je enodušno za gospodarsko fronto Slovenije pod vodstvom odličnih gospodarskih delavcev Jelačina in Ogrina. Ze prvi sestanek

v Ljutomeru

je pokazal, kako naši trgovci in obrtniki odločno obsojajo zlorabo svojih stanovskih korporacij v službi SDS ter njih nominiranje sam. demokratičnih kandidatov na njeno listo.

Sestanek v Ljutomeru se je vršil v nedeljo dopoldne v poslopju tamkajšnje hranilnice ob veliki udeležbi zborovalcev, ki so pazno sledili izvajanjem govornikov.

Sestanek je otvoril načelnik ljutomerske obrtniške zadruge g. Reich s pozdravom obeh gostov gg. Jelačina in Ogrina. Prvi govornik

G. OGRIN

je v uvodu pojasnil ustroj in namen zbornice za trgovino, obrt in industrijo ter povdarjal važnost volitev v zbornico, katere naloge bodo preurediti svoje štatute, doseči, da bo kapital iz socialnih dajatev, ki jih plačujejo naši obrtniki in trgovci, ostal v Sloveniji in ji koristil, mesto, da bi črpala iz njega Zagreb in Belgrad sredstva za zgradbo svojih nepotrebnih luksuznih palač.

Slovenijo težijo zlasti težke davčne dajatve, zbornica mora stremeti za tem, da se dosejanja davčna praksa omili. Od obrtnih kreditov nima naš obrtnik mnogo koristi, nujna potreba je, da se v vseh obrtniških centrih osnujejo podružnice državnih obrtnih bank.

Blagostanje Slovenije zavisi od njene industrije in obrti. Mislijo je treba na zvezo z morjem, da se pospeši izvoz naših izdelkov.

Vse premalo skrbi posveča država vprašanju strokovne izobrazbe naraščajo, ki je potrebna radi konkurence z inozemskimi izdelki. Dočim je za Srbijo v ta namen določenih 6 milijonov dinarjev, prejema Slovenija le 200 tisoč dinarjev.

Da so Slovenci sedaj v takem položaju, je največ pripomogla SDS, ki vam na »stanovski« listi ponuja svoje kandidate. Na tej listi so vsi kandidati privrženci sam. demokratične stranke, torej jasen dokaz, da ta lista ni stanovska. — Naslednji govornik g.

JELAČIN

je povdarjal, da je poklicni politik dr. Kramer preprečil skupni nastop vseh volilcev v zbornico. Maloštevilna SDS je hotela majorizirati zbornico in tam komandirati. Boj, ki nam je bil vsiljen, smo sprejeli pogumno in upamo, da bomo pošteno zmagali. Proti le navidezno stanovski listi smo postavili koalicijo vseh strank in skupin, razen SDS. Ta koalicija pomenja gospodarsko fronto Slovenije.

Naši nasprotniki so vedno gledali le na svoje interese in nikdar na skupne interese pridobitnih slojev. Da temu napravimo konec, moramo iti skupno na volišče in voliti Slovensko gospodarsko listo. Gospodarski krogi moramo sami paziti na naše skupne interese.

Zbornica bo imela težke naloge v davčnem vprašanju, v vprašanih tarifne, devizne in carinske politike.

Ako bodo gospodarski sloji, trgovci, obrtniki in in industrijec močni, bo močna tudi država.

Govornik je pozval nato zborovalce, naj častno izvrše svojo dolžnost pri volitvah dne 22. septembra.

Izvajanja govornikov so zborovalci sprejeli z živahnim odobravanjem.

Pri debati so se zborovalci opozorili na vse trike, s katerimi bo hotela SDS osvojiti zbornico. Interesi Slovenije zahtevajo, da se vrže SDS, ki je uvedla relacijo 1:4, iz zbornice ven.

Pri debati je poskušal esdeesarski kandidat g. Hervat nekaj oporekati, ko pa je videl, da se mu vsi ostali zborovalci le smejo in da njegove trditve kar gnejo pod neovržnimi dejstvi, ki sta jih navedla gg. Jelačin in Ogrin, je postal popolnoma zbežan ter se vdal

G. L a n č i č iz Zg. Radgone pa mu je v imenu dveh zadrug še poprej krepko povedal, kako so se nominirali kandidati na čisto »stanovsko« listo proti volji združnih članov. Enako je sijajno uspel sestanek v

Murski Soboti,

kjer so zborovalci napolnili tamkajšnje dvorano kinematografa.

Sestanek je otvoril načelnik g. S u k i č s krasnimi besedami v lepem domačem narečju ter pozdravil gg. Jelačina, Ogrina in vse zborovalce.

G. OGRIN

je uvodoma omenjal zelo praktični sistem ljubljanske zbornice, ki združuje pridobitne stanovse vse Slovenije. Ta sistem je prikladen tudi radi tega, ker krijejo velika podjetja skoro vse stroške zbornice.

Volitve so tajne, nikomur se ni bati nasilja!

Moramo nastopiti proti centralizmu Belgrada. Da je sedaj vse centralizirano, je najbolj kriva SDS. Obračun bodo napravili pridobitni sloji s tem, da je ne bo nihče volil.

SDS je izrabila zadruge kot krinko, ki jo moramo odstraniti. Pozivljam vas, da se volitev polnoštevilno udeležite in da pospešite sijajno zmago Slovenske gospodarske liste.

G. JELAČIN

je pojasnil zborovalcem, zakaj ni po krivdi SDS prišlo do složnega nastopa. Njemu, kot politično neopredeljenemu, je bilo to prvi cilj.

Nasprotniki, ki so vedno poznali le sebe, drugih pa nikoli, so postali v vsej Sloveniji splošno osovraženi. (Medklic: Glasove bodo presipavali)

SDS je bila vedno tako brezobzirna, da je šla vedno preko skupnih interesov. Nujno je, da napravimo temu konec. Nečemo biti narod beračev, hočemo biti narod blagostanja.

Ne poznam nikakega strankarstva in partizanstva, kakor ga poznajo oni, ki so postavili tako zvano »stanovsko« listo.

Zbornica mora voditi naše gospodarstvo. Vsa Slovenija je z nami in tudi oni državljani, ki niso naše narodnosti. Delujte za sijajno zmago naše gospodarske liste!

Izvajanjem so zborovalci pozorno sledili, ter govornike toplo aplavdirali. Sestanek je zaključil g. S u k i č.

V Črensovcih.

Naslednji sestanek v centru Slovenske Krajine ležečih Črensovcih se je vršil na prostem ob izrednem številu zborovalcev.

Sestanek je otvoril s primernim nagovorom g. H a j d i n j a k, govorila pa sta gg. Ogrin in Jelačin. Tudi na tem sestanku se je moglo ugotoviti, kako so maloštevilni SDS agitatorji iz Murske Sobote osamljeni in brez pomena v Slovenski Krajini. Vsi zborovalci so postali navdušeni za idejo Slovenske gospodarske liste, ki jo propagirata gg. Jelačin in Ogrin.

Posebno pa so se zborovalci v Črensovcih zanimali, da kandidirajo na gospodarski listi tudi zastopniki Slovenske Krajine, ki dosedaj še ni bila v nobeni zbornici zastopana. Izrazili so tudi željo, da se omili carinski postopek na meji, ki otežkoča življenje tamkajšnjih prebivalcev.

Vsi ti sestanki so pokazali, da so obmejni Slovenci odločno za gospodarsko slovensko fronto. Na mah sta si dobila gg. Jelačin in Ogrin zaupanje tamkajšnjih pridobitnih krogov, kar naj jima bo tudi zadoščenje za vse napade »Jutra« in »Slovenskega Naroda«.

Ti sestanki so nezmotljiva znamenja za sijajno zmago Slovenske gospodarske liste dne 22. septembra.

Agromerkurske cvetke.

»Jutro« v svoji onemoglosti zmerja vse volivce v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo s »klerikalnimi konzumarji«.

Veliko porcijo perfidnosti je treba že za to, da meša »Jutro« kmetske in delavske stanovske zadeve, to je kmetsko in delavsko združništvo, v volitve, ki tičejo trgovski in obrtni stan. Nedvomno bodo stanovska nasprotja vedno obstojala. Kmetsko in delavsko združništvo je zadeva teh dveh stanov. To so uvideli že zdavnaj tudi liberalni mladini, ko so snovali Agromerkurja kot nekako združeno centralo, to so razumeli tudi dr. Žerjavovi ljudje, ko so se z obupnimi sredstvi borili za Zvezo slovenskih zadrug v Ljubljani in to vedo tudi štajerski esdeesarji, ki imajo prav lepo združeno centralo, ki se sama peča z blagovno trgovino in ima med članicami številne nakupovalne in prodajne zadruge z vsemi znaki konzuma. In vendar nam nikdar ni padlo v glavo, da bi radi tega napadali mladine. Toda, ko »Jutro« dan za dnem poudarja povsko o »klerikalnih konzumarjih«, je treba pribiti, da hoče »Jutro« poleg stanovskih in strokovnih organizacij, gremijev in obrtnih zadrug zavleči v volilni boj tudi združne institucije s tistim cinizmom, s katerim je uničevalo pred leti denarne zavode.

Za danes še ne odgovarjamo drugega kot to, da solidno kmetsko in delavsko združništvo ni še nobenemu trgovcu vzelo eksistenco in je našemu narodnemu gospodarstvu ohrani-

nilo neizmerno veliko narodnega premoženja, od katerega se je precejšen del vrnil v žep trgovcev in obrtnikov, agromerkurstvo pa je bilo sramota in nesreča tudi za trgovski in obrtni stan. Če hočejo »Jutrovc« z zmerjanjem voditi volitve, naj sami sebi pripišejo, če jih bomo nazivali Agromerkurjevce.

Loški obrtniki in trgovci za združeno stanovsko listo.

V Škofji Loki se je v nedeljo popoldne v salonu Guzeljeve restavracije vršil mnogoštevilno obiskan shod obrtnikov in trgovcev, na katerem sta govorila člana Zbornice za trgovino, obrt in industrijo g. Jernej Ložar iz Ljubljane in domači g. župan Jože Hafner ter potem še g. ravnatelj Kocmur, ki je med tem prišel s svojega shoda v Selcih.

G. Ložar je podal nekaj zgodovine Zbornice od l. 1911. dalje in govoril o škodljivem delovanju stranke, ki danes nastopa pod imenom SDS. Omenjal je zadnje volitve za predsednika in poročal o pogajanjih za sedanje volitve s Petovarjem in dr. Kramarjem. Spominjal je zborovalce na znane škodljive posledice centralizma, za katerega se zavzema SDS — med drugim na prosluto geslo: industrijo 50 km od meje, na zapostavljanje pri dobavah, na neznosne davke, slabe ceste itd. Žigosal je izključno strankarsko in prav nič stanovsko, gospodarsko delovanje SDSarjev. Govoril je o nalogah Zbornice kot našega gospodarskega parlamenta ter podal končno tehnična navodila za volitve.

g. župan Hafner z veseljem pozdravlja dejstvo, da so se trgovci, obrtniki in industrijci (razen SDSarjev) združili za enoten nastop z izključno gospodarskim obeležjem, da bodo složno delali za dobit slovenskega gospodarstva. Omenja med drugim namere Fran-

chettijeve skupine, da bi vse obrtne zadruge centralizirala v Ljubljani, da so SDSarji v Zbornici hoteli obrtnim nadaljevalnim šolam ukiniti podpore itd.

Govoril je temeljito in stvarno še g. ravn. Kocmur, nato pa so se zborovalci še dolgo razgovarjali o Zbornici in o volitvah. Razšli so se s trdnim sklepom, da bodo pomagali s svojimi glasovi in še z agitacijo med drugimi, da se škodljivki slovenskega gospodarstva, SDS, zapro vrata v zbornico.

Iz Kranja.

se nam poroča, da je 27. t. m. skušal v Kranju zbrati trgovce in industrijce g. Franc Sirc ter jih navdušiti za »Jutrovo« listo. Pa je bila udeležba zelo slaba in sklicatelj je doživel mnogo razočaranja, čeprav bo »Jutro« seveda drugače poročalo, česar smo že itak vajeni.

Teror SDS gre h koncu tudi pri nas, raste pa uvidevnost, da tako ne gre naprej. Opozorimo pa vse tozadevne kroge, naj si ne dajo odvzeti glasovnic, katere hoče SDS v Kranju nagloma po proglašenju liste zbrati z zvijačo in silo; v ta namen so predvideni avtomobili in vozovi, ki naj peljejo agitatorje SDS vse križem po kranjski okolici, da poberejo glasovnice. Ne dajte jih nikomur v roke, ampak jih pošljite naravnost, kamor Vam je rečeno!

Še enkrat ljubljanski gremij.

»Jutro« ne ve na ugotovitve pisma ljubljanskega trgovca, ki smo ga priobčili v soboto, povedati o seji ničesar. Pač pa prinaša pismo načelnikovo, ki naj bi služilo za dokaz, da se mora Kavčičeva oziroma Turkova lista smatrati za listo gremija. Pisec pisma je znova zatrdil, da se pri seji to ni sklenilo in da načelnika nihče ni pooblastil, naj v tem zmišlu komu priporoči kandidatno listo, ki so jo zagovarjali g. Turk ml., Kavčič in Hink.

Združena stanovska kandidatna lista za volitve v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo.

Naše volivne priprave za sedanje volitve v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo potekajo s tolikim uspehom, da smo prepričani, da bodo naši kandidati pri teh volitvah zmagali.

Združili smo se vsi brez ozira na politično prepričanje, kot stanovski tovariši, na skupen gospodarski program, zedinili smo se tako glede števila, kakor tudi glede osebnosti kandidatov in sedaj je še samo na posameznih volivcih, da točno store svojo dolžnost.

Vsi, naj si bomo pristaši SLS ali SKS ali radikalni ali neopredeljeni, volimo enotno listo, skupne kandidate. Samo pristaši SDS niso hoteli sporazuma, samo oni so postavili posebno kandidatno listo in jo bodo gotovo vsiljevali tudi Vam.

Samostojni demokrati agitirajo med volivci-trgovci z nerensico, da so njihovi kandidati nepolitični, postavljeni od trgovskih gremijev. To ni res. Podpisani predsednik Zveze trgovskih gremijev Ivan Jelačin konstatiram, da so to strankarski SDS kandidati. Istotako agitirajo med obrtniki, češ, da so njihove kandidate postavile obrtne zadruge. Tudi to je navadna nerensica, ker je te kandidate postavljali Žerjavov kandidat Franchetti z nekaterimi samostojno demokratičnimi pristaši. Borbo za pravo stanovsko obrtno listo vodi naša lista, na čelu Ivan Ogrin, podpredsednik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, ki je obenem predsednik obrtnega odseka te zbornice.

Naši sporazumni stanovski kandidati so:

TRGOVINSKI ODSEK.

I. KATEGORIJA:

Kandidati:

Josip Verlič, veletrgovec, Ljubljana, Cesta na Gorenjsko železnico.
Rudolf Stermecki, veletrgovec in predsednik trgov. gremija, Celje, Kralja Petra cesta.
Jurij Pieek, trgovec v Novem mestu.
Vid Murko, trgovec, Maribor, Meljska 24.

Namestniki:

Anton Ravhekar, trgovec, Ljubljana, Pred Škofijo št. 20.
Martin Vrabl, trgovec, Ptuj.
Franc Lipej, veletrgovec, Brežice.
Anton Farazine, trgovec, Celje, Kralja Petra 27.

II. KATEGORIJA:

Kandidati:

Leopold Bruderman, trgovec, Konjice.
Venceslav Breznik, trgovec, odbornik trg. gremija, Ljubljana, Stritarjeva ulica 7.
Ivan Grošek, trgovec, odbornik trgov. gremija za novomeški okraj, Trebnje.
Franc Pečuh, trgovec, Gaberje pri Celju.

Namestniki:

Jožef Gaspar, trgovec, Murska Sobota.
Josip Gagel, trgovec, Ljubljana, Sv. Petra cesta.
Maks Vale, trgovec, St. Jernej.
Franc Cajnko, trgovec z vinom, Slovenjgradec.

III. KATEGORIJA:

Kandidati:

Stanko Lenarčič, trgovec, župan in načelnik trg. gremija za logaški okraj, Nova vas pri Rakeku.
Florijan Gajšek, trgovec, Loka pri Zusmu.
Avgust Čadež, trgovec, načelnik trg. in obrt. zveze, Ljubljana, Kolodvorska ulica 35.
Edvard Kukec, trgovec s hmeljem, Zalec.

Namestniki:

Matija Rom, trgovec, načelnik trgovskega gremija, Kočevje.
Krištof Spaniček, trgovec, Rogaska Slatina.
Marko Kardinar, trgovec, Sv. Marijeta na Dr. polju.
Rudolf Kovarič, trgovec, Ljubljana, Kongresni trg št. 19.

IV. KATEGORIJA.

Kandidati:

Ivan Jelačin ml., trgovec, Ljubljana, Rimska cesta št. 1, predsednik Zveze trgovskih gremijev za Slovenijo.
Anton Stergar, trgovec, Kamnik, načelnik trgov. gremija za kamniški okraj.
Franc Korošec, trgovec, Gornja Radgona.
Janko Tavčar, trgovec, Maribor.

Namestniki:

Josip Peteline, trgovec, Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.
Josip Lavčičar, trgovec in župan, Kranjska gora.
Davorin Tombah, trgovec z mešanim blagom, St. Vid pri Ptuj.
Maks Turnšek, trgovec, Marija-Nazarje pri Mozirju.

OBRTNI ODSEK.

I. KATEGORIJA:

Kandidati:

Jožef Hafner, lastnik žage in župan, Škofja Loka.
Janez Lančič, kleparski mojster, Gornja Radgona.
Ivan Rojina, lastnik pogrebnega zavoda, Ljubljana, Spodnja Šiška 59.
Avgust Pen, gostilničar, Tržec, občina Jurjevci pri Ptuj.

Namestniki:

Franc Zavodnik, mizarski mojster, predsednik obrt. zveze, Glince pri St. Vidu nad Ljubljano.
Anton Lekše, mizarski mojster, Mozirje.
Ignacij Šinigoj, strojar, Ljutomer.
Ivan Srebot, čevljarški mojster, Ljubljana, Ravni-krjeva ulica.

II. KATEGORIJA:

Kandidati:

Jernej Ložar, krojaški mojster, podnačelnik krojaške zadruge, Ljubljana.
Blaž Zupanc, brivski mojster, načelnik obrtne zadruge, Laško.
Valerijan Spruščina, mehanik, Ptuj.
Karol Stupan, zidarški mojster, Slov. Bistrica.

Namestniki:

Anton Bulc, mesar in gostilničar, Mokronog.
Jurij Moser, izvošček, Ljubljana, Zeljarska ulica.
Peter Zadravec, lastnik mlina in žage, Ormož.
Franc Breznik, pekovski mojster, Mežica.

III. KATEGORIJA:

Kandidati:

Ivan Ogrin, stavbenik in opekarnar, Ljubljana, Gruberjevo nabrežje.
Anton Lipovšek, gostilničar, Maribor, Gosposka 26.
Stefan Sukič, čevljarški mojster, predsednik obrtne zadruge, Murska Sobota.
Ivan Pollak, strojarstvo, predsednik obrtne zadruge, Kamnik.

Namestniki:

Franc Pust, tesarski mojster, Ljubljana, Streliška ulica.
Ivan Cerne, sedlar, Lesce.
Hans Schuller, hotelir, Slovenjgradec.
Jakob Jaš, izdelovatelj olja, St. Ilj pod Turjakom.

IV. KATEGORIJA:

Kandidati:

Janez Vrečar, mizarski mojster, Sp. Domžale.
Jakob Babnik, vodovodni instalater, Ljubljana, Kapiteljska 3.
Miloš Hohnjec, kipar, Celje, Razlagova ulica.
Franc Korazija, dimnikarski mojster, Maribor, Stritarjeva ulica.

Namestniki:

Joško Toporiš, krojaški mojster, predsednik obrtn. zveze, Tržišče.
Stefan Litrop, čevljarški mojster, Turnišče.
Anton Benegalija, krojaški mojster, Ljubljana, Poljanski nasip 40.
Vinko Simonič, mehanik, Ptuj.

Kandidate za industrijski odsek bomo še sporočili.

Za volilni odbor združenih stanovskih kandidatnih list trgovcev, obrtnikov in industrijcev v Sloveniji.

IVAN OGRIN I. r.

podpredsednik zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

IVAN JELAČIN,

predsednik zbornice za trgovino, obrt in industrijo in predsednik zveze trgov. gremijev.

Veličastna manifestacija za krščansko prosveto v dolenskem Št. Vidu.

V nedeljo je lepa Dolenska imela svoj veličastni praznik v dolenskem Št. Vidu, v tej svoji največji fari. O priliki blagoslovitve novega Katoliškega Prosvetnega Doma v Št. Vidu je Prosvetna zveza v Ljubljani organizirala tam prvi dolenski prosvetni tabor, ki je bil prava in veličastna manifestacija Dolenjcev za krščansko prosveto. Cela fara se je najskrbneje pripravljala za to slovesnost. Če je namreč prosvetni tabor bila manifestacija cele Dolenske, je blagoslovitev novega doma bila pred vsem praznik št. viške fare. Kajti ta novi dom, za katerega je dal pobudo prvi sam prevzvišeni knez in škof ljubljanski o priliki birnovanja l. 1922, je delo cele fare in vseh faranov. Novi dom je vseskozi delo ljudstva, organizirano po beneficijatu g. Ovnu in kaplanih gg. Pleš in Gnidovcu s sodelovanjem župnika g. Hladnika ter pod vodstvom odbora, v katerem so poleg učitelja Jevnikarja sedeli številni in agilni župani ter drugi kmečki možje št. viške fare. Na tisoče rok je gibalo in delalo zastoj; pri delu za dom sta se smrtno ponesrečila dva idealna delavca, kmečki fant Nace Praznik in dekle Kristina Novakova, Res. novi dom je zgrajen na temelju najplemenitejših in najdražecenejših žrtev! Zato pa je dan blagoslovitve novega doma bil za vso faro in široko okolico po svej pravici pravi praznik.

ŠT. VID SE PRIPRAVLJA.

Prenovljena in okrašena je sprejela v nedeljo tisoče gostov lepa št. viška vas. Hiše lepo pobeljene, z zelenjem in zastavami okrašene so že v soboto popoldne pričakovale prihoda prevzvišenega knezoškofa dr. Jegliča, ki se je ob 3 popoldne pripeljal v Št. Vid, da s svojim sodelovanjem da celi slavnosti večji povdarek. Zvečer je št. viški pevski zbor privedil svojemu ljubljensmu nadpastirju podoknico. Ko se je pa mrak spustil na zemljo, so po vseh vrhovih blizu in daleč naokrog Št. Vida zaplapolali številni kresovi. Ob 8 je zagorel veličasten kres na Jurčičevem Šumberku in točno ob pol 9 se je zasvetil še vse močnejši kres z visokega Primskovega. Večerni vlak od Ljubljane je pripeljal že lepo število udeležencev, ki so od postaje gredeč uživali krasen prizor, ko je št. viška fara krog in krog bila obrobjena z vencem kresov.

SPREJEM GOSTOV IN SPREVED.

Krasno nedeljsko jutro je objelo Št. Vid, po katerem so že korakale zgodaj zjutraj čete Orlov in Orlic ter drugih gostov, ki so prišli peš ali s prvimi vlaki. Kmalu po 7 so domačini z došlimi gosti odkorakali na kolodvor sprejemati goste, došle z ljubljanskim in dolenskim vlakom. Na postaji, pred katero je stal veličasten mlaj ter dva mlajša, ki sta nosila slavalok z napisom, se je zbrala kmalu tisočgla množica. Po dohodu obeh vlakov je pozdravil goste v imenu odbora učitelj gospod Jevnikar, ki je v lepem govoru poudarjal pomembnost dneva, ki ni le praznik Št. Vida, ampak cele Dolenske, posvečen ne le blagoslovitvi Doma, ampak krščanski prosveti. Za pozdrav se je zahvalil v imenu Prosvetne zveze prof. dr. Lovro Sušnik, ki se je kratko zahvalil št. viškemu ljudstvu za njegovo požrtvolnost in vnevo.

Razvil se je nato lep spreved. Na čelu je jezdilo 20 št. viških Orlov v kroju na krasnih domačih konjih. Za njimi je korakalo zastopstvo Prosvetne zveze iz Ljubljane pod zastavo sv. Mihaela. Nato pa domači župani in odborniki, odbor posojilnice, okrog 100 Orlov s štirimi zastavami, okrog 100 Orlic, št. viški naraščaj, 54 narodnih noš in nepregledna množica ljudstva. Spreved, v katerem je železničarska godba igrala koračnice, je bil dolg skoro 1 kilometer. Ko so konjeniki že prijezdili na vas, je zadnji del spreveda korakal šele pod slavalokom pri Sv. Roku. V sprevedu je korakalo domala 2000 ljudi.

SLUŽBA BOZJA.

Točno ob pol 10 je stopil na prižnico prevzvišeni knezoškof dr. Jeglič, ki je v 10 minutnem govoru začrtal misli, kaka mora biti izobrazba človekovega srca in uma. Nato je prevzvišeni bral sv. mašo, med katero je cela cerkev pela. Cerkev, ki je odmevala veličastnega petja, je bila premajhna za vse vernike. Stotine so morale ostati zunaj cerkve, kjer so pobožno prisostvovali sv. maši.

Slovenski fantje napreji

(K fantovskemu taboru v Šmarju pri Jelšah.)

Na prijaznem gričku poleg Šmarja pri celičastni in znameniti cerkvi sv. Roka se je vršil preteklo nedeljo fantovski tabor, o katerem naj izve vsa Slovenija, da se zagibljejo vrste slovenskih mladeničev, ki so moč bodočega našega naroda. Na predvečer so po vsej šmarski okolici na gričkih zagoreli kresovi, nad 25 jih je bilo, ki so daleč na okrog, tja do hrvaških mej, naznanjali, da hočejo drugi dan slovenski fantje našgati kres, poziv vsem slovenskim fantom, naj se združijo v kat. prosvetne organizacije, naj stopijo na čelo vsega narodnega življenja in borenja.

V nedeljo zjutraj je z jutranjimi vlaki in tudi peš prišlo številno zastopstvo slov. fantovskih organizacij iz šmarske okolice in drugih krajev. Na trgu jih je navdušeno pozdravil g. Strmšek, nato je bil odhod na goro. Velika romarska cerkev

NA GROBEH ŽRTEV.

Po sv. maši se je ljudstvo zbralo na grobeh št. Ignacija Praznika in št. Kristine Novakove. Znani naš pesnik č. g. Franjo Neubauer je stopil na grob ter govoril v vezani besedi prelep in ginljiv govor v počaščenje spomina rajnih dveh, ki sta dala svoje mlado življenje za zgradbo hrama krščanske prosvete. Nato je prevzvišeni knez in škof opravil na grobovih slovesen rekviem ob asistenci 4 gg. duhovnikov. Na grobu Kristine Novakove so zapeli dekleta Marijine družbe svoji rajni tovarišici, fantje pa so zapeli tovarišu Ignaciju Prazniku. Vmes je zaigrala žalostinka godba, zvonovi so zapeli. Bil je trenutek, ko je le najbolj mrzel človek mogel ostati hladnega srca.

BLAGOSLOVITEV DOMA IN TABOR.

Ob številni asistenci je nato prevzvišeni odšel pred novi dom, kjer je izvršil slovesno blagoslovitev novega doma.

Nad 4000 ljudi se je zgrnilo pred novim domom, ki je bil ves v zelenju in obkrožen od številnih mlajev. Na trgu pod lipo niso vsi dobili prostora, stali so po pokopališču in dohodnih potih glava pri glavi. Po končani blagoslovitvi je otvoril tabor v imenu Prosvetne zveze prof. dr. Lovro Sušnik, ki je pozdravil udeležence ter pred vsem gosp. knezoškofa dr. Jegliča, katerega je ljudstvo viharo pozdravljalo.

V kratkih in markantnih stavkih je prevzvišeni knezoškof dr. Jeglič poudaril, da smo se zbrali v znamenju dveh idej, ki sta nam jih prinesla sv. brata Ciril in Metod, katerima je novi dom posvečen. Ti dve ideji sta: vera krščanska in narodnost slovenska.

Nato je pozdravil tabor v imenu županov št. viške fare in v imenu vseh faranov bukovski župan Alojzij Kutnar; za Orlovsko zvezo je pozdravil brat dr. Lavrič iz Novega mesta, v imenu Orlic s. Škufca iz Višnje gore; v imenu gorenjskega Št. Vida je prinesel pozdrave kaplan Lovšin, bivši kaplan v dolenskem Št. Vidu. Brzojavno sta pozdravila slavnost župnik O man in kaplan Gnidovec Albin, bivši št. viški kaplan, iz Chicago.

Poslanec Fr. Kremžar je govoril nato o pravi izobrazbi in napredku ter o delu in vzgoji mladine za pravo svobodo.

Glavni urednik Fr. Terseglav je govoril o našem časnem in večnem domu, poudarjajoč tri glavne stebre slovenske kulture: Bog, mati, dom!

Nato so združeni dolenski pevski zbori zapeli veličastno pesem: Povsod Boža!

Prof. dr. Capuder je govoril o ljubezni do domovine ter o tem, kako naj jo praktično kažemo.

Godba zaigra »Lepo našo domovino!«

Za tem predsednik dr. Sušnik zaključil veličastni tabor.

Po taboru se je pričelo zabijanje žebjev za novi dom, kar je zopet otvoril g. knezoškof, ki je do četrta na 1 popoldne vstrajal na taboru.

TELOVADBA.

Po kosilu so se brale v cerkvi slovesne litanije, na kar se je na lepo okrašenem telovadišču vršila telovadba.

Telovadilo je proste vaje 66 Orlov in 30 Orlic. 16 dečkov št. viškega naraščaja je izvajalo ljubke vaje. Nato je 11 telovadcev v dveh vrstah telovadilo na drogu in bradlji.

V odmoru je nastopil urednik dr. Lojze Čampa, ki je v ognjevitem govoru slikal pomen orlovstva za slovenski narod.

Za govorom je nastopilo 25 dečkov št. viškega naraščaja, ki so izvajali »Mlade junake«; 8 višnjegorskih Orlic pa je med petjem izvajalo simbolično prsto vajo »Slišala sem plič'o pet.« Telovadbo je zaključila vrsta 7 telovadcev, ki so telovadili na krogih. Telovadba je napravila najboljši vtis.

Lep je bil ta dolenski dan krščanske prosvete; lep je bil dan blagoslovitve doma v Št. Vidu. Naj bi se uresničile besede pesnika Neubauerja, ki nad slikama sv. Cirila in Metoda krase pročelje Doma:

Odperta so vam doma vrata!
Naj čuvata ga sveta brata:
Naj blagoslovlja ga Metod
Ciril naj vzgaja nov nam rod!

sv. Roka ni mogla sprejeti vseh, ki so došli, v svoje prostore, ena sv. maša se je vršila tudi v zunanji kapelici. Pridiga pa je bila zunaj. Domačin monsignor g. prof. Ivan Vreže je v onjevitnem govoru navduševal fante kot neustrašene borece za božje kraljestvo. Njegov govor je mladina sprejela z globoko versko udanostjo.

Tabor.

Po slovesni službi božji, ki jo je tudi služil g. monsignor Vreže, je bilo pred cerkvijo veličastno fantovsko zborovanje, ki ga je s pravo fantovsko ognjevitostjo vodil delavni domači društveni predsednik g. Turk. Zborovanje so pozdravili zastopniki domače občine, orl. okrožja šmarskogaškega, posamezniki iz Slovenjgradca, Dravograda, Buč, Kostrivnice, Rogateca, Zalca, zastopnik Prosvetne zveze iz Maribora, ki je prinesel pozdrave zadržanega g. Vesenjaka. Brzojavno je pozdravil zborovanje tudi poslanec Škoberne.

Po izvršenih pozdravih je najprej govoril namesto g. Vesenjaka tajnik Prosvetne zveze iz Maribora, kako je moč naroda ravno v močni, fizično in moralno močni mladini, posebno še v čvrstih fantih, ki naj bodo narodova bramba in opora ne le v vojni, ampak tudi v miru. Dr. Jeraj je kot drugi govornik razložil, kaj je pravo fantovstvo. Govorom so vsi navzoči sledili z izredno pozornostjo in vstrajnostjo, saj je trajalo do 1 ure popoldne.

Popoldanska prireditve.

Ker je bilo že precej pozno, se je vsa zbrana mladina takoj odpravila v dolino, da pripravi popoldanski nastop pri novem društvenem domu, ki je ponos delavnih Šmarčanov. Gostje zborovanja pa so bili povabljeni v pregostoljubno hišo g. monsignora Vrežeta. Na primerno ovenčanem in prostornem telovadišču je šmarsko-rogaško orlovsko okrožje postavilo svoje telovadce in telovadkinje

ter obojni naraščaj. Za ves dobro izvajanje in zelo obširen program so prejeli vedno bolj navdušeno pohvalo. Posebna slavnostna točka pa je bila, ko se je domačinu monsignoru prof. Vrežetu poklonila diploma častnega članstva šmarskih kat. organizacij kot znak hvalečnosti za njegovo požrtvalno sodelovanje in podporo. Navzoče občinstvo je g. monsignora iskreno pozdravljalo. V večernem mraku so se udeleženci razšli.

Fantovski tabor je pokazal, da je med slovenskimi fanti veliko takih, ki so čast, ponos in veselje slov. naroda, da pa bo treba še nadaljnega smotranege, širokoorganizatoričnega dela, da se vse slov. fante povabi na veliko kulturno delo za lepo bodočnost naroda. Ako je bil ta fantovski tabor v Šmarju kres, ki bo našel odziv v vsej Sloveniji: »Slovenski fantje, napreji!«, tedaj je bil to velik dan, velik praznik in velik delavnik.

Kaj se godi doma

Avtomobilska nesreča na Viču.

Včeraj popoldne se je pripetila v bližini policijske stražnice na glavni cesti na Viču težka avtomobilska nesreča, ki je zahtevala tudi eno človeško žrtev. Iz Brezovice je pripeljal avto posestnika in tovarnarja Filipa Kopača iz Zirov. Ko je hotel avto prehiteti neki voz in sicer na pravilni strani ceste, je priletel in sosedne hiše sedmetna deklica Marija Kršmanova, hčerka čevljarja, ki je peljala za roko dveletnega sinčka tapetnika Ivana Sajeta. Dekle se je zaletelo naravnost v voz. To se je zgodilo tako nepričakovano hitro, da je bilo nemogoče avto ustaviti. Avto je prekulnil oba otoka. Deček je dobil težke poškodbe na glavi, deklica pa je obležala na mestu mrtva. Kolo ji je šlo namreč čez glavo in strlo lobanjo tako, da so dekletu možgani izstopili. Šoferja ne zadene nobena krivda, ker je vozil pravilno in se mu je dekle zaletelo v voz. Deklico so odpeljali v mrtvašnico, fanta pa v bolnico.

Osemnaestletna dekle rešila potaplajočega se moža.

V nedeljo se je pripetil dogodek, pri katerem je za las manjkalo, da ni zahteval nove smrtno žrtve na Ljubljani. Okoli 4 popoldne se je kopala »pod Lipo« družba moških, ki je plavala proti mestnemu kopališču. Nenadoma je šofer Vinko Zupančič zaostal, ne da bi ostali to zapazili, ter se je pričel potapljati. Mimo sta privozili s čolnom sestri Berta in Gusti Starin. Ko je mlajša Berta zapazila, da se nekdo v Ljubljani potaplja, je opozorila Gusti nanj. Ta pa je takoj skočila v vodo in plavala proti njemu. Zupančič je izginil ta hip pod vodo ter se za kratek hip zopet prikazal nad vodo. Tedaj ga je Gusti trdno prijala in ga plavaje vlekla za seboj proti bregu. V lastni nevarnosti in z največjim naporom se ji je to tudi posrečilo, ni pa mogla potegniti Zupančiča iz globoke vode na strmi breg. Šele Zupančičevim tovarišem se je posrečilo spraviti ga na suho, kjer so ga spravili z umetnim dihanjem k zavesti ter ga nato odpravili domov.

Gospodična Starinova je za svoje resnično junaško dejanje žela mnogo čestitk, katerim se pridružujemo tudi mi.

Smrtna nesreča pri Št. Vidu.

V nedeljo dne 29. t. m. se je pripetila pri Št. Vidu nad Ljubljano težka nesreča, ki je zahtevala življenje moža v najlepših letih, administrativnega poročnika Julija Levovnika.

Poročnik Levovnik se je v nedeljo odpeljal v Št. Vid obiskat svoje sorodnike. V ta namen si je izposodil pri komandantu voznega eskadrona Stojeloviču kočijo, ki jo je vodil vojak Ivan Horvat. Ko se je Levovnik s svojo mlado, šele pred dobrim mesecem poročeno soprogo vračal okrog 10 zvečer v Ljubljano, se je na cesti med Vižmarji in Št. Vidom splasil konj, najbrže vsled udarca biča po ožesu, ali kakor trdi druga verzija, vsled tega, ker se je ustrašil neke belo oblečene ženske. Konj se je vzpel kvišku in z nogami udaril ob oje, nakar je še bolj pobesnel. Horvat se je z vso silo mučil, da bi konja ustavil, a zaman. V besnem diru se je prevrnil voz na oba zakonca. Pri padcu se je Levovnik močno udaril na glavo ter si je zlomil tilnik, njegova soproga pa se je lažje poškodovala na glavi. Voznik Horvat je ostal nepoškodovan. Kmalu je priteklo k vozu nekaj ljudi, ki so izveleki ponesrečenca izpod voza ter za silo obvezali. Že takrat se je videlo, da je stanje Levovnika brezupno in da ne bo prenesel svojih težkih poškodb po vsem telesu, ki so nudile grozen prizor. Slučajno je privozil mimo avto, na katerega so naložili Levovnika ter ga odpeljali v garnizijsko bolnico v Ljubljano. Njegovo ženo so radi lažjih poškodb izročili v domačo oskrbo. Po kratkem času je Levovnik v bolnici izdihnil.

Pokojni Levovnik, katerega tragična usoda je vzbudila v mestu mnogo sožalja radi njegove splošne priljubljenosti in simpatičnosti, je bil star komaj 35 let ter je bil rodom s Štajerskega. V Ljubljani je stanoval na Mestnem trgu št. 8. Pogreb se bo vršil danes ob pol dveh iz vojaške bolnice skozi mesto, nakar odpeljejo rakev k pogrebu v Medvode.

Smrtna nesreča v Dravi.

V nedeljo ponoči je zahtevala Drava zopet eno človeško življenje. Okrog 9. ure zvečer so se hoteli preko Drave od levega brega prepeljati z brodom neka ženska Simonič s 6letno hčerko in neki vojak. Brod je vodil 17letni Srečko Sušec. Ko je imenovana Simonič hotela stopiti z mostu na brod, se je med tem že odmaknil od mosta in

je Simonič padla v vodo. Valovi so jo takoj zanesli od broda, da je ni bilo mogoče rešiti. Zabelo se je takoj reševalno delo, a žena je kmalu izgubila v valovih. Brod rešilnega čolna ni imel in ni bilo mogoče, da bi jo v temi mogel kdo najti. Nesreča je bila takoj javljena policiji, kamor so tudi pripeljali malo 6letno deklico, s katero so drugi dan šli na Pobrežje, da je pokazala svoj dom. Proti 9. uri zjutraj v ponedeljek pa je bila policija obveščena, da v vejevju ob bregu Drave, kjer ima svojo tekstilno tovarno trvdka Hutter in drug, tiči utopljeno žensko truplo. Policijska in zdravniška komisija se je takoj podala na kraj nesreče in k zajetemu truplu. Dospel je tudi rešilni oddelek. Truplo so potegnili iz grmovja in se je dognala identiteta. Pokojna je bila posestnica na Teznu. Nesreča se je zgodila deloma vsled neprevidnosti, deloma pa tudi, ker na brodu ni bilo nikakih rešilnih priprav, poleg tega pa ga je vodil mlad, neizkušen fant.

Velik požar pri Grosupljem.

O tej nesreči, o kateri smo poročali nakratko že v nedeljo, smo prejeli še naslednje poročilo: V soboto, dne 28. t. m. okoli 9. ure popoldne je pričelo goreti v Spodnjih Dupljicah, župnija Polica, obč. Grosuplje. Posestnikoma Zupančiču, p. d. Magistru in Potokarju, p. d. Poličarju, sta zgoreli hiši z vsemi gospodarskimi poslopji, posestnikoma Pavčiču, p. d. Pavšču in p. d. Lesarju pa vse razen kozolcev in posestniku p. d. Tomanu pa kozolec. Rešili so le živino in malenkostno pohištva, obleka, krma, žito in drugi prideški, ki so bili shranjeni v káščah, podih in kozolcih, so postali žrtev plamenov, tako, da nekateri ne vedo, kaj bodo jutri jedli. Ogenj je nastal pri posestniku Pavšču. Mati je pripravljala peč za peko kruha, vnela so se saje v dimniku in nenkrat je bila slamnata streha v plamenih. Vsled hudega vetra so bila zelo hitro vsa ostala poslopja, ki so bila krita večinoma s slamo, v ognju. Vsled pomanjkanja vode je bilo gašenje zelo otežkočeno. Prišlo so požarne brambe iz Police, Grosuplja, Mlačeva, Št. Jurija, Velike Loke, motorna brigalna iz Višnje gore in še nekatere druge. Motorna brigalna iz Višnje gore je črpala iz mlak vodo in jo po dveh par sto metrov dolgih ceveh dovajala ročnim brizgalnam. Omeniti se mora, da sta bila dva grosupljenska orožnika, ki sta se ravno službeno mudila v bližini, med prvimi na pogorišču in da je orožništvo v polni meri storilo svojo dolžnost.

Pogorelci so nujno potrebni hitre in izdatne podpore in se vsem usmiljenim srcem najtopleje priporočajo. Posestniki so bili zavarovani le za malenkostne vsote. Eden za Din 100, drugi za Din 600, eden za Din 1000 in eden za Din 1750. — Škode pa je preko Din 600.000.

NESREČA NA KOMARJEVO NEDELJO V SIŠKI.

Kot običajno so tudi včerajšnja Komarjevo nedeljo Šiškarji praznovali kar najslavesneje. Popoldne se je vršila v mali šišenski cerkvi — nova še ni dograjena — slovesna služba božja, med katero so na šišenski planoti fantje pridno streljali s topiči. Pri tem se je pa zgodila težka nesreča. Pri zažiganju možnarjev se je en možnar predčasno užgal in strel ga je raznesel. Pri tem so bili poškodovani 38letni ključavničar Alojzij Koprive, ki ima težko rano na desni nogi, 28letni ključavničar France Jerina in 40letni ključavničar Anton Hojnik, ki sta dobila težke praske po rokah in nogah. Vse tri so prepeljali z rešilnim vozom v splošno bolnico.

PONESREČEN OTROK.

V stranišče je padla in se zadušila 28. t. m. poldrugo leto stara hčerka rudarja Jožeta Zupanca, Valburga, pri Sv. Jedrti nad Laškim. Očeta ni bilo doma, mati je pomivala pod, hčerka pa je skakala z drugimi otroci okrog hiše in zašla v smrt.

K BELI OBLEKI
KUPITE BELO OBUTEV

Moški 99° - ženski 65° -

Otroški 49° -

Bata

Milijonska bencinska afera v Mariboru.

Pretekli petek zvečer sta bila aretirana v Mariboru neki Hotbat, nastavljenec pri tvrdki »Zoric« in neki delavec istotam. Enako se je govorilo, da je bil aretirani tudi poslovodja »Marec« inž. Milko Brema, ki pa ni bil v Mariboru, ampak v Ljubljani. Mariborska policija je zahtevala, da naj inž. Brema ljubljanska policija takoj aretirata, a ta je odgovorila, da ga ni več v Ljubljani, ampak da se je z večernim vlakom odpeljal preko Jesenic, najbrže v Avstrijo.

Aretacije so povzročile v Mariboru velikanske govornice šele v soboto, oz. nedeljo, ko se je zaznalo, da gre za razkritje milijonske bencinske afere, v kateri naj bi bili privatniki, okrog 100, oškodovani na blagu oz. denarju, država pa na carinskih dohodkih, češ, da je »Marec« uvažala velikanske množine carine prostega bencina.

Dasi je za javnost afera popolnoma nekaj novega, se vendar obravnava v raznih tožbah že skoro dve leti. Tu moramo predvsem poudariti, da tvrdka »Zoric« d. d., katere nastavljenca sta bila aretirana, nima s celo zadevo ničesar opraviti. Ko je namreč »Marec« radi novega trgovskega položaja nehala že v začetku l. 1925. s poslovanjem in se od takrat nahaja v likvidacijskem obratu, je ljubljanska tvrdka »Zoric« prevzela poslovne in za obrat adaptirane prostore in deloma tudi osebe, ki je bilo že v to stroko vpeljano.

Vsebinska celotna afera je v kratkem tale: Razni dobavitelji bencina, ki je trošarine oz. carine prost, so dovolilnice, ki so jih prejeli v ta namen od Trgovske zbornice, odstopili tvrdki »Marec«, da jim je ta bencin uvozila, oz. do tedaj, dokler ni prišel, svojega posodila in enako tudi dala na razpolago svoje cisterne, ker dobavitelji niso imeli lastnih. L. 1924. je pa pri neki carinski preiskavi dospela ovadba, da »Marec« uvažala carine prost bencin in ga uporablja za druge ne za določene namene. »Marec« je bila vsled tega kaznovana za milijonsko kazen in bi morala plačati vso še neizplačano carino, kar je skupno zneslo več milijonov. Na njeno pritožbo, ki je šla skozi vse instance, je drž. svet odločil, da morajo kazen nositi dobavitelji ne pa družba »Marec«. Ti dobavitelji, med njimi največja avtomobilna družba v St. Lenartu v Slov. goricah, hočejo seveda njim naprteno kazen in carino zvrniti nazaj na »Marec«. Ker tega drugače ni bilo mogoče, so se podali na sodnijskokazensko postopanje ter so drž. pravništvu ovadili celo zadevo in se je zdaj začela preiskava. Dokler seveda preiskava ne dožene, kje da je krivda, se zadržimo vsake pripombe in poročamo le v informacijo.

K veliki poštni tatvini.

Ki jo je izvršil uslužbenec Šoštar, o čemer smo že v nedeljskem »Slovenec« obširneje poročali, moremo danes dostaviti, da je aretirani vse priznal. V navzočnosti uradnice, vpriči katere bi moral dati denarno pismo v vrečico, ga je izmaknil dne 26. julija t. l. Šoštar je bil preje uslužben kot poštni sluga na Koroškem v Avstriji, kjer je bil tudi v tem smislu delaven in je na neki pošti poneveril 90 milijonov avstrijskih kron, za kar pa je dobil 3 mesece zapora v Celovcu. A tega zapora ni odsedel, ampak je prišel v Jugoslavijo, šel v Ljubljano na pošto ravnateljstvo, ki mu je dodelilo službo poštnega sluga v Mariboru, za kar se mu je izkazal hvaležnega z novo veliko poneverbo.

NOVA TIHOTAPSKA AFERA V ZAGREBU.

V petek zvečer so organi finančne kontrole v Zagrebu napravili dober plen. V Gajevi ul. 40 so prijeli znanega tihotapca St. Tomljenoviča, pri katerem so našli osem vrečic srebrnega denarja v teži 40 kg. Pri osebnih preiskavi so dobili pri njem še nad 8000 Din in nekaj zlatnikov. Med preiskavo, ki so jo finančni organi vršili v omejenih hiši, je Tomljenovič na nepojasnjen način pobegnil in ga dosedaj še niso našli. Takoj so napravili hišno preiskavo v Tomljenovičevem stanovanju, pa ga niso več dobili v roke.

Velike poneverbe pri subotškem železniškem ravnateljstvu.

DRŽAVA OŠKODOVANA ZA 10 MIL. DIN

Pri subotškem železniškem ravnateljstvu že dva meseca tebe preiskava radi denarnih primanjkljajev. Posebna preiskovalna komisija, ki jo je ravnateljstvo povelilo s to nalogo, je odkrila neverjetne malverzacije. Dosedaj je bilo že 14 uradnikov omenjenega ravnateljstva odpuščenih in naznanjenih državnemu pravništvu. To je izdalo zanje zaporno povelje in večina jih je že pod ključem, med njimi načelnik centralnega skladišča Pavel Fekete, glavni skladiščnik Kovacs in načelnik blagajniškega oddelka Edvard Kiss. Nadaljnja zaporna povelja so bila izdana še za nekatere uradnike, ki so bili prestavljeni iz Subotice, in za nekatere dobavitelje, ki so v sporazumu z uradniki goljufali drž. upravo. Tako je načelnik nabavnega oddelka Branko Manula bil zmenjen z gotovimi tvrdkami in je v njihovem imenu sestavljal ponudbe, ki so seveda bile vedno najugodnejše. Dobiček so pa delili z njim. Izdajal je celo potrdila o prejemu blaga, tako da so njegovi kompanjoni dobivali denar pri blagajni, še predno so blago dobavili. Pri tem poslovanju je bila država oškodovana za okroglo 10 milijonov Din, kolikor so dosedaj ugotovili. Našli so celo pogodbe, v katerih se ponudniki zavezujejo, da bodo dobiček delili z uradniki dotičnega oddelka. V to afero so zapletene tvrdke iz raznih krajev države, baje tudi Ljubljana ni izvzeta. Potek preiskave in nadaljnja odkritja vsa subotiška javnost napeto zasleduje.

ZOPET NESREČA PRI MLATVI.

Na Meleh pri Gornji Radgoni se je težko poneprečija pri mlatvi 23 letna viničarska hčerka Marija Sert. Po krivdi drugih je prišla približno mlatilnemu stroju, ki jo je zgrabil in ji hudo poškodoval nogo. Mlado deklico, ki se je mislila v kratkem poročiti, so prepeljali v bolnico, kjer so ji odrezali del noge. Pri mlatvi s strojem bi bila po tolikih težkih nesrečah na mestu previdnosti.

TEŽKA NESREČA VSLED NEPREVIDNOSTI.

V Zibih na Štajerskem so preteklo nedeljo vlekli zvonove v stolp. V soboto zvečer pa je mlad kmetijski fant svojevoljno napravil na nekem gričku ogenj in je imel razne razstrelivne snovi, ki so se pa pri tem vžgale ter mu je pri tem odrgalo desno roko v zapetju. Moral je takoj v bolnico, da ni izkrvavel.

LETALSKA NESREČA.

V Vinici pri Varaždinu se je pripetila tragična letalska nesreča, ki je zahtevala dve smrtni žrtvi. V soboto popoldne je povabil kapitan zagrebškega letalskega oddelka Nikola Miletić gospo Oktavijo Marković iz Novega Sada na kratek polet. Pri spuščanju na tla je krilo letala zadelo ob drevo. Vsled udara se je bencin iz rezervoarja razlil in vnel. Letalo je bilo hipoma v ognju. Oba ponesrečenca sta živa zgorela in ko je letalo padlo na tla, sta bila od ognja in padca tako nakažena, da ju ni bilo mogoče spoznati.

Razno.

Brezsrčnost. V Kulpinu v Bački je razburil javnost nečloveški čin žene Maglovskega, ki je takoj po porodu s pomočjo babice zakopala novorojenca na domačem pokopališču. Na lice mesta se je podala sodna komisija, da ugotovi, ali je bilo dete pokopano mrtvo ali živo. Imena babice do sedaj še niso ugotovili. — **Laži-zdravnik.** Ruski begunec Aleksander Pavlovič se je v Bečkereku izdajal za zdravnika. Ordinalar je po kavarnah in gostilnah ter je imel precej pacientov, katerim je izdajal tudi recepte za zdravila; predpisoval pa je le nedolžne praške, kot aspirin itd. Ker policiji ni mogel pokazati niti diplome niti kakega drugega dokumenta, ga je predala državnemu pravništvu. — **Areiran komunist.** V soboto so zagrebški redarji aretirali komunisto K. Horvatina in napravila hišno preiskavo. Vzroka aretacije policija ne navaja. Kakor nam poročajo, je bilo aretiranih tudi še nekaj drugih komunistov.

Dnevne novice

Izletnikom v Rim!

SKUPNI VLAK V RIM ODIDE DANES TOČNO OB 13. Z GLAVNEGA KOLODVORA. BODITE VSI NAJKASNEJE OB POL 13 NA KOLODVORU! VZEMITE S SEBOJ POTREBNO HRANO ZA DANES ZVEČER IN ZA JUTRI ZVEČER. ORLI, VZEMITE S SEBOJ KROJ!

VHOD NA KOLODVOR BO PRI RESTAVRACIJSKEM VRTU T. J. DESNO OD KOLODVORSKEGA POSLOPJA. PRI VHODU BO OD 11 NAPREJ POSLOVALA PISARNA PRIPRAVLJALNEGA ODBORA.

JUGOSLOVANSKA ORLOVSKA ZVEZA.

★ Za lastno radio-oddajno postajo v Sloveniji. V Sloveniji so se v zadnjem času zelo razširili radio-aparati. Gotovo procentualno največ jih je baš v Sloveniji. Ze precej tega se je sprožila misel ustanovitve lastne radio-oddajne postaje v Ljubljani. Započela se je tozadavna akcija, katero je Jug. klub krepko podpiral pri ministrstvu dr. Šuperini, kjer sta ponovno intervenirala poslanca Sušnik in Škulj. Pa šovinizem je bil tak, da se je postaja dovolila Belgradu in Zagrebu, a Ljubljani ne, češ, Slovenci naj bodo pridržani Zagrebu. Tako so bili naenkrat slovenski radio-amaterji odvisni od Zagreba, ki pa se je kaj slabo izkazal. Na 150 km daleč od Zagreba vse je pripadlo hrvatski oddajni postaji, a nezadostne priprave so poslabšale prenos tako, da 99% radio-amaterjev Slovenije ni bilo zadovoljnih z Zagrebom. Če se pomisli, kaka živahnost v prometu je v Sloveniji v poletju, kake goste Bled — saj kraljica ima tudi svoj radio-aparat na Bledu — je vendar vse obodbe vredna vladna šovinistična trmoglavost, ki Sloveniji niti tega ne privošči, kar bi državi dalo samo dobiček, saj od vsakega aparata dobi ministrstvo pošte letno lepo vsoto. Poslanec Škulj je ponovno interveniral v Belgradu za ugodno rešitev prošnje lastne radio-oddajne postaje v Ljubljani, kar bo ta novi kulturni faktor v Sloveniji le ojačilo!

★ Samó še par dni je do žrebanja loterije izobraževalnega društva na Breznici, ki ima nad 500 dobitkov v vrednosti na 50.000 Din in 10 nagrad po 5 zlatih dolarjev. Zato hitro naročite srečke, ki stane vsaka samo 5 Din. Naslov zadostuje: Izobraževalno društvo na Breznici, p. Zirovnica. — Srečke, ki niso plačane pred žrebanjem, so neveljavne.

★ Kmetijska razstava v Nikšiču. V jeseni se vrši v Nikšiču razstava kmetijskih pridelkov kakor tudi strojev in orodja. Ministrstvo za kmetijstvo je dalo 20.000 Din za nagrade razstavljalcem.

★ 64. žrebanje srečk Rdečega križa se vrši 14. sept. t. l. v Belgradu v Domu Rdečega križa.

★ Najboljši čevlji za otroke in dijake domačega izdelka se dobijo le v trgovini Zibbert, Prešernova ulica.

★ Kadna kopel v hotelu »Slon« zopet odprta.

★ Brezalkoholno vino kupi v vsaki množini po vsaki ceni »Brezalkoholna produkcija«.

★ Tifus v Srbiji. V Valjevu je obolelo na tifusu 12 gojencev geodetske akademije. Eden je umrl.

★ Izpiti za učitelje, ki so dovršili svoje študije v inozemstvu. Ministrstvo za prosveto je odredilo, da se vrše dopolnilni izpiti iz predmetov nacionalne skupine v dneh od 22. do 30. sept. v Belgradu.

★ Za romanje na Sv. Goro je došlo dovoljenje od italijanskih oblasti. Zato se isto vrši po označenem redu v soboto 4. sept. in nedeljo 5. sept. t. l. Odhod je v soboto zjutraj ob 6. uri 23 minut iz Ljubljane, glavni kolodvor. Prihod v nedeljo zvečer okrog 9. ure.

★ Kongres mednarodne akademske federacije za Društvo narodov. Istočasno z zasedanjem skupščine Društva narodov se vrši v septembru tudi več konferenc mednarodne akad. federacije za Društvo narodov. Našo državo bodo zastopali 3 delegati, med njimi gosp. Stanko Mencinger za Slovenijo. S tem smo Slovenci prvič zastopani na kongresu federacije v Ženevi. Federacija stremi za čim tesnejšo kolaboracijo pacifistične omladine vseh narodov. Hoče, da se krepko zasidra mirovna misel v rastoči akademski generaciji, ker je to edino jamstvo za boljše bodočnost. Delo kongresa je razdeljeno med štiri komisije in sicer: komisijo za organizacijo, za zveze, za propagando in za finance. Mislimo, da bo uspeh kongresa zadovoljiv. O samem kongresu bomo še poročali.

★ Ukinitev abiturijentskega tečaja na trgovski akademiji v Ljubljani. Minister trgovine in industrije je odredil, da se abiturijentski tečaj na državni trgovski akademiji v Ljubljani s prihodnjim šolskim letom ukine. Dijaki, ki so posejali tečaj v šolskem letu 1925-26 in imajo polagati izpite v jesenskem roku, smejo polagati izpite še tekom šolskega leta 1926-27.

★ Enodnevni tečaj o brezalkoholnem gospodarstvu (vkuhanje sočivja, jagodičevja, sadja; sušenje; pridelovanje brezalkoholnih sadnih in grozdnih sokov v domačem gospodarstvu in večjih obratih (za družine, za prodajo, gostilne ter produkcijo v obratih); ohranjanje svežega grozdja; organizacija prodaje teh pridelkov itd.) priredi o priliki razstave »Ljubljana v jeseni« »Brezalkoholna produkcija« v Ljubljani, Poljanski nasip 10. Kdor se želi tečaja udeležiti, naj to čimprej sporoči po dopisnici, na kar prejme podrobnejša pojasnila. Čas za prijavo je kratek, zato naj nihče ne odlašaj!

★ Prva jugoslovanska križarka. Iz Wilhelmshavena poročajo, da je od tam odplula v Boko Kotorsko prva jugoslovanska križarka »Dalmacija«. Križarka ima 3000 ton in je manjšega tipa. Je to bivša nemška križarka »Niobe«, ki jo je nemška vlada prodala Jugoslaviji.

★ Velesejmska razstava v Osijeku za Slavonijo se odprvi 11. septembra t. l.

★ Novi zlatniki. Ta teden prispe iz Francije v Belgrad prva pošiljatev zlatnikov po 20 Din. Nakovali so jih v vrednosti 1 milijona dinarjev.

★ Proslava bitke na Kajmakčalanu. 15. septembra t. l. bo 10. obletnica znane bitke na Kajmakčalanu. Ministrstvo za prosveto je odredilo, da to obletnico vse ljudske in srednje šole proslave s predavanji o tej zmagi.

★ Spomenik vojnim žrtvam. V Koprivnici, okraj Krajina v Srbiji, bodo 21. septembra odkrili spomenik padlim in pogrešanim vojakom. — Na Illici pri Sarajevu bodo postavili spomenik 11 žrtvam, ki so jih avstrijske oblasti l. 1914 obesile kot talce.

★ Dekliška meščanska in osnovna šola v Marjinem domu v Kočevju. Vpisovanje učenk je 1. do 3. septembra za one, ki se niso koncem šol. leta vpisale. Otvoritvena šolska sv. maša je v soboto, dne 4. septembra ob 5. uri; redni pouk se prične v ponedeljek, 6. septembra.

★ Pobijanje jetlike in novi proračun. Za zgradbo novih protituberkuloznih dispanzerjev je stavilo ministrstvo za narodno zdravje 500.000 Din in proračun za bodoče leto.

Dr. Francè Debevec;

Naša kuga.

Sredi dnevnega vrvenja pozabljamo na žalostne slike človeškega hiranja in umiranja, ki jih brez presledka ustvarja tuberkuloza, kužna bolezen, ki pokosi največ ljudskih žrtev in jih polaga v prezgodnji grob.

Poglejmo v katerikoli hišo, družino, sorodstvo, skoro povsod bomo našli znake te strašne kužne šibe, bodisi razsajajoče v vsej njeni strahoti, bodisi tatinsko prežeče nekje v zasedi v človeškem organizmu, da ob prvi ugodni priložnosti očitno izbruhne na dan.

Ko bi vsaj vsakdo vedel, kako blizu in kako opasna je ta kužna nevarnost! Tako pa se — žal — vedno nanovo okužujejo ljudske vrste in naši najboljši talenti padajo pod je tično koso, zakaj oni najčestje in najdalje žive v nezdravem ozračju in v okoliščinah, ki so klicam sušice tako ljube.

Zal, ne samo da vsled te bolezni umrje toliko ljudi, nego oboleli tudi širijo kužne klice na okoli. Tako nastane biološki perpetuum mobile, kužna plesnoba prehaja od enega organizma do drugega, žrtve pa so vedno bolj mnogobrojne.

Če vse to vidimo in gledamo, če večje in sočutno oko potuje po zdraviliščih za bolne na pljučih, potem se pač mora sicer nemu opazovalcu vzbuditi čvrsta želja in težnja, da se čim prej in čim uspešneje skuša odpomoči temu velikemu zlu. Znaimo: Vsak

slučaj, pravočasno izlečen, znači izključenje te težke bolezni pri vseh onih ljudeh, ki bi bili kasneje po dotični osebi okuženi. Zato je in mora biti naša najodličnejša naloga, da z vso požrtvovalnostjo sistematsko organiziramo pravočasno zdravljenje te bolezni. Drugačje izhoda ni.

Oni bralci teh crstic, ki so že sami doživljali težke ure takšnega obolenja, bodo gotovo s pritrjevanjem čitali te stavke. Vsi drugi pa, ki se čutite obvarovane od te kužne neprijateljice, znajte, da ima velik del izmed vas v svojem telesu kužna ognjišča, ki vsak čas lahko očitno vzplame. In kaj bo potem z vami?

Iz vseh teh razlogov smemo pričakovati, da se bo naša javnost intenzivno zamislila v vsa ta vprašanja in odločno podprla vsako akcijo, ki naj pobija vso to kužno plesnobo.

Na čem bazira vsak boj proti jetiki? Prvič na očuvanju pred okužitvijo, na odstranjenju in onemogočenju vsake kužne nevarnosti, na nadzoru kužnih ljudi in prostorov. V to svrhu je treba silno vestnega, neprestanega poučevanja in pregledovanja, sistematsko izvedenih akcij na vse strani, podobno in morda še boljše, kakor se to že vrši po nekaterih evropskih državah.

Precej tega dela že vrše higienski zavodi; toda, če pomislimo, da preži jetika takorekoč v vsakem drugem človeku, skoro v vsaki hiši, lokalni, po temnih potih, ozkih spranjicah, potem moramo žal priznati, da nas čaka v borbi proti jetiki še ogromno nalog.

Ni mogoče na tem mestu spuščati se v podrobnosti glede vseh teh vprašanj; nekaj pa želimo predvsem in odločno poudariti:

Najvažnejši del borbe proti tuberkulozi je izoliranje in lečenje bolnih oseb. Dvoje tragičnih dejstev silno ovira izvrševanje tega programa: Prvič veliko pomanjkanje sanatorijev in zdravilišč za bolne na pljučih v naši državi, drugič in zlasti pa: materialna nemogočnost velike večine obolelih, da bi bili deležni dolgotrajnega (mesece, včasih tudi leta trajajočega) sanatorijskega zdravljenja in življenja. Računaj po 100 Din sanatorijskih dnevni stroškov, pa boš videl, komu izmed nas bo omogočeno polletno bivanje v zdravilišču! Skratka, večini naših bolnih je nemogoče uspešno se zdraviti. A kaj pomeni to dejstvo? Pomeni, da bodo ti ubogi ljudje hirali in umirali naprej; pomeni, da bodo lahko še naprej okuževali svojo okolico, družino, deco in tako dalje.

Kako žalostno je vse to! In vendar bi se dalo s primernimi materialnimi žrtvami v veliki meri pomoči v tej stiski. Kako? Sodelujejo naj posamezniki in organizacije, pa bô izvedba potrebnih načrtov omogočena.

Kaj lahko store posamezniki? Usmiljena, požrtvovalna srca naj vedo, da si tako rekoč z nobenim drugim delom usmiljenja ne pridobijo tako idealno lepih zaslug, kakor če prispevajo (z denarnimi in drugimi sredstvi, za puščinami, volili itd.) v velekoristni namen zgradbe zdravilišča za bolne na pljučih, n. pr. za našo tuberkulozno deco.

Organizacije (zavarovalnice, bolniške blagajne, strokovna in stanovska dobrodelna društva i. dr.) pa naj znajo, da na eni strani store imenito dobro in socialno delo, na drugi strani pa v gospodarskem oziru pridobe, če posamezne ali skupaj več izmed njih ustanovijo sanatorije za sušične, zakaj pri dobrem vodstvu, pod spretno upravo se režijski stroški znižajo za več kot polovico onih vsot, ki jih njih člani uporabijo dnevno v sedanjih razmerah v enem ali drugem sanatoriju, katerih izbira pa je v naši državi prav majhna. Nadalje naj vedo, da vsak ozdravljeni slučaj pomeni onemogočenje nadaljnjih okuženj in obolel, kar zopet zboljša gnotne izgledе vsake bolniške in sorodne organizacije.

Toda ne samo organizacije, temveč tudi posamezni sloji naj bi prispevali in zbirali fonde za zdravljenje njih pripadnikov, zakaj najbolje je, da so v sanatorijih ljudje iste družabne višine skupaj; duševno zadovoljstvo in mir je namreč zelo važen činitelj v dolgotrajnem zdravljenju te bolezni. V kolikor bi posamezni fondi ne zadostovali, naj bi zidali in upravljali sporazumno.

Izmed vseh najpotrebnejši zdravljenja so gotovo otroci. Oni so šele v razvoju in že jih ogroža kužna neprijateljica. A ravno tuberkuloza dece je najlažje in v najkrajšem času ozdravljiva, dočim bi bili režijski stroški za njo prav majhni (dnevno za osebo 20 do 30 dinarjev). Evo, to je naloga, ki vpije po požrtvovalnosti in usmiljenju! Kako bi se mogli izkazati bolj socialne in dobrodelne, kakor č

★ **Kongres bivših vojakov v Varšavi.** Fida — zveza bojevnikov medzaveznikiških držav z 8.000.000 člani ima 5. sept. v Varšavi kongres. Gre za vprašanje, kako stališče naj zavzame Fida napram na novo se snujoči mednarodni zvezi bojevnikov, v katero bi vstopili tudi Nemci, Madžari in Bolgari.

★ **Kongres obrtnih zadrug.** V nedeljo je bil v Kragujevcu zaključen dvadnevni kongres obrtnih zadrug iz cele države.

★ **Na invalidski kongres v Zenevi,** ki se vrši 17. septembra t. l., gresta kot zastopnika naše Zveze vojnih invalidov P. Lazarevič, predsednik in J. Popović, podpredsednik te Zveze.

★ **Razdelitev škofijskih posestev v Bački.** Po odredbi ministrstva za agrarno reformo se bo na škofijski domeni Sirig pri Pašičevem v Bački tekom septembra t. l. izvedla agrarna reforma. Novosadskemu episkopatu ostane le 250 juter, ostalo pa se razdeli med agrarne interesente iz Srbobrana, Turije, Pašičevca, Starega Vrbasa, Čeneja, Klisa itd. Del zemljišča pa dobe poplavljenici, ki so jim zadnje povodnji uničile polja.

★ **Tat v kašči.** V Stržiču je vlomil neznan lopov v kaščo posestnika Josipa Sterleta. Odsel je več obleke, perila in namiznih prtov in pa okrog 20 kg slanin in nekaj kosov prekajenega mesa. Napravil je za okoli 5000 dinarjev škode.

DNE 5. SEPTEMBRA BO OKROŽNA PREDITEV V DOMZALAH NAJBOLJ ZANIMIVA TOČKA BO TEK NA 1000 METROV!

DECEK UTONIL.

V nedeljo 27. t. m. je utonil pri kopanju v Savi pri Kresniških Poljanah sin kretničarja na Lazah, Ivan Godčec. Fant je star 12 let, oblečen je bil v bele hlače in plavo srnjico. Je precej velik in plav. Če bi kje truplo našli, naj sporočijo njegovim staršem v Kresniških Poljanah štev. 17.

CUDEZNA RESITEV.

V petek je padel štiriletni sinček posestnika fina g. Destovnika v Šoštanj v strugo Pake, ki teče pod dvoriščem hotela Jugoslavija, a je srečno priplaval skozi ta temni predor in ga je pomočnik g. Haukeja rešil iz vode, ko je pral čreva. Bil je čisto brijten, samo strašno temno se mu je zdelo Res čuden slučaj!

★ **Iztrebane številke loterije društvene doma pri sv. Antonu v Slov. goricah.** I. 17.577. II. 16.351. III. 5644. IV. 8098. V. 19.881. VI. 17.398. VII. 11.453. VIII. 15.794. IX. 9671. X. 17.461. a 200 Din: 14.256, 19.391, 3577, 12.545, 10.201. a 100 Din: 14.368, 3644, 15.791, 5112, 9618, 7381, 9718, 12.118, 12.856, 19.809. a 90 Din: 1981, 12.414, 4093, 10.011, 11.262, 16.885, 16.248, 5037, 11.844, 19.382, 14.325, 14.384, 13.507, 18.484, 14.025, 11.491, 7884, 6916, 17.217, 9730. a 80 Din: 7820, 18.932, 13.710, 11.428, 2726, 11.269, 18.444, 7487, 13.182, 15.877, 12.735, 19.315, 8342, 3913, 16.755, 9590, 9408, 2609, 1420, 7433, 9101, 5084, 9955, 130, 6508, 129, 9957, 8984, 1099, 11.014. a 60 Din: 11.094, 10.222, 10.223, 13.940, 7511, 17.745, 8598, 14.797, 10.602, 7154, 17.795, 10.792, 11.235, 13.144, 4501, 13.993, 19.884, 3600, 10.695, 15.530, 7097, 12.721, 12.720, 9513, 12.379. a 50 Din: 17.973, 6019, 4777, 3333, 13.052, 9676, 3682, 12.513, 3377, 2406, 14.729, 2094, 12.700, 7646, 5509, 7231, 657, 17.793, 16.541, 12.227. a 20 Din: 3712, 11.835, 15.421, 11.933, 12.051, 15.166, 8889, 19.888, 10.211, 10.207, 15.739, 5316, 8174, 15.467, 17.976, 18.303, 13.253, 16.934, 17.016, 9934, 15.310, 4685, 14.814, 16.637, 16.635, 19.832, 8979, 14.736, 2525, 4363, 802, 13.550, 12.549, 6307, 1320, 1319, 18.424, 14.514, 9822, 6436, 4016, 450, 13.269, 17.914, 1480, 13.065, 4432, 9741, 17.857, 9480, 2536, 2528, 10.603, 3056, 1183, 7238, 6815, 16.996, 19.796, 5952, 9562, 17.464, 2530, 9258, 13.851, 14.071, 10.820, 5446, 16.382, 18.928, 1674, 7221, 15.550, 13.952, 4484, 5810, 19.748, 6129, 17.463, 15.585, 17.391, 16.957, 17.390, 3092, 2640, 11.898, 6407, 19.928, 15.582, 3802, 16.349, 14.525, 7081, 15.930, 12.557, 14.292, 14.748, 14.747, 19.335, 18.371, 899, 5286, 2765, 9689, 15.942, 971, 12.009, 9717, 10.221, 10.299, 11.660, 6758, 14.511, 19.886, 6759, 6021, 952,

16.838, 13.842, 9784, 14.180, 6067, 11.846, 493, 294, 6758, 4367, 118, 11.131, 5874, a 10 Din: 16.633, 357, 15.114, 5240, 10.863, 15.854, 9674, 16.889, 15.176, 8497, 6348, 18.394, 9433, 535, 17.704, 17.984, 19.359, 2664, 16.558, 4249, 3316, 1032, 5468, 16.109, 13.850, 12.131, 10.502, 7201, 16.761, 17.465, 634, 15.723, 521, 3221, 9431, 10.783, 5487, 12.669, 10.828, 8820, 8819, 13.749, 15.113, 9200, 5412, 8108, 4829, 11.906, 3882, 15.112, 8287, 2642, 11.857, 12.633, 18.013, 7746, 528, 13.574, 17.367, 17.368, 15.332, 13.641, 2032, 9447, 7256, 8398, 19.746, 14.104, 7240, 8488, 9049, 4707, 19.531, 6329, 9805, 3888, 3890, 3889, 1520, 19.222, 19.223, 15.719, 15.514, 3530, 1371, 14.595, 14.594, 18.392, 17.824, 17.401, 10.269, 1185, 13.323, 17.525, 17.524, 6401, 10.485, 14.439, 19.943, 18.925. — Dobitki se morejo dvigniti proti vrnitvi srečke pri loterijskem odboru pri Sv. Antonu v Slov. goricah do 1. oktobra 1926. Po tem roku nedvigljeni dobitki zapadejo v korist društvene doma. Vsak, kateri ima zadeto številko, mora tudi povedati od koga je kupil srečko, da vemo ali je tudi srečka plačana. Kdor hoče vedeti po pošti kaj je zadel naj priloži znamko za odgovor.

Ljubljana

○ **Kolektivna umetnostna razstava Magoličev** je bila v nedeljo, dne 29. avgusta, otvorjena. Obisk je bil, kot običajno, srednji, toda za mesto z nad 50.000 prebivalci gotovo veliko premajhen. Občinstvo se je pohvalno izražalo o razstavljenih slikah in tudi aranžma splošno ugaja. Razstava obsega 230 slik, torej 16 več, kakor v seznamu, in sicer samo mične, tehnično dovršene pokrajine. Občinstvu prav toplo priporočamo obisk, kajti dolžnost naša je, da podpiramo umetniška stremjenja.

○ **Sirovi otroci.** Na igrišču Panoniji v Aleksandrovem gaju se je združevala v nedeljo, 29. avgusta, proti večeru tolpa nedoletnih fantalinov, povečini še v šoloobvezni dobi, ki je zasmehovala mimogredoče posameznike in jih obkladala v grdimi priimki. Opozarjamo starše, katerih otroci tja zahajajo, da bi bilo dobro, če bi od časa do časa kdo pogledal, kakšne sirovosti otroci tam uganjajo, kajti sicer bo morala mlade sirovine naučiti policija brzdati umazani jezik.

○ **Večje število postelj** se rabi za posetnike kongresa pravnikov iz naše države, ki se vrši v Ljubljani v dneh od 8. do 11. septembra 1926. Vsi oni, ki bi za te dni lahko odstopili proti odškodnini kako posteljo, oziroma divan, naj to javijo nujno, vsaj pa do 3. septembra 1926 v mestnem ekspeditu (Mestni trg 27/III) od 8 do 2 popoldne.

○ **Dve prazni mesečni sobi** (ali eno večjo) s posebnim vvhodom in električno razsvetljavo, iščem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Mirno«.

○ **Vlomilci na delu.** Neznan vlomilec je vlomil v sob. ponoči v knjižnico »Prosvetne zveze« v hiši Vzajemne posojilnice na Miklošjevi cesti. Vlomilec je odnesel malo temnorjavo pleskano ročno blagajno v velikosti 30 x 25 cm, v kateri je bilo 4000 Din. Dalje je vlomil tudi v mizni predal, iz katerega je ukradel tudi okrog 800 Din gotovine. — Navidez znan okoli 25 let star človek je vlomil na Kongresnem trgu št. 5 v stanovanje Matija Arnejca. Vlomilec je iskal samo dragocenosti in denar in se za druge stvari ni zmenil. Odsel je eno šatuljo, v kateri je bilo sedem različnih prstanov, dve pozlačeni uri, tri zlate odnosno pozlačene verižice in mali slonokoščeni ovratni križec. Škoda znaša okoli 8000 Din. — V Kolodvorski ulici sta hotela vlomiti neznan vlomilca v trafiko Frica Juvana. K sreči se je približala lopotvoma, ki sta ravno hotela vdreti skozi okno, gruča ljudi in vlomilca sta pobegnila.

○ **Dva napada nočnih izgrednikov.** Ko se je vračal v nedeljo zvečer iz Štepcicev gostilne v Spodnji Šiški knjigovez Stanko Feldstein proti domu, se mu je približal blizu cerkve neznanec, ki ga je brez vsakega nagovora udaril s palico po glavi. Napadalec je posteljami. Treba je torej o vsem tem točno poučiti široko javnost, banke, denarne ustanove, da sodelujejo pri teh podjetjih, dočim bodo bolniške organizacije same v svojo korist gotovo storile v ta namen vse, ker bo mogoče.

Gotovo najpotrebnejše pa je — čeprav je že ves ta problem v celoti silno pereč — zdravišče za deco, kjer bi se mogla naša več ali manj bolna mladež v kratki dobi za male novice znatno pozdraviti, tako, da bi mogli prav vsi sloji biti deležni blagoslova uspešnega lečenja svoje drage dece. Zgradbe za dečje zdravišče ne bi bile masivne, gradbeni stroški bi torej bili relativno majhni. K sanatoriju za deco bi se event. dal priključiti manjši oddelek (do 20 postelj) za odrasle, že iz ozira na istočasno bolne starše, da so svoji potem vsaj blizu. Saj to je najčešče, da dobi otrok bolezen od staršev, lečiti je treba zato deco in roditelje.

S tem je podana kratka slika naših najvažnejših nalog v borbi proti tej težki kugi. Naj se vsakdo vtopi v vsa ta navedena žalostna dejstva, naj skuša vse storiti, kar je v njegovi moči, za olajšanje splošne bede vseh onih, ki jim sedaj ni mogoče iti v sanatorije po ljubo zdravje.

Pričakujemo odmeva teh besed, saj sožen človek vendar ne more molče preko teh nesrečnih faktov.

Vsakdo, ki bi želel kakršnihkoli informacij v teh vprašanjih, naj se svobodno obrne na pisca teh vrstic (Goimnik, p. Križe, Gorenjsko).

pobegnil na poti proti šišenskem vrhu. — Na Glincah pa je napadel neznanec kurjača Avgusta Kanonika iz Glinca, ki se je vračal z ženo in 13letnim sinom proti domu. Napadalec ga je od zadaj, podrl ga je na tla in ga začel pretepavati. Ko je začela žena klicati na pomoč, je napadalec pobegnil.

○ **Ukraden ročni voziček.** Izpred kovačije Josipa Skrlja na Viču je bil ukraden štirikolesni ročni voziček, ki ga je imel v popravilu. Voziček je bil last tvrdke Thea Import v Tavčarjevi ulici in je vreden 750 Din.

○ **Žepar med kopalci.** Pri kopanju v Tomičevem je ukradel neznan žepar ključavniciškemu pomočniku Francetu Pezdliču iz Šentpeterske ceste iz hlačenega žepa denarico z vsebino 108 Din. Prijavljenih je bilo tudi še več manjših tatvin, ki so se izvršile na raznih kopalcih.

○ **Tatvina na Vodnikovem trgu.** Ob sobotah in sredah, ki so močni tržni dnevi, pa tudi druge dni se v zadnjem času množe razne tatvine blaga in denarja. Posebno nevarni so žeparji, ki stikajo in segajo po tujih kosarjah in žepih. Tako je bilo ukradeno neki Mariji Černetovi iz ročne torbice 220 Din v bankovcih. Žena je opazila tatvino, ko je hotela plačati nakupljeno blago.

Maribor

○ **Instalacija novega kanonika stol. kaplija v Mariboru** g. dr. Fr. Cukale, se vrši jutri v sredo ob 8. uri zjutraj v stolnici. Instaliral ga bo lav. vladika škof dr. A. Karlin, na kar bo novi kanonik opravil slovesno sv. mašo.

○ **Zupnijski izpiti** se začno danes. Udeležujejo se jih sledeči gospodje: g. Avgust Šparl, stolni kaplan v Mariboru, g. Franc Tovornik, vikar v Konjicah, g. Karl Guček, kaplan v Središču.

○ **Z delavskega zaupnega sestanka,** ki se je vršil v petek večer v Mariboru, je poročati, da je katoliško zavedno delavstvo pripravilo in naredilo veliko delo, ki ga želi s pomočjo vseh merodajnih činiteljev, na katere se bo s posebnimi vlogami obrnilo, izvesti. Delavski pokret v Mariboru se mora in se bo razvijal pod idejnim vodstvom krščanskega socializma.

○ **Novi komisar pri Mestni hranilnici in protest občine.** Sobotni »Tabor« javlja, da radičevac dr. V. Kukovec ni postal gerent pri Mestni hranilnici, ampak le vladni komisar mesto dosedanjega vladnega svetnika dr. Ipavica. Kakor smo zvedeli na merodajnem mestu, je zgoraj omenjena zamenjava dr. Ipavica z dr. Kukovcem samo nekaka predgriga za upostavitve gerentstva. Radičevci nameravajo z imenovanjem dr. Kukovca vladnim komisarjem pri hranilnici sondirati teren v javnosti, kako bi neki bilo, ako bi se eni polastili gerentstva. Tudi zamenjava dr. Ipavica z dr. Kukovcem je izzvala v javnosti odpor, ker po zakonu bi moral biti vladni komisar pri omenjenem zavodu višji državni uradnik, ne pa advokat. Na prihodnih občinskih seji v petek bo mestna občina proti zamenjavi dr. Ipavica z dr. Kukovcem kot zastopnikom politične stranke odločno in javno protestirala.

○ **Vrnitev mariborskega g. župana z dopusta.** V ponedeljek je prevzel županske posle g. župan dr. I. Leskovar, ki se je mudil na kratkem dopustu.

○ **Izredna seja mestnega občinskega sveta** bo dne 3. septembra 1926 ob 18. uri v mestni posvetovalnici. Dnevni red: Poročilo predsedstva.

○ **Mestni fizikat je odredil prepeljavo.** Krajšek Marija iz Lajtersberga pri Mariboru je bila oddana policiji kot slaboumna. Mestni fizikat je odredil, da se prepelje iz policijskih zaporov v Ljubljano na Studence.

○ **Begunec iz kaznilnice prijet.** V soboto popoldan je srečal neki detektiv v Kamniški ulici ubeglega kaznjence Franca Čuša, ki je nedavno pobegnil iz mariborske kaznilnice. Spoznal ga je ter se mu je posrečilo ga prijeti ter oddati v zapor. Čuš si je bil že nekje, najbrž potom tatvine nabavil popolnoma novo obleko ter postal po mestu brez skrbi in misleč, da ga bodo tu še najtežje izsledili.

○ **Borza dela v Mariboru.** Od 22. do 28. avgusta je pri tej borzi iskalo dela 75 moških in 56 ženskih t. j. 131 oseb; 96 moških in 47 ženskim, tedaj 143 osebam je bilo delo ponujeno, v 55 slučajih (36 moških in 19 ženskih) je borza posredovala uspešno, odpadlo je 44 oseb, odpotovalo pa jih je 11 moških in 3 ženske t. j. 14 oseb. — Od 1. januarja do 28. avgusta pa je iskalo dela 4683 oseb, 4863 osebam se je delo nudilo, delo je dobilo 2045 oseb, iz evidence izbranih je bilo 2676, odpotovalo jih je drugam delo iskat 475 oseb. — Ta borza nudi sedaj delo za drž. rudnik Vrtnik (Srbija) 50 rudarjem; za tovarno vagonov v Kruševcu 25 ključavničarjem, kateri bodo v tork 31. avgusta sprejeti pri borzi dela v Mariboru; za Maribor pa 1 ključavničarju, 1 vrtnarju, 1 lakirniku, 1 čevljarju, in vavencem: dvema pekovski, enemu čevljar-ske obrti in enemu trgovske stroke.

○ **Za mariborske okoliške občine** se vrši vojni razpored v sledečem redu: V nedeljo dne 5. septembra 1926 ob 7. uri zjutraj na Teznu za občine: Tezno, Pobrežje, Studenci, Radvanje, Razvanje, Bistrica pri Limbušu, Počehova, Dogaše, Limbuš, Loka, Pekre, Pirola, Rogoza, Spodnje Hoče, Zrkovec. — Ob 13. uri popoldne pa istotam za občine: Fram, Gorica, Ješenca, Morje, Orehova vas, Podova,

Pohorje, Rače, Ranče, Sv. Marjeta na Dr. polu, Sv. Miklavž, Skoke, Slivnica, Vrhov dol, Zg. Hoče.

○ **Brezalkoholne veselice.** Ker je v nedelo dne 5. septembra na Teznu vojni razpored celodnevno, bo seveda prepovedano točiti alkoholne pijače. Za isti dan pa so v bližini Tezna napovedane kar tri veselice, neka pev-ska, železničarska in socialistična. Te veselice, če se bodo vršile, bodo morale biti brezalkoholne. Zanimivo bi bilo videti enkrat tak poizkus, če bi bila pri nas sploh mogoča brezalkoholna veselica.

○ **Razglas.** Z ozirom na objavljene novice »Vojni razpored« v raznih listih razglašamo mestni magistrat, da se bodo vršila razglasitve vojnega razporeda za mesto Maribor dne 19. in 26. septembra 1926 po navodilih, ki jih bo magistrat priobčil v najkrajšem času. V pomirjenem občinstva se pristavlja, da so bili časniki, ki so prinesli omenjeno notice, napačno informirani in naj se radi tega voj. obvezniki ravnaajo le po navodilih, objavljenih od mestnega magistrata.

○ **Vpisovanje v obrtne-nadaljevalno šolo.** Ker vajenci in vajenke ne prihajajo k vpisovanju v pravem času, zato se opozarja, da se vrši vpisovanje na mestnem magistratu po delavnikih samo od 11. do 13. ure.

○ **Začetek šole na drž. deški osnovni šoli IV.** Sprejem in vpisovanje učencev za šol. leto 1926-1927 se vršita dne 1. in 2. septembra t. l. od 8. do 12. in 14. do 16. ure v šolskih prostorih. Za to šolsko leto so se na novo določili šolski okoliši in spada v okoliš IV. deške osnovne šole celoten IV. mestni okraj, dočim je prvi mestni okraj razdeljen med osnovno šolo IV. in II. tako, da tvorijo mejo črta Državni most—Gospiska ulica—Mestni park. Vse ulice, ki se nahajajo zapadno te črte, tako zapadni del Glavnega trga in Gosposke ulice, spadajo v šolski okoliš deške osnovne šole IV. — Otroci iz drugih mestnih okolišev se ne bodo sprejemali. Tuji otroci iz izvenmestnih okolišev se vpisujejo v pisarni šol. upravitelja Šolnina znaša letno 100 Din. — V petek dne 3. septembra ob 8. uri se vrši šolska maša, a v soboto, 4. septembra ob 8. uri prične reden šolski pouk.

○ **Avtorožnje med Mariborom in Ptujem** se od 1. septembra dalje vršijo ne le ob delavnikih, ampak tudi ob nedeljah in sicer po enotnem voznem redu.

○ **Nov ravnatelj** vsivega Götzovega posestva in industrije v Mariboru. Dosedanji ravnatelj, ki je bil obče zelo upoštevan in spoštovan, g. Wagner, odide v Ljubljano za tehničnega vodjo vseh pivovar »Uniona«. Na njegovo mesto v Mariboru pa pride g. Lesnik.

○ **Samomor.** Zadnjo soboto se je obesil v Cvetlični ulici 78letni usnjarski delavec Jakob K. Vzrok samomora je neznan.

○ **Porotna zasedanja** se začno 13. sept. in so do zdaj sledeče razprave objavljene: 13. sept. Mihael Rambaher, uboj; 14. sept. Anton Lipnik, umor in Ignac Vastl, posilstvo; 15. sept. Marija Razlag, podtaknjenje požara.

○ **Zrtev sobotnega pijančevanja** je postal mlad delavec v Novi vasi pri Radvanju, kjer so se pijani delavci med seboj šepili in je eden dobil težko rano na glavi, ter je njegovo življenje v nevarnosti.

○ **Tatvina kolesa.** Trgovcu K. Jarhu je nekdo ukradel kolo tvrdke Puch št. 165.869 v vrednosti 1000 Din izpred trgovine Karničnika v Slov. ulici.

Celje

○ **Krajevni odbor Zdrženja vojnih invalidov** v Celju se je preselil s svojo dosedanjo pisarno iz Ozke ulice v poslopje Invalidskega doma Celje, Gregorčičeva ulica. — Po dolgem iskanju se je vendar posrečilo odboru izposlovati pri ministru za socialno politiko primeren lokal, za katerega je krajevni odbor Zdrženja iz svojih lastnih sredstev investiral precejšnjo vsoto za ureditev pisarne in nje oprave. — Pisarna se nahaja v prihižju nasproti Profituberkuloznega dispanzerja ter bo invalidom dostop tem ugodnejši.

○ **Šolski začetek** bo v kratkem. Hladni in vlažni jesenski dnevi pridejo. Preskrbite Vaše otroke z dobrimi in močnimi Adria čevlji, Celje. Narodni dom.

Laško

Tržni dnevi. Tukaj so se zopet oživili tržni dnevi, in sicer vsak torek in petek. Tržni prostori so pred Pivnico in G. Elsbacherjem. Kmetje se naprošajo, da se zavedajo, da je vsak dan več ljudi v Laškem, kateri si vsakdanjih življenjskih potrebščin doma ne morejo pridelati, zato so odvisni na ljudi od zunaj; ti pa imajo priliko, da v težkih časih pridejo do denarja.

Oživel je od okrožnega sodišča v Celju pod T. l. 81-7/21 od 10. oktobra 1922 za mrtvega proglašeni Martin Hrovat, rojen leta 1876. v Sv. Lenartu, a nazadnje posestnik v Žikovci štev. 17, občina Marija Gradec. Pisal je nmreč, da se nahaja v Belovodskoje, počtovoje oddeljenju Frunzovskega okruha, Karo-Kirgiskoj avtonomnoj oblasti, Rusija.

K PLATNENI OBLEKI
KUPITE PLATNENO OBUTEV
 Moški **99°** - ženski **65°** -
 Otroški **49°** -

Šošanj

Krvavi pretep. V noči od sobote na nedeljo je prišlo v »Penkuc« v bližini znane gostilne Vidmar do pretepa z nožem med Antonom Ropotarjem in Ivanom Pozničem iz Rake. Slednji je dobil precej hude rane na glavi in na prsih, da so se videla pljuča na dveh mestih. V nedeljo so ga odpeljali v vojaško bolnišnico v Celju. Vzrok: neizmerno uživanje alkohola.

Poskušeni samomor. Neka gospica je bila razočarana v svoji pregoreli ljubezni, šla je v nedeljo na kolodvor in izpila en kozarec lizola in čakala smrti. Pravočasno so ji še izprali želodec in sedaj je zopet pri starem.

Začetek šole. V četrtek dne 2. sept. je začel osnovne in meščanske šole s sv. mašo ob 8.

Uspela prireditve. Prva spevoigradba na našem odru »Ribčeva hči« je zelo ugajala, enako »Izgubljeni raj«, ki so jo igrali Orlice. Našim igralcem čestitamo.

Slovenska krajina

Na kom leži krivda? Žižkoski Orel je priredil 22. t. m. popoldne v Beltineh igro in telovadni nastop članic. Prošnjo za dovoljenje so odposlali na glavarstvo že 9. t. m. Ker se je čas prireditve bližal, odloka pa le ni bilo, se je šel odbor informirati na glavarstvo. Tam o kakih prošnji niso vedeli; v vložnem zapisniku namreč ni bilo zabeleženo, da bi prišla odloka kaka prošnja. Nastane vprašanje, na kom leži krivda, da prošnja ni prišla v roke merodajnim činiteljem? Da se je izgubila, se zdi vsakemu zelo čudno, kajti pošna zveza med Črenšovci in Dol. Lendavo je direktna in se vrece med potjo sploh ne otvarjajo. Bodi kakorkoli, glavno je, da bodo morali Orli čutiti to nerodnost; orožnikov nastop jih namreč že naprej zagotavlja, da bodo morali plačati kazni, ki jih bo gotovo več stala, kakor jim je prireditev prinesla.

Sport

ILIRIJA: VIKTORIJA (ZAGREB) 5:1 (2:0).

Prvi nastop zagrebške Viktorije v Ljubljani je nudil dober sport in prav zanimivo tekmo, ki bi zaslužila boljšega obiska, kot ga je imelo v nedeljo igrišče Ilirije. Viktorija se je predstavila kot dobro, tehnično na znatni stopnji stoječe, toda še nekoliko neizkušeno moštvo simpatičnega in discipliniranega nastopa. Najboljšega igrača ima v Premerlu, reprezentativnem centerhalu našega državnega teama, ki naravno precej nadkriljuje svoje klubske tovariše. Pokazal je tudi proti Iliriji odlično igro in nešteto tehničnih trikov, toda vsled svoje sebične, dostikrat nekorišne igre vendar ni bil idealni centerhal. Ostalo moštvo je v vseh linijah izravnan; izvrstno je igral mladi vratar Havranek, ki je ubranil tudi nekaj najtežjih strelor ter žel za to nekolikokrat posebno priznanje publike. Naš stari znanec, bivši ilirijan Vidmajer, je igral na desnem krilu, torej na mestu, ki ga ni vajen, ter se zato ni mogel posebno uveljaviti. — Ilirija je prišla v nedeljo po tritedenskem odmoru svojo jesensko sezono. Postavila je v moštvo očividno radi treninga nekaj mlajših moči. V začetku igre se je celemu moštvo poznal presedelek v treningu, kasneje je zaigrala Ilirija prav dobro, čeprav moštvo ni bilo brez slabih točk. Sestava moštva je bila: Kreč I-Pleš, Jenko-Verovšek, Zupančič G., Dekleva-Herman, Šiška, Oman, Doberlet, Kreč II. Briljal je Pleš s svojo naravnost duhovito taktično, vedno koristno in smiselno igro. Njegov drug nima še pravega čuta za placiranje, vratar Kreč I se je pokazal kot porabna zamenjava za Miklavčiča. Centerhal Zupančič II se je razgledal v drugem polčasu ter v splošnem ni zaostajal za svojim renomiranim vis-à-visom; žal mu je mnogokrat sledil tudi v brezkončno in nepotrebno »dribljanje«. Verovšek je bil dober, Dekleva boječ in brez pravega pregleda čez igro. Napad je imel v Doberletu in Hermanu dva cela napadalca, prodorna in vedno nevarnemu nasprotnemu голу. Od ostalih treh je imel Oman napram Premerlu jako teško stališče, poznalo se mu je tudi najbolj med vsemi pomanjkanje treninga. Kreč II je imel slab dan, za Šiško je bila tekma z Viktorijo morda prevelik skok naprej.

V predigri sta nastopila Jadran v kombinirani sestavi in rezerva Ilirije. Tekma je končala z rezultatom 2:2. Na obeh straneh je bilo nekoliko dobrih posameznikov, kot moštvo ni zadovoljil ne eden ne drugi.

Juniorji Ilirije so igrali v Domžalah s tamkajšnjim SK Diskom. Rezultat 4:3. Vsled jako malega prostora se igra ni mogla prav razviti. Agilni Disk, ki obtoja sedaj že več let, bi moral skrbeti za pravilnejše igrišče.

Drugo kolo tekem junorjskih moštev za ušeno darilo SK Ilirije je končalo z zmago Panonije in Jadrana nad Mladiko in Triglavom. Izlida sta Panonija: Mladika 1:0, Jadran: Triglav 3:2. Zaključna tekma med obema zmagovalcema se bo vršila prihodnjega nedeljo.

Prihodnjega nedeljo se vrši najtežje finale za prehodni pokal ljublj. nogometne podzveze. Finalista bosta SSK Maribor, ki brani pokal iz lanske sezone, ter predvidoma SK Ilirija. Slednja mora igrati pred tem še s Slavonom, ki se je v dosedanjih tekmah kvalificiral za semifinale.

NEDELJSKI SPORT V MARIBORU.

Preteklo nedeljo se je vršilo v Mariboru lahkoatletični dvoboj med I. SSK Mariborom in SD Rapidom za prvenstvo Maribora. Zmago je odneslo SD Rapid s 73 točkami pred 47 I. SSK Maribora ter si priborilo prvenstvo v lahki atletiki v Mariboru.

Meeting je prišel popoldne ob 9. Kot prva točka je bil na dnevnem redu crosscountry tek iz Maribora v Kamnico in nazaj v dolžini 6500 m. Prvi je prišel na cilj Pernath (Rapid) v času 24:16.2. Par metrov za njim je prišel Kovačič (Maribor), ki je topot razočaral, v času 24:22.6. Tretji je prišel na cilj Puch (R).

Ostale discipline popoldne: Tek 200 m: 1. Jeglitsch (R) 24:8; 2. Barlovič (R) 25:6.5; 3. Rak (M) 26. — Kroglja: 1. Barlovič (R) 988; 2. Zmork (R) 977.5; 3. Wagner (M) 820.5. Izven konkurence Skoko (Ptuj) 10.59. — Skok v višino: 1. Zmork (R) 159; 2. Koren (M) 149; 3. März (R) 145. — Tek na 800 m: 1. Jeglitsch (R) 2:16.7; 2. Hoffer (R) 2:17.2; 3. Rak (M) 2:20.7. — Troskok: 1. Koren (M) 10.95; 2. Hoffer (R) 10.89; 3. Jeglitsch (R) 10.78. — Popoldne: 100 m: 1. Barlovič (R) 12.1; 2. Koren (M) 12.2; 3. Jeglitsch (R) 12.5. Izven konkurence Murn (K) dejansko drugi. — Met diska: 1. Barlovič (R) 28.12; 2. Zmork (R) 26.16; 3. Kosi (M) 25.22. Izven konkurence Skoko (P) 30.55, Murn (P) 31.12. — Skok v daljavo: 1. Koren 5.485; 2. März 5.41; 3. Zmork 5.34. — Tek 1500 m: 1. Kovačič 4:51.6, ki je bil dejansko drugi, a so bili ostali trije tekači diskvalificirani. — Met kopa: 1. Koren 33.58; 2. Zmork 32.97; 3. Barlovič 31.17. Izven: Skoko 37.94. — Skok v vis ob palici: 1. Hreščak (M) 2.60; 2. Kovačič 2.375; 3. Hoffer 2.275. Izven: Pavšič (P) 2.60. — Strelstvo 4x100 na Korošičevi cesti si je priborilo SD Rapid, ki na je bilo dejansko drugi za pol drane

dolžine za Ptujem. Meeting je končal brez vsakega incidenta. V vsem je startalo 25 atletov.

Po meetingu se je vršila rokometna tekma I. SSK Maribor: SD Rapid, ki je končala z visoko zmago »Maribor« v razmerju 10:1 (4:0). Vratarica SK Ptuja, ki je gostovala pri »Rapidu«, je bila slaba. Sodnik g. Sancin dober.

Ptuj, 28. avgusta: SD Rapid: SK Ptuj 8:2. V soboto je gostoval »Rapid« v Ptuju in porazil z lahkoto, a brez lepe igre »Ptujčanec«, ki so igrali jako ambiciozno. Sodnik slab.

Kolesarska dirka za prvenstvo Slovenije. V nedeljo se je vršila na 137 km dolgi progi Ljubljana-Maribor kolesarska dirka za prvenstvo Slovenije, ki se je udeležilo 16 najboljših slovenskih dirkačev. Prvi je prišel na cilj Joško Ramšak iz Ptuja. Šlan »Perunac« v času 4:35:41, torej za celih 17 minut prej kot lanski prvak. 2. mesto si je priboril Zanoškar (ASK Primorje) 4:37:52; 3. Solar Jože (Ilirija) 4:40:59. 4. Naberger (Perun) 4:52:47; 5. Pelc (Ilirija) 5:13:24; 6. Terkauc (Perun) 5:17:8; 7. Stegu (Celje) 5:23:50.

Boj za tenis prvenstvo mariborske oblasti in pokal »Marburger Zeitung« se je končal z nedeljo. Naslov prvaka marib. oblasti in pokal »Marburger Zeitung« si je priboril g. Legrer (Rapid). 2. mesto je zasedel g. Evgen Bergant (Maribor). Drugo darilo »Marburger Zeitung«, damsko zlato uro, si je priborila gospa dr. Krausova. — Ostali rezultati še niso znani.

S. K. Jadran sklicuje za dan 8. septembra 1926, ob 9. uri svoj izredni občni zbor v salonu restavracije Mrak, Rimska cesta št. 4, z dnevnim redom v smislu § 39. klubovih pravil. Eventuelne samostojne predloge javiti je v smislu § 42. klubovih pravil osem dni pred občnim zborom upravnom odboru. Ker je občni zbor z ozirom na predstojajo prvenstveno sezono izredne važnosti, opozarjamo članstvo že sedaj, da se polnoštevilno udeleži. Ako ob določeni uri občni zbor v smislu § 41. klubovih pravil ne bi bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje brez ozira na število navzočih članov. — Odbor.

Kulturni pregled

Kongres za zdravstveno pedagogiko v Münchenu.

V dneh 30. julija do 4. avgusta so bili v Münchenu znatnoštevski pedagoški dnevi pod okriljem društva »Gesellschaft für Heilpädagogik«. Zastopniki skoroda celega sveta, nad 700 po številu, so razpravljali o novih smernicah na zdravstveno pedagoškem polju. Poleg udeležencev iz Nemčije — zastopanih je bilo nad 90 mest — so bili tudi še iz: Avstrije, Švice, Ogrske, Švedske, Poljske, Rusije, Grške, Amerike, Češkoslovaške in Jugoslavije.

Koliko je zanimanje za to panogo šolstva, kaže dejstvo, da je bilo na kongresu in je na njem predavalo 17 vseučiliških profesorjev (n. pr. Fischer, Isserlin, Jaesch, Jacobi, Neumayer, Nadoleczny itd.), 3 konzuli, 42 zdravnikov in psihiatrov, 30 šol. svetnikov, 7 poslancev, 8 vladnih svetnikov, 6 sodnikov, 37 katehetov, 27 svetnih in redovnih duhovnikov, 17 zastopnikov raznih društev, 28 uradnikov(ice) raznih monakovskih dobrodelnih društev in naprav itd. Umevno, da je bilo najštevilnejše zastopano strokovno učitelstvo, ki deluje na šolah in v zavodih za slepe, gluho-neme, slabo nadarjene, psihopate, težkovzgojiljive, ogrožene, pohabljene ter vzgojitelje(ce) iz sirotišnic, hiralnic (zlasti redovnic i. dr.

V dneh 30. in 31. julija je bila 11 velika skupščina pomožnošolskega učitelstva Nemčije (inozemci smo prisostovali kot gostje), kjer so bila, poleg razprav o društvenih zadevah tudi še nastopna poročila: »Poklicno in pridobitveno delo pomožnošolskega učenca«, »Pomen pomožne šole«, »Pomožnošolski zakon«. Vodilna misel vseh teh poročil je bila, da je treba z ozirom na gospodarsko stališče izkoristiti vse delovne moči; za pridobitev delovnih moči omejenih (duševno ali telesno) je treba le-tim dati prilike in možnosti za največji razvoj njihovih skromnih moči. Vsaki, tudi najskromnejše delovni moči je oskrbeti možnost dela in zaslužka, da ostane dobrodelnost le za najnezmogljive. Na podlagi te vodilne misli so bili izdelani načrti za tozadavno nadaljnje delo: v šoli, med narodom in v okviru zakona.

Nedelja, 1. avgusta, je bila namenjena ogledovanju umetniških zavodov ali izletom v bližnjo okolico. Nam, ki imamo doma nebotičnih gor, temnozelenih jezer, slapov, prostiranih dolin, gradov in razvalin, ni dalo hoditi na take ogleda. Pač pa smo občudovali velikanske množice proizvodov umetnosti, znanja in tehnike v muzejih in razstavnih prostorih (Deutsches Museum, Alle und neue Pynakothek, Glyptothek itd.). Seveda je za vsa mojsterska dela, nakopičena v teh prostorih treba mesece časa, ki ga pa je nam, žal, manjkalo.

V ponedeljek, 2. avgusta ob pol 9. uri je bil v Auditorium maximum na univerzi odprt III. kongres za zdravstveno pedagogiko. Poleg udeležencev sobotne skupščine so bili navzoči tudi še številni zastopniki raznih ministrstev in vlad, domačih in inozemskih, ki so pod devizo »Pomoči slabim!« prinesli kongresu pozdrave in želje svojih vlad za najboljši uspeh. Po teh pozdravih je kot prvi predavatelj govoril prof. Lindworsky (S. J.). — Kōln o temi »Vodilnost duševnosti«. V široko razprtem pregledu je pokazal, kako kljub mnogostranski odvisnosti našega zavestnega življenja od telesnosti vendar s pravico lahko trdimo o vodilnosti duševnosti, brezdvomno vprašanje, ki zdravstvenega pedagoga, katerega vplivi se v prvi vrsti obračajo na duševnost, vprav v temelju zanima.

Dr. Theodor Heller — Wien je razpravljalo o razmerju zdravstvene pedagogike do višjih šol, ki se pričinja po izkustvih moderne psihologije v vzgoji in prvotnem pouku. Ko pedagog stoji pred normalno abnormalnostjo v dobi pubertete, ne doseže z normalnimi vzgojnimi sredstvi nikakih

Avtomobilska tekma Sarajevo—Belgrad. V nedeljo se je vršila na 350 km dolgi progi Sarajevo—Belgrad avtomobilska tekma, katere so se udeležili samo 4 vozniki. Zrvi je došel na cilj R. Savatić na Alfa Romeo v 6:50,35 urah (51.2 km na uro), drugi Kalmart T. na Steyer-avu v 7:3.58 (49.5 km na uro), tretji pa Pavlović M. na Delagoevozu v 7:20.53 (47.7 km na uro). Četrtri je imel med potjo defekt in sploh ni prišel na cilj.

SEGRAVE IN BIKOBORBE.

Iz naših člankov vemo, da so Segrave Campbell in Thomas večni tekmeči v borbi za avtomobilno hitrost. Prvenstvo ima za enkrat Thomas z 282 km nakazane hitrosti na uro. V San Sebastianu je bila velika dirka, Segrave se je udeležil. Šel je gledat tudi bikoborbo in se je po borbi zelo nepovoljno o nji izrazil. Češ, zakaj se borijo torejadorji samo z mladimi bikli, v neenakem boju, mesto da bi poskusili svojo moč in spretnost na velikih, doraslih živalih. Neki bikoborec je dejal Angležu: »Najbrž nimate nič živcev. Ali vas je volja, da stopite v areno in se borite tam?« Segrave je hladno odgovoril: »Hočem se boriti z najmočnejšim in najhujšim bikom, ki ga imate, stavim pa pogoj, da se eden vas bikoborcev pelje z menoj v mojem vozu samo dve rundi po dirkališču okoli.«

Bikoborci so si premislili in se ni šel nobeden voziti.

MEDNARODNI CESTNI KONGRES.

Od 6. do 13. septembra se bo hkrati s cestno razstavo v Milanu vršil 5. mednarodni cestni kongres. Vršil se bo v Milanu, zaključil se bo v Rimu. Udeležilo se ga bo 47 držav z več kot 1000 člani. Odprtitev bo 6. septembra v salonu gradu Sforza, navzoči bodo principi kraljeve hiše in Mussolini. Popoldne so seje, zvečer uradni banketi. 9. sept. obisk avtomobilnih cest in avtodroma v Monzi, 10. sept. zaključna seja, 11. in 12. sept. izleti k jezzeroma Como in Maggiore, v Trentin in v Benetke. 12. sept. zvečer se odpeljuje zborovalci s posebnim vlakom v Rim, kjer jih bo na Kapitolu sprejel rimski župan. 14. sept. ogled Rima in sprejem pri Mussoliniju.

Zadnji cestni kongres se je vršil leta 1923. v Seville.

uspehov, pač pa mora poseči po preizkušeni sredstvih zdravstvene pedagogike.

Univ. prof. Peters-Jena je govoril o temi »Pedagoško-psihološko presojanje pomožnošolskih otrok«. Ta nam pomaga, da spoznamo potrebo in možnost pomožnošolskega pouka v posrednih slučajih, da ugotovimo in primerno uredimo vzgojni in učni načrt za te slučaje, pa tudi socialne in poklicne možnosti gojencev ob koncu šolske dobe.

Dr. Schnitzer-Stettin (Kückenmühler-Anstalten) je ugotovil, da se dajo ovire, ki se stavijo pomoznemu šolstvu, odpraviti le s pomožnošolskim zakonom.

R. Eggenberger — München je obrazložil vsestransko težavno vprašanje izobraževanja abnormalnih otrok.

Popoldne tega dne je bilo skupno zborovanje kongresa in družbe za zdravstveno govoro- in glasoznanstvo, katerih delo se itak v marsičem stika. Pred napolnjenim auditorium maximum je pokazal taj. svet. Mollier — München na številnih skopičnih slikah konstrukcije sprejete trebusne prepone, ki more zaradi izrednega sestava mišičevja prav različno delovati, kar je za dihanje in seveda tudi za tvoritev glasov (govor) velike važnosti.

Univ. prof. M. Isserlin — München, šef-zdravnik zavoda za na možganih poškodovane, je podal zanimiv pregled najnovejših izsledkov glede afazije, s posebnim ozirom na afazijo in iteligeno.

Ettmayr — München je obravnaval vzporedne pojave v razvoju govora in risanja v zgodnji mladosti. Otrok v začetku svojega govornega razvoja za mnoge predmete rabi isto označbo (vsi moški so »ata«, vse ženske »teta«). Ti pojavi so čisto normalni in jih zasledimo v vseh jezikih. Pravtako je tudi pri prvem risanju, ki je le izrazilno sredstvo. Iz skopičnih slik je bilo razvidno, da je oko primitivnega obrnjeno samo na funkcionalno in motorno stran, dočim so drugi momenti v ozadju.

Univ. prof. Nadoleczny — München je poročal o sluhonemosti, s katero označbo so doslej imenovali najrazličnejše oboletosti govora. Prav za prav je to akustična nevzbuđenost za govorne glavo; sluh je sicer zdrav, toda slišno središče ne sprejema zvočnih vtisov.

Bachmann — München poroča o preiskavah kongenitalne slepote za pisane (tiskane) besede. (Preiskave so se vršile na univerzitetni ušesni kliniki.) Po njegovih izvajanjih je prirojena slabost za čitanje asocijativna motnja.

Dr. J. Schnell — Budapest je pokazal podatke primerjajočega raziskovanja pri razvoju čitalne zmožnosti pri normalnih, nepolnočutnih in debelih na krasnih tabelah.

J. Hoffmann — München je poročal o uspehih svojih tachistoskopskih čitalnih poizkusov na ljudskoškolskih učencih vseh stopenj in obeh spolov. Drugi dan kongresa je prvi podal profesor P. Rannschburg — Budapest izsledke svojega obsežnega raziskovalnega dela o računski zmožnosti in sposobnosti pri duševno in čutno defektnih učencih. Primerjajoče je preiskoval odvisnost in tempo razvoja števil. pojmovanja, hitrost in točnost računske spretnosti in računskega razumevanja.

Oberhauser, učitelj na gluho-nemnici — München poroča o raziskovanju tvoritve štev. pojmov pri gluho-nemih.

Prof. dr. v. Düring — Frankfurt je govoril o hysteriji in nevrastaniji kot boleznih in ovirah vzgoje. Slaba vzgoja je kriva, da iz možnosti vplivanja, fantazije, odkritosti, egocentrizma nastanejo glavni pojavi hysterije in nevrastenije: sugestibilneta, pomanjkanje koncentracijske zmožnosti, autosugestibilneta, bolesta lažnivost in egoizem.

Baron v. Wieser — primarij rentgen-postaje Wien je pokazal v slikah celo vrsto bolnih otrok pred in po večmesečnem rentgeniziranju centralnega živčevja in raznih endokrinih žlez ter ugodne

somatične izpremembe. Te je bilo zlasti opaziti v izrazu obraza, v splošnem telesnem razpoloženju, v rasti in v vedno redkejšem pojavljanju krčevitih napadov.

W. Jaensch — Berlin-Frankfurt je govoril o temi »Empirične in teoretične ugotovitve pojmov arhikapilarnega stanja«.

Dr. W. Wittneben — Treysa je podal najnovije podatke za kazuistiko in terapijo arhikapilarnega slaboumja, na katerega ugodno vplivajo hipotrenovi preparati.

Popoldne drugega dne je nadaljevala svojo zborovanje družba za zdravstveno govoro- in glasoznanstvo.

Dr. K. Huber — München je poročal o uporabi novejših metod psihološke analize in eksperimentalnih preizkušeni govornih glasov, kar je še vedno najtežje vprašanje psihološke in fiziološke akustike.

Nadaljnja predavanja tega popoldneva so prinesla zanimivo podatke znanstvenih raziskovanj govoro- in glasoznanstva. Tako: Schilling — Freiburg »O mehanizmu plarinkevega glasu«; H. Stern — Wien »O razmerju ustničnega delovanja in resonanc«; Wettho — Berlin »O presojanju jakosti lastnega glasu«; Imhofer — Praga »O slabosti glasu pri govorenju«; Fellenz — Münster »O mutacijskih motnjah«; Maljutin — Moskva »O uporabi harmoničnega elektro-vibratorja pri zdravljenju govornih in glasovnih motenj«.

Tretji dan kongresa je bil v prvi vrsti posvečen skrbstveni vzgoji.

Prof. Gregor — Flehingen je opredelil pojma »težkovzgojiljiv« in »nevzgojiljiv«. Zavodi, ki zbirajo take mladostne boleznike, jih grupirajo po značilnih svojstvih. Vzgojne metode stavijo na vzgojitelje največje zahteve.

M. Revesz — Budapest je opredelila težko-vzgojiljive otroke s psihiatrikega in zdravstvenopedagoškega vidika po Kretschmerjevih konstitucijskih tipih.

Sanit. svetnik dr. Lückenrath — Euskirchen je govoril o zdravstveni vzgoji kriminalnih. Največ le-teh je abnormalnih in potrebuje zdravstvene vzgoje. Ta vzgoja pa jim mora nuditi več kot pa doslej. Pri vsem vzgojnem delu na teh izgubljenih je treba zbuhati zaupanje, varovati osebnost čast, gledati na disciplino, gojiti veselje za delo, navajati jih k pravilni porabi osebne prostosti in rabi kar najmanj kazni. Največje važnosti za resničen uspeh take skrbstvene vzgoje je sistematično urejena telesna oskrba.

Sodni svetnik Krall — Karlsruhe je obravnaval vzgojo in kazni kot sestavni del mladinsko-skrbstvenega in sodnega zakona. Kazen je le tedaj umestna, če je potrebna in smotrena, da družbi sovražnega pripelje k nji nazaj.

Velthuysen — Treysa je pokazal aparat za objektivno preizkušnjo čutov slaboumnih otrok, katerega učinek je vse presenetil; izključuje namreč vsako potvaro.

Z zdravstveno-pedagoškega oddelka dunajske otroške klinike je poročala sestra Zak o načinu otroškega opazovanja, ki je tam v rabi; nikakih stalnih metod, nego le trajno opazovanje pri vseh prilikah otroškega življenja.

»O psihologiji pomoči« je govoril dr. Frits Rüssel — Hamburg. Če razmišljujemo namreč o pedagoškem delu na duševnih slabih, opazimo, da so vzgojno, učno in skrbstveno delo prav za prav le najrazličnejša pomožna dejanja od strani vzgojitelja: psihologija pomoči je torej važen temelj za sistematično sestavo zdravstvene pedagogike.

Rektor Gürtler — Chemnitz, izborni metodik, je na široko in globoko govoril o prvotni zavesti, njeni strukturi, raziskovanju in o njeni važnosti pri vzgoji abnormalnih, kar je pojasnjeval na slikah, enostavnih, a čudovito nazornih, ki jih uporablja pri svojem pouku.

Ruttmann — Schwabach je razpravljalo o zdravstveno-pedagoški teoriji in poudarjal novodobna priznanja zdravstvenega delovanja, posebe še pomen izobrazbe in strukture v metodah zdravstvene pedagogike.

S tem je bil dnevni red kongresa izčrpan.

Dr. Heller — Wien, častni predsednik družbe za zdravstveno pedagogiko je zaključil kongres z ugotovitvijo, da je zdravstvena pedagogika postala znanost ter s prisrčnim »Na svidenje pri studijskem tednu našega društva prihodnje leto na Dunaju!«

Teoretični del kongresa je bil s tem končan. Inozemci smo si ogledali še praktična torišča zdravstveno-pedagoškega dela, kakor: nekatere pomožne šole (Klenzestrasse, Herrenstrasse), gluho-nemnico (Goethestrasse), deželni zavod za pohabljene (Kurzstrasse), zavod Anger N. D. (Blumenstrasse) kar vse nam je dalo bogate pobude za ureditev in pospešitev našega skromnega pomožne šolskega in skrbstvenega dela.

Zrebanje loterije Društvenega doma v Trbovljah se bliža. — Kupujte srečke!

**K ČISTI OBLEKI
RABITE ČISTO OBUVE**

Moški 99° Ženski 65°

Otroški 49°

Bata

Zanimivosti

PREMOZENJE V SLIKAH.

Stavni angleški slikar Turner, mali za 1. zani, krivonosni mož, je večino svojih slik izdelal v borni podstrešni sobici ter najbolje prodajal po par funtov. Gotovo ni nikdar niti sanjal, da bodo nekdaj njegove slike dosegle tako bajne vsote, kakor n. pr. slika »Požar angleškega parlamenta«, ki je bila nedavno prodana za 13 tisoč funtov t. j. 3 in pol milijone dinarjev, več kot stokrat toliko kot pa je svojčas sam dobil zanjo!

In tako se je godilo in se bo še godilo vsem velikim umetnikom, njih potomci pa bodo za eno njihovo sliko več plačali kot so sami zaslužili celo življenje.

Jean Francois Millet je pričel kariero s tem, da je slikal portrete po 10 ali 15 frankov in nše hvaležen je bil, da je toliko dobil, danes pa se prodajajo po tisoče funtov. Ko je slikal svetovno znano sliko »Angelus«, je živel iz rok v usta v mali koči v Barbizon-u ter bil neznan. »Dohodek za eno celo leto od ene same slike,« je vzklilnil, ko je spravljal zanj veliko vsoto. Trideset let pozneje je ista slika v Parizu prinesla 23.226 funtov ali nad šest milijonov dinarjev!

Sir Joshua Reynolds je bil ves srečen, ko je za portret »Gospa Siddons kot muza« prejel 150 funtov, češ, toliko denarja za par tednov slikanja! Nedavno jo je nekdo kupil za 17.000 funtov, a jo že čez par dni prodal s 5000 funti dobička.

George Romney, sin nekega tesarja, je svojo najboljšo sliko prodal za 50 funtov, pozneje je šla za 4000 funtov.

Prav tako se je godilo v Gainsboroughom; danes se njegove slike prodajajo petdeset in še večkrat dražje kakor za časa njegovega življenja.

Ni znano, koliko je Titian prejel za portret Ariosta, katerega je londonska narodna galerija kupila za 30.000 funtov, to je nad 8 milijonov dinarjev! Ali pa Rafaelova Madona, za katero je angleški vojvoda Marlborough prejel na dražbi 70.000 funtov, t. j. nad 19 milijonov dinarjev.

Za portret Karla I. od Van Dyck-a so Angleži dali 17.500 funtov, za »Družino Darija« od Pavla Veronese pa 13.650 funtov.

John Crome je prodajal svoje slike od enega do pet funtov in vsakomur bi se v obraz smejal, kdor bi mu prkoval, da bodo iste nekoč dosegle tritisočkratno prvotno ceno!

Isto se pripoveduje o Georgu Morlandu, geniju in pijancu. Vendar je Morland v pijanem stanju bolje slikal kot pa njegovi tovariši v treznem. Naslikal je v zadnjih osmih letih okoli 900 slik in nad 1000 risb, toda prodajal jih je le trgovcem in sličnim »poznavalem« umetnin dostikrat le za nekaj šilingov. Nedavno tega pa je taka za 30 šilingov prodana slika vrgla 660 funtov.

KAKO FORD IZDELUJE AVTOMOBILE.

Ker se tudi pri nas Fordov avto počasi udomačuje, bo marsikoga zanimalo zvedeti o tem ženjalnem možu kaj več.

Henrik Ford je bil okoli leta 1900., torej pred dobrimi 25 leti, navaden ključavničarski pomočnik z navadno šolsko izobrazbo. Ze v onih dneh se je pečal z mislijo, kako ustvariti avtomobil, katerega bo mogoče kupovati tudi meščanskemu in malomeščanskemu sloju, kati pred dvajsetimi leti si je avto zamogel nabaviti samo bogatin. Pri ustanavljanju svoje tovarne in poznejših spopolnjevanjih je imel vedno pred očmi le kupno moč odjemalcev. Sele na drugem mestu je gledal na to, kako celotno izdelovanje napraviti enostavno, da bi se prihranili čas, delo in stroški v taki meri, da bi izdelek pri končnem računu vrgel še lep in znaten dobiček, četudi bi bili prvotni nabavni stroški materijala visoki in nepriemerni kupni moči odjemalca.

Fordove delavnice so danes na višku moderne tehnike ter urejene popolnoma po duhu svojega ustanovitelja.

Razum tovarnen v Detroitu se danes nahajajo velike delavnice pri Chicagu in New Orleansu, potem v St. Louis, Antwerpnu, Trstu, v Kini, Manchesteru, Buenos Aires, Kopenhagnu, Bordeauxu, San Paulu, Cadizu. V tovarnah v Detroitu se nahaja lasten velik kolodvor, kjer velikanski žerjavi dvigajo surovine v razna nadstropja in skladišča, na drugi strani pa v velikanskih zabojih izgotovljena vozila neprestano nalagajo na železniške vozove. V velikanskem prostoru, ki je bolj podoben dvoranam kot pa tovarniški delavnici, gredo deli avtomobila od stroja do stroja, iz rok v roke. Vsak stroj in vsak delavec v neskončni verigi izvrši gotovo delo v določnem času.

En meter široki trakovi se v določenih razdaljah pomikajo neprestano in enakomerno naprej. Najprvo potisnejo na ta trak lakiran okvir avtomobila. Dva delavca potisnejo ta na okvir sprednji del, dva pa zadnji ter ga takoj z vijaki pritrdijo, medtem ko napravijo par korakov z premikajočim se trakom. Samo štiri metre daleč morejo iti z njim, pa mora biti že vse gotovo. Tam že čaka hladilnik, katerega spuste na okvir ter ga zopet grede pritrdijo. Od leve in desne se nato montirata prvi dve kolesi in takoj tudi zadnji dve. Tam že čaka izgotovljen motor, katerega zopet drugi delavci pritrdijo. Noben delavec ne sme

pri tem svojega določenega dela zavlačevati, kajti trak se vedno in neizprosno pomika dalje. Posoda, z bencinom napolnjena, je nato na vrsti, potem žarometi, krmilo itd., vsak del na svoje mesto. Nato še enkrat vse vkup v lakovo »kopel«, skozi sušilne naprave in končno v prostor za preskušnjo, kjer že čaka nanj vozač.

Fordov motor se sicer hitreje pokvari kakor angleški ali katere druge evropske fvrčke, toda se pa tudi da lažje in hitreje nadomestiti, dokler ni popolnoma neraben. Kjerkoli ima namreč Ford svoje prodajalne, tam so tudi na razpolago posamezni deli avtomobila kot nadomestilo. V Ameriki se ti nadomestni deli dobijo tudi na važnih točkah prometnih cest. V Evropi tovarne kaj takega ne zmorejo, kajti iz teh izide vsako leto le nekaj sto vozil, za katere je nemogoče na vseh krajih imeti nadomestne dele v zalogi. Zato je Fordov avto toliko ceneji od drugih in se po tem tudi razlikuje od evropskega.

Amerikanec je toraj tekem 25 let — takrat sta bila v Ameriki dva avtomobila, eden od teh v nekem cirkusu — bolje razumel kot kdo drugi, avtomobil upoštevati kot prometno sredstvo splošnosti.

VISOKA DOHODNINA.

Rockefeller mlajši je lani plačal osebne dohodnine nič manj kot 1.255.000 angl. funtov, kar bi zneslo 345 milijonov dinarjev. Tako ga smatrajo za najbogatejšega človeka na svetu. Fordova družba je plačala dohodnine sicer 3.298.000 funtov (skoraj eno milijardo dinarjev), toda Ford sam pa je plačal osebne dohodnine le 521.000 funtov t. j. 143 milijonov dinarjev. Mr. Morgan, lastnik znanega bančnega konzorcija je plačal 111 tisoč funtov, t. j. 30 in pol milijona Din, kar je vsakakor malo, njegov kompanjon Lamont pa 96.500 funtov. Predsednik Coolidge je plačal 2800 funtov, t. j. samo 770 tisoč Din. Jekleni trust Združenih držav je bil taksiran na 2.210.000 funtov ali 607 milijonov dinarjev. Miss Gloria Swanson je imela dohodnine 15 milijonov dinarjev, Miss Pickford 13 milijonov dinarjev in Charlie Chaplin pa samo 20 tisoč dinarjev. Zednji trije so znane ameriške filmske »zvezde«.

NAJVEČJI OBOKANI ŽELEZNIŠKI MOST.

Železobetonski si vedno bolj pridobiva tal. V letu 1891 je bil čez Oerealle na Švedskem narejen železen železniški most, kateri pa se je sedaj izkazal kot prešibek za nove velike lokomotive in večjo brzino vlakov. Morali so da nadomestiti z močnejšim. Ta most iz železobetona ima lok, ki meri natančno 90,7 metrov in je torej največji na svetu za normalne železnice. Na progi Churdrosa v Švici se nahaja sicer železobetonski most, ki ima 96 m dolg obok, toda ta je le za ozkotirne železnice.

BUBI FRIZURE.

V Nemčiji, na Holandskem in drugod se vedno bolj razširja moda kratkih las. Ker pa stariši, posebno na deželi, tej novotariji niso povsod naklonjeni, pride vsled tega do mnogih domačih preprirov in zapletljajev. V Rotterdamu je pred nedavnim časom vsa policija iskala mladeniča, ki je po noči zlezal v stanovanje neke deklice, ter ji odrezal lase. Pozneje pa je dekleta priznala, da si je lase sama odstrigla, ono zgodbo pa si izmislila, da bi tako ušla jezi starišev.

Neko dekletje iz Norimberka se našli jokojo in sestradano v nekem monakovskem parku. Pustila si je namreč pristržiti lase, potem pa ni imela poguma, da bi bila taka stopila pred stariše. Zato je prišla v Monakovo službo iskati.

V Berlinu je bila aretirana neka mlada deklica s pristrženimi in nasvedranimi lasmi, češ da je neki moški zločinec, ki se je preoblekel v žensko. Sele na komisarijatu so dognali, da je res ženska.

V Utrehtu je prepovedano zaljubljenim parom sedeti po klopeh ob obrežju kanala. Neki čuječ orožnik je opazil dva taka »zločince« sedeti na klopi, se jima približal od zadaj ter ju zagrabil za vrat. Na njegovo presenečenje pa sta bila to dva brkata mladeniča. »Res ne vem kam bo svet zašel,« je vzklilnil orožnik »fantje in dekleta vsi enaki, enake lase, enake dežne plašče in enake večne cigarete.«

NEMCI ZA AMERIKANCA.

Vodilni nemški intelektualci so poslali dolgo listo s prošnjo za pomiloščenje dve voditeljev delavstva v državi Massachusetts, ki sta bila obsojena na smrt. Med podpisovalci so tudi grof Bernstorff, Maksimilijan Harden, Albert Einstein in princezinja Lichnowsky.

STREL PO 60 LETIH.

V Brooklynu pri Newyorku je nekdo razkazoval staro puško, ki je izvirala še iz ameriške meščanske vojne. Pri tem se je puška, ki je bila najmanj 60 let nabasana, sprožila ter na mestu ubila hišno gospodinjko.

ŠTEVILO DIJAKOV NA NEMSKEM.

V zadnjem semestru je znašalo število vseh visokošolcev na Nemškem 82.600, za 13 tisoč več kot pred vojsko. Število ženskih študentelj je bilo 6920, število inozemcev okoli 8000.

Ženski svet

Angleška socialistinja.

Značilno za politično zrelost angleškega naroda je, da je lord Haldane v Konservativnem listu »The Observer« natančno in brez vseh predsodkov ocenil prvi zvezek spominov angleške socialne politikinje Beatrice Webb; spomini majo naslov: Moja učna leta. Webbova se s polno zavestjo imenuje socialistinja. Ocena ima naslov: Slika dame; in naslov »dama« zasluži Webbova v polnem obsegu njenega pomena.

Prvi zvezek spominov gre do tja, ko se je poročila Beatrice s Sidneyem Webбом; ta je bil tedaj še neznan mlad socialist zmernega ustroja, pa se je pozneje s svojo inteligenco, z izrednim znanjem, z energijo in z doslednostjo dvignil v krog priznanih voditeljev angleške delavske stranke in je bil za časa njene kratke vlade med najvplivnejšimi njenimi ministri. V spominih pripoveduje Webbova razvoj iz liberalizma njene rodovine do znanstvenega socializma. Kdor pozna angleške razmere, mora priznati, da je ta knjiga tudi psihološko kar najbolj zanimiva.

Webbova je bila hči »železniškega kralja« Potterja, po rojstvu torej ne iz aristokratskih krogov, vendar pa iz družine, ki je v angleških trgovskih in industrijskih krogih tudi družabno veliko pomenila. Osem sester je imela, in vse so šle po enostavni poti mladih bogatih deklic tedanjega časa: par let v družabnosti ožje okolice, velika potovanja z očetom v inozemstvo, poroka z uglednimi Angleži, družinske obveznosti. Eden svakov Webbove je znani filantrop lord Parmoor. Življenjsko pot Beatrice se da morda razlagati tako, da je bila rojena kmalu po smrti edinega brata in je rasla v senci tega dogodka, da je bila veliko sama sebi prepuščena, da se je čutila od matere zanemarjeno in je imela tako že od otroških let čut zapuščeniosti, kljub velikemu družinskemu krogu. Bila je brihtna in je postala kmalu ljubljenska filozofa Herberta Spencerja, ki je občeval v Potterjevi družini; zelo ej na Beatrico pazil, nadzoroval je njeno izobrazbo, jo uvajal v filozofijo in jo bodril k prvim pisateljskim poskusom. Vplivali so nanjo tudi Galton, Huxley, Tyn-dall ter politiki Chamberlain, Balfour in Morley, najbolj pa njen bratranec Charles Booth. Kmalu je pritegnil nezadovoljno in delati hotečo deklico k sodelovanju pri svojem velikem delu o življenjskih in delovnih pogojih londonskega prebivalstva. Zahteval je od svojih sotrudnikov izredno veliko, vsak mestni oddelek je moral biti natančno obdelan, razmere vsake posamezne rodovine so morale biti preiskane in popisane. Pri tem delu se je naučila Beatrice umetnosti socialne diagnoze in je postala v tem priznana prvakinja. Njeno delo je bilo prav težko, prevzela je mestne dele z najbolj ubožnim prebivalstvom, na vzhodu in v ladjedelnicah, in je živela sled-

njič celo med konfekcijskim delavstvom zloglasnega okraja Whitechapel; ni marala, da bi jo kdo z napačnimi poročili varal, hotela je videti razmere sama, prav take, kot so.

Studijska potovanja v severoangleški tekstilni okraj so jo seznanila tudi z višje stoječim delavstvom njene domovine, dobro organiziranim in z združno skupnostjo okrepljenim. To poznavanje ji je rodilo željo, da natančno preštudira združništvo in nato delavsko strokovno organizacijo. Njeno delo o angleškem združništvu je še danes vzorno delo socialnopolitične literature. Priprave za nameravano delo o strokovnih organizacijah so mlado raziskovalko prvič seznanile z voditelji angleškega delavskega gibanja. Tedaj je spoznala tudi Sidneya Webba, eno leto mlajšega od nje. Od prvega trenutka že je postal njen svetovalec glede na metode, ki naj si jih izbere.

Od tradicionalnega liberalizma svoje rodovine se je tedaj že daleč oddaljila, nauki socialistov so našli dobro pripravljena tla. Bolj in bolj se je utrjevalo prepričanje v nji, da je treba dobiti sredstva državne pomoči in samopomoči, ki naj varujejo v industrijski državi tako važni delavski stan pred izkoriščanjem in naj mu zagotovijo udobnejši način življenja. Tako je korakoma postajala pristašinja znanstvenega socializma. Vpliv Sidneya Webba jo je vodil naprej po poti, koje prvi del je bila sama prehodila. Leta 1891., tedaj stara 33 let, se je zaročila z Webбом in je kmalu nato zapisala v svoj dnevnik:

»Midva nisva duhova prve vrste, a sva čudno drug za drugega rojena. Jaz raziskujem, on izvršuje. Skupno nam je široko izkustvo, raztezajoče se na zelo različna pota. Premožena imava dosti. Da lahko živiva. Torej prav posebne vrste razmere. Prav veliko bi lahko napravila, če bi najine združene duševne darove zedinila na skupen in trajno zasledovan cilj.«

Zivljenje z možem, ki si ga je izvolila, Webbove ni razočaralo. Vez enakega svetovnega naziranja se je še utrdila z obojestranskim neutolajljivim veseljem do dela v službi skupnih idealov. Sidney in Beatrice Webb sta dala svetu toliko del socialnopolitične vsebine, sta svoje knjige po virih tako natančno predelala in jih hkrati tako plastično opredelila, da sta vršila ogromen vpliv na faktično oblikovanje angleške socialne politike in s tem posredno na socialno politiko vseh kulturnih dežel. To priznajo celo njihovi politični nasprotniki. Lord Haldane zaključil svoj članek z besedami: »Pisateljica lastne biografije nam dokazuje, da resno in neumorno delo ni potrebno samo za dosego znanstvenega spoznanja, temveč tudi za prevedbo tega spoznanja v prakso. Ona in njen mož sta postala resnična voditelja v stvari največjega narodnega pomena.« Tako piše o Webbovi strogo konservativen list.

Po svetu

NOV REKORD V PLOVANJU ČEZ KANAL.

Berlin, 30. avg. (Izv.) Nemški mojster v rečnem plavanju Vierkaetter je večerj preplaval Kanal od francoske proti angleški obali v času 12 ur 42 minut. S tem časom je zboljšal rekord Ederlove za 1 uro 48 minut.

London, 30. avg. (Izv.) V soboto je preplavala Kanal Mis Cosen v isti smeri kot Ederlova v času 15 ur 20 minut. V petek ob 23 uri 50 minut je odšla od Gris Nez in prispela v Dover v soboto ob 15. uri 10 min. To je sedmo preplavanje Kanala in je čas še vedno boljši kot moški rekord Tiraboschijev.

Newyork, 30. avg. (Izv.) Ederlova je možno obolela na živcih. Poročila pravijo, da ne toliko vsled prestanega napora pri plavanju čez Kanal, kot vsled popularnosti, katere je bila deležna v Ameriki. Njeno hišo straži pred navalom množice policija.

VELIKONOČNI TERMIN.

Prometna komisija Zveze narodov se je v zadnjem času veliko bavila z vprašanjem določenega termina za Veliko noč. Po razmotrivanju sem in tja so se odločili, naj bo Velika noč zmeraj prva nedelja v aprilu. S tem bi bile določene tudi Binkošti in bi ne bilo tako velikega kolehanja kot je sedaj. Dan Velike noči se menja namreč od 22. marca do dne 25. aprila.

KATOLIKI NA NEMSKEM.

Severna Nemčija je po večini protestantska. Kar je pa tam katolikov, jim smemo šteti med najboljše in se izborno držijo. Tako se je zbralo v Tegelu pri Berlinu zadnjich 25.000 katolikov, kmetov, obrtnikov, dijakov itd. V tegelskem gozdu je imel škof dr. Deitmer slovesno sv. mašo, ki se je je udeležil tudi grof Kessler, od boljševoikov pregnani škof ruskih uniatov. Krasen prizor: veliki okinčani oltar v nižini, okoli po višinah pa tisoči in tisoči vernikov. Pridigal je jezuitski pater Lehmann o temi: Kristus, večni kralj. Popoldne je govoril v gladki nemščini papežev nuncij Pacelli o razliki med katoliki, ki živijo skupaj, in med onimi, ki živijo med drugoverci, v najbronejših besedah. Podelil je zbrani množici papežev blagoslov. Proti več-

ru so imeli katoliki eno uro trajajoč obhod po mestu, nato pa v raznih prostorih slavnostna zborovanja.

AMERIKANCI POBIJAJO MALARIJO V MACEDONIJI.

Amerikanske inženere je geografična družba poslala v Macedonijo, da po možnosti zatro malarijo, ki je v ondnotnih krajih tako zelo razširjena in okužena močvirja izpremenne v rodovitno zemljo, na kateri bodo mnogi tisoči imeli svoj dober kos kruha. Na Grškem ob močvirjih reke Vardar so z delom pričeli. Amerika je v ta namen posodila dva in pol milijona dolarjev. Ako Amerikanci dosežejo v južni Macedoniji to, kar je bilo mogoče doseči pri gradnji Panamskega prekopa, potem bo Macedonija zopet žitno skladišče Balkana. Petnajst ton kinina se je že porabilo za pobijanje malarije, katero povzroča moskiti v begunskih taborih okoli Soluna. — (Po »American Evening Chicago«.)

Drobtine.

Jetniški pa nik Moore v Chicagi je nekega težkega kaznjence pripeljal v sodno dvorano. Kaznjence je bil totalno pijan, paznik pa le tri četrtine. Opravičeval se je, da je napravil samo dva požirka in da je pijača morala biti najmanj kaka politura za pohištvo, kajti sicer ga on prenese cel škorenj. Zagovor pa mu u' nič pomagal, odpuščen je bil in kaznovan.

Henry Ford, znani kralj avtomobilov, je gospej Forte naročil, da zanj ustvari ogromen cvetlični vrt. Gospa Forte je ena najboljših umetnih vrtnaric v Ameriki.

V mestu Buffalo v Ameriki je tekem štirih dni umrla ljudi vsled zastrupljenja z alkoholom.

Družba esperantistov Severne Amerike je na letošnjem zborovanju sklenila prirediti potovanje okoli sveta.

Ob Atlantskem oceanu je obrežje Združenih držav dolgo 1773 morskih milj, ob Velikem oceanu pa 1571 milj.

Gospodarstvo

Program in delovanje okrajnih ekonomov.

Z ozirom na članek v neki številki zadnjega »Kmetijskega lista«, v katerem obtožuje pisec ministra n. r. dr. Korošca da je baje podal izjavo, da okrajni ekonomi nimajo programa, se nam piše v tej zadevi z dobro poučene, verodostojne strani sledeče:

Ako je poslanec dr. Korošec faktično podal omenjeno izjavo, se mogoče ni izrazil povsem točno, vendar je gotovo mislil le — pravo. Okr. ekonomski radi tega nimajo nikakega programa, ker je njihov delokrog preveč pester in raznoličen — da se radi tega morajo ekonomski baviti ne le z vsemi mogočimi kmetijskimi panogami, ampak se jih obremenjuje z obilnim pisarniškim delom in z vsem mogočim nestrokovnim poslom. Vsaj marsikatero leto — kakor n. pr. letos — sploh nimajo drugega posla, ako hočejo delati vestno, kakor ocenjevati in poročati škodo vsled raznih elementarnih nevdog, sodelovati pri organizaciji Rdečega križa itd. In ako je človek spričo vse borne plače že upehan in utrujen vsled raznega pisarniškega dela in raznega nestrokovnega posla, potem bi moral ekonom biti pač izredno velik idealist, da bi potoval takorekoč popolnoma na svoje stroške in sicer vsled različnih terenskih prilik marsikdaj tudi pozno v noči po strokovnih opravilih. Vsled tega dejstva marsikje drž. ekonom že zdavnaj ni več kmet. strokovnjak, ampak navaden pisarniški referent, ki ne more imeti posebnega gospodarskega programa.

Lajski in celo strokovnjaki-teoretiki zahtevajo od ekonomov, da bi obvladali enako temeljito in popolno vse gospodarske panoge: da bi bil dober sadjar, živinorejec, poljedelec, vrtnar, hmeljar itd. In v besedah in v spisih povzija dandanes v centralnih mestih vse le okrajnega ekonomov, da stori to, da stori ono v prospah poljedelske produkcije. Nihče pa ne vpraša, kako mu bo to mogoče storiti. Malokdo se zaveda, da ni tozadevno prikrojen službeni položaj ekonomov pri okr. glavarstvu, kjer je ekonom na prvem mestu referent, poročevalec, uradnik in na drugem mestu še le kmet. strokovnjak.

Na kmetijskih šolah, kjer hoče strokovnjak res kaj pozitivnega storiti, je vsakemu učitelju oz. profesorju dodeljena posebna kmetijska panoga, n. pr. enemu poljedelstvo, drugemu živinoreja tretjemu sadjarstvo in vrtnarstvo itd. Ekonom pa naj bi se poleg nestrokovnih poslov ob dosti bolj kompliciranih razmerah kakor na šoli, v živi praksi med priprostim narodom pečal uspešno z vsemi panogami?

Resnici na ljubo moramo pribiti, da se kljub vsem neugodnim predpogojem in materialnim težočam najdejo med ekonomski idealni možje, ki neglede na to, da se jih za njihovo nesebično prizadevanje nagradi z neprostovoljnimi premeštivanji in s poslabšanjem materialnega položaja, delujejo z vso vnamo in požrtvovalnostjo med našim slovenskim kmečkim narodom.

Resumé gorenjih izvajanj pa je, da je službeni položaj okr. ekonomov tak in njihov program tako pester, da to ni nikak program. In tudi mi se strinjamo z izjavo, da okr. ekonomski nimajo programa — programa, ki bi odgovarjal delovanju nekdanjih potovalnih

učiteljev in inštruktorjev, ki so se svoj čas udeleževali s tolikim uspehom med narodom.

Ne da se sicer oporekati, da bi institucija okr. ekonomov teoretično ne bila idealna zamisel pospeševanja kmetijstva. Vendar bi se moral strokovnjakom, ki so poklicani, da vršijo najvažnejšo in najtežavnejšo gospodarsko misijo med narodom, dati pravi program, bi se morala dati njihovi stroki neka stalnost in bi se moral za izvrševanje ekonomske prakse kakor za veterinarje določiti gotovi minimum splošne naobrazbe. Okr. ekonomski ne bi smeli biti tudi oportunisti in eksponenti katerekoli politične stranke. Moralo bi se jim za neprimerno večje in odgovornejše zahteve, kakor pri drugem uradništvu nuditi primerno zadostnje v materijalnem in moralnem oziru. Delo okr. ekonomov ni samo mehanični pisarniški posel, ampak je delo, ki mora računati z imponderabilijami ljudske psihe in ki zahteva znanstveno vpogleditev v vse tako zelo komplicirane probleme kmetijske produkcije. In v temu smislu bi se moral uravnati tudi program okrajnih ekonomov, oz. kmet. referentov pri okr. glavarstvih.

Naš izvoz v mesecu juliju 1926.

Po carinski statistiki je znašal naš izvoz v mesecu juliju l. 1926. 291.494 ton v vrednosti 451957.654 Din napram 347.410 ton v vrednosti 566.970.167 Din v istem mesecu lanskega leta. V zlatu računano je znašal naš izvoz v juliju 1926 41.221.967 zl. Din, v juliju 1925 pa 51.388.111 zl. Din. Po vrednosti se je torej napram juliju lanskega leta zmanjšal za skoro 20%, po količini pa se je zvišal za 19%. V prvih sedmih mesecih tekočega leta je znašal naš izvoz 400.599.126 zl. Din napram 431.087.926 zl. Din v istem razdobju lanskega leta in se je torej padel za 7%; po količini pa je znašal letos 2.964.035 ton napram 2.436.831 lani in se je torej dvignil pa 21,6%. Za nas je predvsem važna vrednot našega izvoza. Ta pa je občutno padla, posebno v zadnjih mesecih, in to vsled nižjih svetovnih cen agrarnih proizvodov in vsled faktično manjšega izvoza. Da se je po količini izvoz dvignil, nima večjega pomena, kajti ravno tako bi bilo mogoče, da se faktično dvigne izvoz, medtem ko se njegova količina zmanjša. Iz povečanja količine se da edino sklepati, da se je dvignil izvoz nekaterih predmetov, katerih vrednost je z ozirom na enoto teže majhna (ies), padel pa izvoz onih predmetov, katerih vrednost je z ozirom na enoto teže mnogo večja. Ze sama razlika v količini izvoženega lesa je napram juniju 1925 večja kot v količini izvoženega lesa je napram juniju 1925 večja kot celokupen prirastek na količini, zato bi bilo popolnoma napačno, če bi iz prirastka na količini hoteli sklepati, da se naš izvoz razvija. Tudi razlika v intervalutarnem kurzu dinarja ne pride več v poštev, ker je smatrati julij 1925 kot prvi mesec stabilizacije.

SVETOVNI ŽITNI PRIDELEK 1926.

Mednarodni poljedelski urad v Rimu objavlja najnovejšo podatke o cenitvi svetovnega pridelka. Podatki so seveda le približni, zato je ob slednje letošnje kampanje pričakovati še nekaterih korektur. V nekaterih evropskih državah znašajo pridelke pšenice in rži za lanskim; pridelok ovsu pa bo najbrže kvantitativno boljši od lanskega. V Združenih državah je pridelok žitne pšenice boljši v večji kot se je pričakovalo, medtem ko je spomladna pšenica zaostala. Ravnotako je zaostal tudi pri-

delek Kanade. Skupni pridelok pšenice v Evropi (15 dežel), Združenih državah, Kanadi, severni Afriki in v nekaterih delih Azije so cenil na 687.4 milijone q (napram lanskoletnemu pridelku od 684.0 milij. q), skupni pridelok rži pa na 109.3 milij. q (128.8), jedmena na 182.1 milij. q (202.1) in ovsu na 356.5 milij. q (399). V pšenici bo svetovni pridelok torej približno isti kot lani, tudi pridelok jedmena in ovsu odgovarja pričakovanjem, samo v rži je pridelok manjši. V Evropi je stanje sledeče: Pšenica. V 15 državah se cenil pridelok na 197.3 milij. q (lani 211.5). Primanjkaj znaša torej 7%. Rž. V 14 državah Evrope se pričakuje 95.3 milij. q (lani 113.0); pridelok bo torej manjši za 15%. Jedmen. Podatki iz 16 držav znašajo za letos 82.6 milij. q (lani 89.8). Oves. Edino pridelok ovsu je večji od lanskega; letos 101.0 milij. q (lani 97.6).

Nova tekstilna tovarna v Subotici. Neka tekstilna tovarna iz Nemčije namerava s pomočjo jugoslovanskega finančnega konzorcija ustanoviti v Subotici tovarno za pletenine. Pogajanja so že zaključena in se vodijo sedaj pogovori radi nakupa primernega tovarniškega poslopja.

Povišanje poštnih tarifov. Kakor poroča »Privredni pregled«, namerava poštni minister v kratkem povišati pisemske tarife in sicer za dobo treh mesecev. Preko poštnih znamk do 10 Din se bo našinilo znova isto vsoto, tako da bodo znamke podražene za 100%. Pretisnjen se baje že vrši. Od tega poštnega davka pričakuje poštni minister 8 milij. dinarjev mesečno. Kakor se vidi, je bila anketa o gospodarski krizi le pesek v oči, kajti vlada zvišuje tarife, mesto da bi jih znižala. Najbolj prizadeti bodo zopet trgovci in industrijci.

Izvozni jabolk in drugega sadja. Na zbornico za trgovino, obrt in industrijo se je obrnilo več inozemskih interesentov za naslove izvoznikov domačih jabolk, zato prosil zbornico vse, ki imajo jabolka za izvoz na razpolago, da ji sporočijo svoje naslove, kakor tudi približno množino razpoložljivega blaga. (Poleg jabolk se naj navedejo tudi druge vrste sadja, ako je na razpolago v množinah, ki bi prišle v poštev za izvoz.)

Prošnje za izdajo uverenj potrebnih za oprostitve carine. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani opozarja ponovno interesente, ki vlagajo prošnje na ministrstvo trgovine in industrije in Belgradu za izdajo uverenj in svrhu oprostitve uvozne carine, da morajo priložiti prošnji poleg originalne fakture tudi prepis in prevod fakture ter da mora uvoznik na originalu fakture potrditi s svojoročnim podpisom, da je fakture originalna. Nadalje opozarja zbornica tudi na to, da morajo biti vse priloge kolkovane s kolekom po 2 Din. Prošnje samo je kolkovati s 5 Din in priložiti je za rešitev kolek za 20 Din. Interesenti naj v lastnem interesu gornja navodila točno upoštevajo.

Hmeljska letina v Hallertau. Dr. Stiegler, poslovodja Nemskega hmeljarskega društva v Münchenu, se je minul teden osebno prepričal, da so prvi uspehi letošnjega obiranja hmelja v Hallertau zelo varali hmeljarje. Ta največji hmeljski okoliš v Nemčiji bo pridelal komaj več kot polovico to je 35.000 stotov po 50 kg lanskega pridelka (67.540 stotov), dasi to tudi pivovarji in trgovci zanikajo. Če so se hmeljarji glede množine tudi zelo zmotili, vendar bo za kakovost hmelja prvovrstna. Dosedaj znani uspehi obiranja poljubujejo bojazen izkušenih mož, ki so trdili, da bo prinos spora še zelo prikrajšala končni rezultat hmeljske letine.

Provizorij trgovske pogodbe med Češkoslovensko in Ogrsko. Popajanja radi trgovske pogodbe med Češkoslovensko in Ogrsko zelo počasi napredujejo. Pred 14 dnevi so se nasprotstva tako poostrišla, da se je bilo že bati izbraha carsinske vojske. Sedaj pa se poroča, da sta obe državi potom izmenjavne not sklenili provizorij na podlagi največjih ugodnosti, ki bi stopil v veljavo 1. septembra in bo v veljavi do sklepa trgovske pogodbe. Ogrska zahteva znatno zmanjšanje carin na agrarne proizvode. Vsako zmanjšanje minimalnih carsinskih postavk bo seveda avtomatično na podlagi klavzule o največjih ugodnosti veljalo tudi za naš izvoz v Češkoslovensko.

Borza

Dne 30. avgusta 1926.

DENAR.

Zagreb. Berlin 13.5009—13.5409 (13.535 bl.), Italija 163.31—185.01 (185 bl.), Newyork 56.466—56.766, London 275—276.20 (275.125—276.325), Pariz 162.85—161.85, Praga 167.675—168.675 (167.70

—168.70), Dunaj 7.992—8.062 (7.992—8.062), Curib 10.943—10.983.

Curib. Belgrad 9.125 (9.125), Budimpešta 72.45 (72.45), Berlin 123.40 (123.35), Italija 16.775 (16.80), London 25.135 (25.1325), Newyork 517.875 (517.875), Pariz 14.8875 (14.925), Praga 15.35 (15.34), Dunaj 73.15 (73.15), Sofija 3.73 (3.73), Varšava 57.5 (57.5), Amsterdam 207.55 (207.55).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.447, Kočani 187.57 London 34.20, Milan 22.89, Newyork 706.55, Pariz 20.32, Varšava 77.75. Valute: dolarji 704, angleški funt 34.22, francoski frank 20.42, lira 23.12, dinar 12.46, češkoslovaška krona 20.90.

Praga. Devize: Lira 109.05, Zagreb 59.44, Pariz 96.675, London 163.75, Newyork 33.70.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 75 den., vojna odškodnina 298 den., zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 193—194, zaklj. 194, Ljubljanska kredita 170 den., Merkantilna 90—95, Prašedionna 865—868, Slavenska 50 den., Kred. zavod 165—175, Strojne 112—115, Vevče 108 den., Stavna 55—65, Sešir 108.

Zagreb. 7% invest. posoj. 75—76.5, agrari 40—42, vojna odškodnina aranž. 298—299, kasa 298—299, avgust 301—301.5, okt. 304—305, Hrv. esk. 100—100.5, Kred. 101—102, Hipobanka 56—58, Jugobanka 92—93, Prašedionna 865—870, Ljublj. kreditna 165—170, Slavenska 50—51, Srpska 130 den., Litoral 6 bl., Narodna 4030 den., Eksploatacija 10—12, Sečerana 365—380, Gutmann 255—260, Slav. evr. 140—144, Slavonija 33—33.5, Trbovlje 360—380, Vevče 108 den.

Dunaj. Podon.-savska-jadr. 827.000, Zivno 720.000, Alpine 360.100, Greinitz 117.500, Trbovlje 454, Hrv. esk. 148, Leykam 126, Hipobanka 70.000, Avstr. tvornice za dušik 240.000, Mundus 1.215.000, Slavonija 40.000.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Deske (smreka), 49 mm, 4 m dolž., medja 23, fco vag. meja 480 den., hlodi (smreka, jelka), od 25 cm naprej, fco vag. naklad. post. 190 den., bukova drva, suha, sco naklad. post. 17.50 den., hrastovi plohi (podnice), 53 mm, 2.80 m ozir. 2.85 m, od 18—28, fco vag. meja 2 vag. 1200—1200, zaklj. 1200, trami, suhi, merkantilno tesani, fco meja 2 vag. 270—270, zaklj. 270, parjena bukev, od 27—90 mm, po ogledu, fco meja 1 vagon 880—880, zaklj. 880, smrekove deske, 25 mm, parralelne, monte, fco meja 1 vag. 560—560, zaklj. 560. — Zito in poljski pridelki: Pšenica nova, fco naklad. post. 267.50 bl., pšenica domača nova, fco naklad. post. 285 bl., koruza fco vag. naklad. post. 175 bl., rž domača, fco naklad. post. 1 vag. 205—205, zaklj. 205, otrobi srednji, fco slov. post. 155 bl., oves novi, fco naklad. post. 155 bl., fižol beli novi, fco vag. naklad. post. za september 200 bl., krompir rani, fco vag. slov. post. 95 bl., laneno seme, fco Ljubljana 380 den., laneno seme Podravina, fco Ljubljana 370 den., seno sladkostijseno, fco vag. slov. post. 100 bl.

KRANJSKO ORLOVSKO OKROZJE PRIREDI DNE 12. SEPTEMBRA 1926 V KRIZAH PRI TRŽICU ORLOVSKI DAN.

Izpred sodišča

Nerodna prodaja jermena. Dne 28. aprila je prišel k jermenarju Segi na Poljanski cesti podjeten samski mesarski pomočnik, znan med tovariši pod imenom Pavle s Poljan, in mu ponudil na prodaj gonilni jermen, vreden 2000 Din. Možu pa se je zdelo to sumljivo in zato je poklical pravznika, ki je vprašal Pavleta, od kod ima jermen. Pavle se je silno prestrašil in je povedal, da sta mu izročila ta jermen v prodajo tovariša Ahčin in Papež. In res so bili kmalu vsi trije za zamreženimi okni v justični palači. Po prvi preiskavi pa so Pavleta izpustili na prosto proti obljudi, da ne bo pobegnil in da pride k obravnavi. Toda, ko je bilo treba poklicati Pavleta k obravnavi, ga ni bilo. Povsod so ga iskali, toda zaman. Njegova tovariša, ki sta jermen ukradla, sta bila obsojena vsak na poldrugo leto ječe, Pavleta pa so za nekaj časa odložili. Izdali so za njim tiralico in so ga končno res 12. avgusta prijeli. Pri obravnavi je Pavle odločno trdil, da ni niti mislil, da bi bil jermen ukraden in je tovarišema verjel, da sta ga dobila v prodajo od nekakega trgovca in sicer proti proviziji. Ker ni bilo nasprotnih dokazov in se Pavletu res ni moglo dokazati, da je vedel, da prodaja ukraden jermen, so ga za enkrat oprostili. Opozoril pa ga je predsednik senata, da naj se drugič ne spušča v take sumljive kupčije, ker se zna enkrat pošteno opeči.

Sven Elvestad:

31

Železni voz.

Roman.

Sedaj sem bil na poti k svoji hišici. Ko sem prišel do morja, sem pogledal na uro. Bilo je že čez polnoč. Postal sem v bližini mosta. Od tu sem mogel videti kočico zunaj na koncu pomola. Stala je v temi ko bel nagrobni kamen. Nenadoma me ni več veselilo iti domov. Prav za prav se nisem ničesar bal, toda prešinil me je občutek, da me čakajo še neprijetnosti, ko bom prižgal svetiljko. — Tako sem se šel sprehajati na most. Tu ni bilo nobenega človeka, sploh nisem videl v bližini žive duše; vse je odšlo domov, in vse hiše so se videle mrtve in zapuščene, kakor pač učinkujejo hiše ponoči če se ne sveti luč v njih oknih ali se ne gibljejo pred njimi ljudje.

Morska trava je stala navpično v vodi in se ni gibala. Slišati sem mogel lahko žuborenje. Od časa do časa je butnilo morje ob temne podmostnike, da se je slišalo, kakor bi se drobil porcelan. Majhni čolni so bili privežani na mlahavih vrveh, plavalji so vsekrižem kakor probeke na mlaki, dalje tam zunaj se je zibalo dolgo, ozko vozilo, črno znotraj od vrha. Toda tema ni bila dovolj gosta, da bi razprostrla svoj črn plašč čez vse stvari. Sicer je vladala v razpokah in špranjah, v vseh kotih, pod mostovi, v gozdu. Toda imela ni nobene oblasti nad skalovjem, ki je dvigalo svoje svetle vrhove proti nebu, ali nad gladkimi okroglimi čermiti zunaj v morski ožini, odkoder se je svetlikalo morje kakor modrosiv pas.

Stal sem dolgo in strmel tja preko mosta in štel klobučnjake, ki so se videli v vodi kakor krvava proga. In čakal sem, da bi začul človeški glas. Toda bilo je tako, kakor da bi umrli vsi ljudje. Slišal nisem niti veslarjev, niti glasu. Tedaj sem zapustil most in krenil hitro po poti proti svoji hišici.

Pot se je vlekla ko ozek pas med morjem in

strmo skalnato steno. Nihče ni mogel neopaženo mimo mene; pa tudi nisem pričakoval, da bi koga srečal. Stanoval sem sam v koči, in komu naj bi prišlo na misel, obiskati me še tako pozno? Ko sem stopal tako proti hišici, sem imel vrata ravno pred seboj, okno je bilo na nasprotni strani, tja proti morju.

Polastila se me je čudna misel. Neka slutnja, znanilka tega, kar se je pozneje zgodilo. Mislim sem si: kaj če bi sedel sedajle v koči človek in čakal nate? Imel sem star gugalnik v svoji sobi in nisem se mogel znebiti misli, da sedi morda človek na tem stolu. Pri tem sem si tudi predočeval, kakšen bi mogel biti... Snežnobelo čelo... ko bi vstopil, bi človek popolnoma mirno ležal v gugalniku, belo čelo bi se svetilo v temi, on bi pa ne rekel ničesar... Šel sem hitreje in hitreje. Naravnost dirjal sem, želeč ubežati, da bi me ne obvladal popolnoma strah, ki je rastele in rastele. Predno sem se zavedel, sem stal sredi sobe, gugalnik je bil prazen, zaprl sem vrata za seboj.

Toda med tem ko sem tipal okoli za vžigalci, sem začel popolnoma razločno tikati uro, toda ura ni bila moja. Začutil sem, kako se mi vlega ledena groza na srce in bil sem skoro na tem, da bi zbežal spet skozi vrata. Tedaj sem se spomnil na kukca, oni majhen mrček, ki poje svojo pesem v starih hišah. Bil je samo kuček, ki sem ga slišal. Začel sem znova iskati vžigalice, nisem pa mogel, da ne bi prisluškoval nočnemu tikanju, ki je navidezno menjavalo svoj prostor in me zasledovalo; v svoji zmedenosti domišljiji sem mislil, da hodi človek neslišno za menoj, človek, ki ga nisem mogel videti, kojega župno uro sem pa slišal. Končno sem našel vžigalice. Snel sem s svetiljke cilindar — bil je topel. Cilinder je bil topel.

Obstal sem ko ohromel; v eni roki sem držal cilindar, v drugi gorečo vžigalico. Vžigalica je gorela, dokler mi ni osmodila prstov, nato sem jo ugasnil in spet je vse objela tema. Edini občutek, ki se me je nato polastil, je bilo brezmejno hrepenenje, pregnati temo, dobiti luč okoli sebe. Ne spominjam se, kako se je dogajalo, toda naenkrat je bila svetiljka pri-

žgana in oči so mi nehote zdrknile tja proti oknu. Bilo je veliko staromodno okno z osmimi šipami. Zunaj pred temi šipami je vladala tema in delala okno črno ko ebenovino... Zastor!... Vstal sem, da bi ga spustil doli. Tresel sem se od strahu...

Tedaj sem zagledal zunaj v temi obraz, ki je buljil vame, bil je umorjeni... visoko čelo... živordeče ustnice... brada s prečko, ki je zijala kakor odprta rana... prijel bi ga, tako razločno sem ga videl v temi, črni ko oglje. Sedaj se je bližal, mogel sem spoznati tudi vrat, prepognjen ovrtnik, samozaveznico, ki se je bila pomaknila na desno uho. Mrlič je bil na tem, da bi stopil k meni v sobo!

VI. Pes.

Omahnil sem od okna, obrnil obraz proti steni in obležal več minut na kolenih, tako da sem se z rokami naslanjal na rob postelje. Z glasom, ki je zvenel čudno oddaljeno, sem zaklical večkrat zaporedoma, od groze skoro brez sape:

»Ne, ne, ne!«

Za vse na svetu nisem mogel obrniti oči k oknu. V zatilniku sem čutil, da prihaja strašni obraz zunaj v temi vedno bliže. Sedaj je prodril skozi zeleno šipo, zdrknil skozi steklo, kakor mrlič, ki se vije skozi vodo — počasi strašno, tiho in neprenehoma, bliže in bliže. Nisem mogel pogledati tja, ne za vse na svetu. Nenadoma sem pa vendarle okrenil glavo. — Tam se je nahajal spet obraz, bel in grozen, z visokim čelom in živordečimi ustnicami, kakor pri otroku. Vrgel sem se na posteljo in si zakril oči, toda v zatilniku sem čutil dih ledene groze, mrz kakor pri pošastnem svitu lune.

...Končno sem se zbudil iz svoje omamljenosti, ki je trajal morda kako uro. Medla jutranja svetloba je silila v sobo. Še vedno nisem mogel pogledati proti oknu, toda vedel sem, da postaja zunaj od minute do minute bolj svetlo. Imel sem občutek, kakor bi ležal v izbici ladjice, s katero bi se vozil skozi temo, in da bi se sedaj porajal dan in prihajala svetloba.

Priloga k »SLOVENE« (Jugoslovanska knjižnica v Ljubljani, 19. zv., J. O. Curwood, Kazan, volji pes. Kanadski roman 18 Din., vezan 30 Din., 1. 20. zv., Ed. About, Kratki govor, 18 Din., vezan 30 Din., 21. zv. H. Haggard, Jutranja zveča, 30 Din., vez. 40 Din., 22. zv. Otrda kaplana Grant, Popovanje okoli sveta, Roman v treh delih, 48 Din., vez. 58 Din.)

Barvne trakove, ogljeni-, povoščeni-, kopirni papir, hektografični zavitki in druge potrebščine pri Lud. Baraga, Selenburgova ulica 6/1

Cerkveni vestnik

Duhovne vaje za abiturijente in akademike v Domu so od 4. do 8. sept. Začetek 4. sept. zvečer. Sklep 8. sept. zjutraj. Odškodnina za hrano in oskrbo po možnosti. Vsak udeleženec duh. vaj ima posebno sobo in vso oskrbo v Domu. Prijave se še sprejemajo. — Vodstvo.

Bratovščina sv. Rešnjega Telesa bo imela svojo mesečno pobožnost v četrtek, 2. septembra, v uršulinski cerkvi. Ob pol 6 uri pridiga in ob 6. uri sv. maša pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesom za žive in rajne ude bratovščine.

Orel

Orlovska srenja na Vrhniki ima dne 12. septembra v Bevkah pri Vrhniki svoj letni javni nastop. Spored: Ob pol 2 sprejem pred vasjo, nato sprevod v cerkev k večernicam. Ob 3 telovadni nastop na prostoru za gasilskim domom in sicer: 1. člani, proste vaje; 2. članice, proste vaje; 3. govor in sprejem članov novoustanovljenega odseka v Bevkah; 4. orodna telovadba; 5. naraščaj, proste vaje; 6. skupinske vaje, člani odseka Zaplane; 7. Skupina. Po telovadbi veselica s srečolovom, šalji-vo pošto in prosto zabavo. Pri prireditvi sodeluje godba novoustanovljenega godbenega društva na Vrhniki. Bližnji in oddaljenejši vlijudno vabljeni. Bog živi!

Glasha

Organisti pozor! Znani Bervarjevi op. 11. 6 pesmi k blagoslovu so izšli v tretji izdaji na krasnem papirju. Cena 6 Din. Kompozicijo je odobrila prečast. knezoškof lavant. konzistorija v Mariboru dne 16. avg. 1926. Blagoslovi so uporabni za procesijo na Telovo. Dobi se v zalogi Goričar in Leskovšek v Celju.

Knjige in revije

Vigred. Izšla je 9. številka tega priljubljene- ga dekliškega lista z vsebino: B. N.: Naše delo — naše bogoslužje. Miriam: Bog. Lurd — svetovno svetišče. Janko Poljanšek: Utrinek. Pismo o pozornosti. Dr. F. Colbric: Naša stara mamica. Franjo Neubauer: Pesem iz tujine. Od srca do srca. Mira: Hrepenenje. Franjo Neubauer: Pred jesenjo. Zdrava roža Marija: Slavko Savinšek: Angelica. (Daje.)Tatjana: Nevestino slovo. Ksaver Meško: Ob uvenelem šopku. Matko Krevh: Pod božjim varstvom. Mira: Kako je medla luč. Rožni dom: Franc-ka G.: Od srca do srca. Vigrednica — gospodinja: A. G.: Naši gospodinjski tečaji. (Daje.) Organizacija: Marica Skale: Kaj hočemo...? Tine Debeljak: Hvalnica Orlie. Ivanka Š.: Telesno zdravje — duševna moč. (Nadaljevanje.) Iz orliške centrale. Sestre sestram. Janko Poljanšek: V Bogu najlepša! Drobž: Prejeli smo in pripravljamo. Uredniška molčečnost.

Glasnik presv. Srca Jezusovega prinaša v 9. številki sledečo vsebino: Mesečni namen: Porast evharističnega življenja. — Mesečni zaščitnik: Sv. Terezika. — Praznik Srca Jez. sredi morja (s sliko). — Evharistični kongres v Cikagu (s slikama). — Pesem sv. Alojzija (z notami). — Jezus Kralj (pesem). — A. M. Slomšek — služabnik božji. — Manifestacija mož-apostolov. — Franč. Ksaverski v

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 30. avgusta 1926 Višina barometra 308'8 m

Table with columns: Opazovanja, Barometer, Toplota, Rel. vlaga, Veter in brzina, Oblačnost, Vrsta padavin, V Ljubljani je. Rows include Ljubljana (dvorec), Maribor, Zagreb, Belgrad, Sarajevo, Skopje, Dubrovnik, Praga.

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajsko vremensko poročilo za 31. avgusta: vedno bolj oblačno.

V neizmerni, globoki žalosti naznanjam v svojem in v imenu svojcev, da je božja roka poklicala za vedno k sebi in k svoji hčerki, mali Cvetki, mojo nadvse ljubljeno ženko, hčerko, sestro, teto, sva-kinjo, gospo

Urško Črnilec roj. Marinšek

soprogo trgovca in posestnika.

Pogreb moje ljubljenske bo v torek 31. avgusta 1926 ob 9. uri iz hiše žalosti Naklo šte. 45 na tukajšnje pokopališče. Vsi, ki ste jo spoštovali in ljubili jo ohranite v blagem spominu in pobožni molitvi. Sv. maše zadušnice se bodo brale v domači župni cerkvi.

Naklo, 29. avgusta 1926.

Neutolažljivi soprog - sorodniki.

slikah (slika 17, 18). — Obletnica »Doma za duh. vaje. — Posvetitev družin: (Slika.) 1800 družin. Tajništvo v Ameriki. Večje skupine. Odgovori. — Dopisi (s slikami). Polet po katol. svetu. — Slovs-stvo. — Tečaji duh. vaj. — 16. Priporočbe. Zahva-le. Darovi.

»Knjigovodstvo za oblačilne obrte.« Pod tem naslovom je izšla te dni nova knjiga, katero je za-ložila Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Knjigo je s posebnim ozirom na potrebe čevljarstva, dežnikarstva, klobučarstva, krojaš-va, krznarstva in rokovičarstva spisal priznani strokovnjak profesor Henrik Podkrajšek. V knjigi je knjigovodstvo, katero rabi oblačilna stroka, ki ho-če napredovati, jako pregledno sestavljeno. Knjiga obravnava uvodoma glavne pojme knjigovodstva, v specielnem delu pa knjige obrtnega knjigovodstva. Preko polovice knjige pa obsegajo zgledi in nalo-ge za mali obrt. Namenjena ni torej samo za uče-nce obrtnih nadaljevalnih šol, ampak tudi za samo-stojne obrtnike, ki hočejo imeti pregledno zbrane podatke o knjigovodstvu svoje stroke. S pridom bo pa knjiga služila tudi učiteljem na obrtnih nadalje-valnih šolah, ker jim bo izdatno olajšala pouk. Knjiga se naroča naravnost pri Zbornici za trgo-vino, obrt in industrijo v Ljubljani ter stane 32 Din.

NENAVADNA TOZBA.

Neki mlad Parižan je vložil tožbo proti mestni upravi Pariza v višini 100.000 frankov, ker je na nepojasnen način izginila posoda, z pepelom njegove tašče. Poizvedovanja pa so dognala, da je sluga, kateri ima skrbeti za čis-tobo v shrambi za urne, iz neprevidnosti dotično posodo vrgel na tla, da se je razbila, nakar je vse vkup, razbite dele posode in pep-el vpepeljene tašče, zmetal na smetišče.

Amerikanski farmerji zahtevajo, da se uvozna carina na čebulo zviša za 50 odstotkov.

Monakovski kardinal Faulhaber se je vr-nil iz Amerike na parniku »Hamburg«. V li-sto potnikov se je vpisal Monsignore Schmidt.

Otvoritev mesnice

Uljudno naznanjam cenj. občinstvu da odprem dne 1. septembra t. l. v Wolfovi ulici št. 14 popolnoma preurejeno in strogo higijensko opremljeno

mesnico.

Postrezal bodem cenjenim gospodinjam s prvo-vrstnim blagom najkulantneje in solidno. Se priporočam

Josip Marčan mesar.

EKONOM

in lesni manipulant, 28 let star, neoženjen, govori več jezikov, išče primernege mesta. Položi lahko tudi 50.000 Din kavcije. Vprašanja na upravo »Slovenca« pod: »Stalno mesto«

DIJAKA sred. šol sprej-sprejemem na stanovanje in hrano. Gosposka ulica št. 6 I. nadst. 5920

Službo želi premeniti pošten, zanesljiv in trezen krojaški pomočnik, oženjen, vešč tudi pri krojevanju, h kakemu krščanskemu moj-stru, vajen tudi konfekcije. Naslov v upravi »Slovenca« pod šifro: »KROJAČ«.

ZA ENTLANJE sprejemem takoj spretno šiviljo belega perila v stalno službo. MATEK in MIKEŠ, Ljubljana, Dal-matinova 13. 5916

Gospodična solidna in mirna, cel dan odsotna, išče SOBO s popolno oskrbo s 1. sept. v bližini sv. Petra ceste. Separiran vhod. Ponudbe na upravo lista pod 5915.

SPREJEMAM na do-bro domačo hrano. Mari-jin trg 1, IV. nadstropje.

SOSTANOVALEC se sprejme. Sv. Jakoba trg 5, Podražaj. 5911

UCENEC ki ima veselje do mesar-ske obrti, se sprejme tak-koj v dobro in snažno mesarijo. Naslov: Andrej Komučar, Krško. 5887

KOVASKEGA pomočnika izurjenega v podkovanju konj in govodi sprejme takoj Mihael Segar, kov-mojster, Lipšnji, p. Gra-hovo-Rakek.

EKONOM s prvovrstn. spričevali in daljšo prak-so želi menjati službo do 15. sept. Govori in piše slov., nem., srb.-hrv. in ital. ter vstopi tudi kot praktikant k les. industr. Naslov pove upravnitvo lista pod šte. 5924.

Zdravnik Dr. ZALAR zopet redno ordinira od 10-11 dopoldne in 2-3 popoldne Ljubljana Sv. Petra cesta 26

Odda se na Rimski cesti SOBA s 2 posteljama in vso opravo. Soba solnena, z elektriko. Na željo v hiši hrana. Prosta je soba s 1. septembrom. Naslov se izve v upravi pod št. 5927.

GOSTILNA, na novo ure-vena, z električno razsvet-vo, v prijetnem mestecu, se vsled družinskih razmer odda v najem. Le resni conudniki, po možnosti brez otrok, se naj javijo pod »Gostilna M. B.« na upravo. 5930

ŠTULNI MLIN ali hiša na vodi z gosp. poslopijem blizu kolodvo-ra, se vzame v najem. Ponudbe pod »Elektrika št. 5921« na upravo lista.

Mizarska delavnica se odda blizu postaje, Vižmarje 70. 5919

100 poljskih postelj po 30 Din prodaja Pantar, Kamnik. 5918

Sobo prazno ali me-blovano iščem. Ponudbe na upravo pod: »Soba« št. 5925.

KLAVIR kratek, črn, po ugodni ceni prodam. Naslov v upravi: št. 5912

Na hrano in stano-vanje sprejem 2-3 srednje-šolce. Sobe svetle, zračne. Naslov v upravi: št. 5917.

Na stanovanje in dobro hrano se sprejmeta DVA DIJAKA nižjih raz-redov srednjih šol iz bolj-še hiše. Soba solnena in zračna, z električno raz-svetlavo. — Strogo nadzor-stvo. — Naslov se izve iz prijaznosti v upravi »Slo-venca« pod šte. 5924.

Razpisujemo dobavo železa in vijakov. Natančnejši pogoji pri: Direkciji državnega rud-nika ZABUKOVCA, po-šta Grize. 5885

Prostovoljna JAVNA DRAŽBA se vrši dne 2. in 3. sep-tembra ob 9. uri dopoldne. Razno pohištvo ter oprava (konjske opreme, stroji i. dr. za mesne praljalne-nice) — STARI TRG 19.

Oglejte si naše izložbe za jesen! Damski velur plešči iz čiste volne v vseh modernih barvah od Din 350- naprel. Francoski in dunajski modeli! Gričar & Mejač samo: Šelenburgova ul. 3. Najsolidnejša ter znano najcenejša moška in damska konfekcija.

Preklic. Marija Zajc iz Šmartna preklicuje, da ni res, kar je govorila zoper Kokalja in Polono Zajc.

SODI 10 transportnih 7-8 hl in 1 le-žalni 17 hl, dobri in ovi-njeni, se ugodno prodajo. Vpraša se ZARNIKOVA ULICA 19. 5889

KUPIM PIANINO dobro ohranjen, kakot tudi že rabljen, star harmonij. — Cena in vse drugo se poizve pri: Dražo Ulaga, organist — Slovenska Bistrica. 5802

Naprodaj je POSESTVO Janeza Kastelic iz Pono-ve vasi št. 41, pošta Gros-uplje — katero obsega: Hišo, gospodar. poslopje, njive, travnike in gozd. Več se poizve pri Aloj-ziju Glinšek, Ponova vas.

PRAGOVE (ŠVELARJE) — bukove, kupujem, 500 komadov Dobava v partijah 1000 komadov, do konca mar-ča 1927. — Ponudbe z označbo cene nakladalna postaja na upravo »Slo-venca« pod številko 5888

SREBRNE KRONE zlatnike, kupuje URBAN, Narodni dom — Maribor.

Sadjevec stari in novi prodaja in razpošilja A. OSET, Maribor 4004.

Smrekov gozd lep in zaraščen, cirka 85 ha, kjer je najstarejši nasad star 48 let in najmlajši 33 let, se prodaja. Gozd se nahaja pol ure od št. Janža na Dolenskem in 1 in pol ure od Radeč. — Preda se dalje lahka, napol pokrita KOCILJA, ki je še prav do-bro ohranjena. — Naslov v oglasnem oddelku »Sloven-ca« pod šte. 5822.

Volno in bombaž za strojno pletenje in vsakovrstna ročna dela dobite po najnižjih cenah v veliki izbiri pri Karlu PRELOGU — Ljubljana, Stari trg šte. 12 — in Židovska ulica šte. 4.

Bukova drva suha, metrska, kupujem vsako množico. Ponudbe na: H. SEISERA M. K. UGOVIZZA, Friuli, Italija.

STAMPILJE T. RABIČ Ljubljana KOLODOVRSKA UL. 28

V MARIBORU priporočam galanterijo, drobnarijo, toaletne pred-mete, platarske in vrvar-ske izdelke

DRAGO ROSINA VETRINJSKA ULICA 26.

ZAHVALA. Ob priliki smrti naše nepozabne matere, sestre, stare matere, babice, tašče, tete in svakinje, gospe Marije Kukovič nam je došlo v tolažbo od vseh strani obilo sožalk. Ker se ne moremo vsakemu posebej zahvaliti, napravim to tem potom. Hvala vsem darovalcem vencev in cvetja, posebno pa požarai brambi v Slovenski in Zgornji Bistrici, ki se je polnoštevilo z godbo udeležila pogreba. Slov. Bistrica, dne 27. avgusta 1926. ZALUJOČI OSTALI